

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

Αρχαίο Κείμενο και Μετάφραση

Μετάφραση-Σημειώσεις: Πολύβιος Δημητρακόπουλος (Pol Arcas)
εκδόσεις Φέξη, Αθήνα 1910

Διάρθρωση

Πρόλογος	1-253
Πάροδος	254-349
Πορεία προς τον Αγώνα	350-386
Ιαμβική Σκηνή	387-466
Αγώνας με (608-613) Ιαμβική Σφραγίδα	467-613
Παράβαση	614-705
Ιαμβική Σκηνή	706-780
Λυρικός Διάλογος	781-828
Δύο Ιαμβικές Σκηνές με (954-979) αναπαιστικό ξέσπασμα της πρώτης	829-1013
Διάλογος των Δύο Χορών	1014-1042
Μέλος (Στάσιμο)	1043-1071
Δύο Ιαμβικές Σκηνές με αναπαιστική εισαγωγή η κάθε μία	1072-1188
Μέλος (αντίστοιχο του 1043-71)	1189-1215
Ιαμβική σκηνή	1216-1241
Έξοδος	1242-1320

Με τη μετάφραση αυτή του Πολύβιου Δημητρακόπουλου (Pol Arcas) ανέβηκε η Λυσιστράτη το 1905 στο Δημοτικό Θέατρο Αθηνών. Η μετάφραση κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Φέξη το 1910.

Εκτός από τις περιγραφές των σκηνικών έχουν διατηρηθεί και οι περιγραφές της κίνησης των ηθοποιών για να μεταφερθεί καλύτερα το θεατρικό κλίμα. Ο Δημητρακόπουλος χρησιμοποίησε διαφορετικό αρχαίο κείμενο για τη μετάφραση από αυτό που είναι αποδεκτό σήμερα με αποτέλεσμα να φαίνονται ορισμένες αναντιστοιχίες ιδιαίτερα στο ποιο πρόσωπο λέει ορισμένους στίχους. Δεν έκανα καμμία προσπάθεια να συντονίσω κείμενο και μετάφραση για να φανεί ακριβώς η σχετικότητα που υπάρχει σε κάθε ερμηνεία. Έχω διατηρήσει ακόμα τις σημειώσεις του Δημητρακόπουλου ενώ η

διάρθρωση του έργου είναι από τις *Κωμωδίες του Αριστοφάνη* σε μετάφραση Θρασύβουλου Στάυρου (Βιβλιοπωλείο της "ΕΣΤΙΑΣ", 7η έκδοση 1996).

ΠΡΟΣΩΠΑ¹

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ
ΚΑΛΟΝΙΚΗ Αθηναία
ΜΥΡΡΙΝΗ Αθηναία
ΛΑΜΠΙΤΩ γυνή Λακεδαιμονία
ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΙΝΕΣ (Α', Β', Γ', κλπ.)
ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ
ΚΙΝΗΣΙΑΣ σύζυγος της Μυρρίνης
ΠΑΙΣ της Μυρρίνης
ΚΗΡΥΞ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ
ΠΡΕΣΒΕΙΣ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ
ΠΡΕΣΒΕΙΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

¹ Η παρούσα μετάφρασις εδιδάχθη το πρώτον από σκηνής, υπό θιάσου καταρτισθέντος επί τούτω, εν τω Δημοτικῷ θεάτρῳ Αθηνών κατὰ Ιανουάριον 1905. Απαγορεύεται δε η εν τω μέλλοντι παράστασις αυτής υπό θιάσων άνευ της αδείας του μεταφραστού, συμφώνως με τον Νόμον .ΓΥΠΓ' (αριθ. 3483) του έτους 1909.

Πρόλογος | [Πάροδος](#) | [Πορεία προς τον Αγώνα](#) | [Ιαμβική Σκηνή](#) | [Αγώνας με Ιαμβική Σφραγίδα](#) | [Παράβαση](#) | [Ιαμβική Σκηνή](#) | [Λυρικός Διάλογος](#) | [Δύο Ιαμβικές Σκηνές με αναπαιστικό ξέσπασμα της πρώτης](#) | [Διάλογος των Δύο Χορών](#) | [Μέλος \(Στάσιμος\)](#) | [Δύο Ιαμβικές Σκηνές με αναπαιστική εισαγωγή η κάθε μία](#) | [Μέλος](#) | [Ιαμβική σκηνή](#) | [Έξοδος](#)

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

Πρόλογος

(1-253)

Μετάφραση-Σημειώσεις: Πολύβιος Δημητρακόπουλος (Pol Arcas)

Λυσιστράτη

(Η σκηνή παριστά οδόν, εφ' ης βλέπει η οικία της Λυσιστράτης. - Άποψις της Ακροπόλεως. - Η Λυσιστράτη ίσταται παρά την θύραν της οικίας της.)

Λυσιστράτη

	ἀλλ' εἴ τις ἐς Βακχεῖον αὐτὰς ἐκάλεσεν, ἢ 'ς Πανός ἢ 'πὶ Κωλιάδ' ἢ 'ς Γενετυλλίδος, οὐδ' ἂν διελθεῖν ἦν ἂν ὑπὸ τῶν τυμπάνων. νῦν δ' οὐδεμία πάρεστιν ένταυθοῖ γυνή·	Μ' αν της ἐκάλεσε κανεῖς [κι' από τα σπίτια φύγανε] και ἡ στου Βάκχου το ναό, ἡ στου Πανός επήγανε, ἡ στη Γεννετυλίδα μας, ἡ και στην Κωλιάδα,— απ' τα πολλά τα τύμπανα πού θάνε στην αράδα, δεν θα μπορούσε βέβαια γυναίκα να περάση. Κι' ὅμως καμμιὰ δεν φάνηκε στο σπίτι μου να φθάση- ἐξω από τη γειτόνισσα πού ἐρχεται τρεχάτη. —Την Καλονίκη χαιρετώ.
5	πλήν ἢ γ' ἐμὴ κωμῆτις ἦδ' ἐξέρχεται. χαῖρ' ὦ Καλονίκη. Καλονίκη καὶ σύ γ' ὦ Λυσιστράτη. τί συντετάραξαι; μὴ Καλ σκυθρώπαζ' ὦ τέκνον. οὐ γὰρ πρέπει σοι τοξοποιεῖν τὰς ὀφρῦς.	Καλονίκη Κ' ἐγὼ τη Λυσιπτράτη. <i>(Δίδουν τὰς χεῖρας)</i> Το μάτι μου σε ταραχή και σκυθρωπή σε βλέπει· να γίνωνται τα φρύδια σου σαν τόξα, δεν σου πρέπει, παιδί μου.
	Λυσ ἀλλ' ὦ Καλονίκη κάομαι τὴν καρδίαν, καὶ πόλλ' ὑπὲρ ἡμῶν τῶν γυναικῶν ἄχθομαι, 10 ὅτι ἡ παρὰ μὲν τοῖς ἀνδράσιν νενομίσμεθα εἶναι πανοῦργοι--	Καλονίκη μου, μέσ' στην καρδιά μου καίει για της γυναικες μια φωτιά, πού κάθε ἄνδρας λέει
	Καλ καὶ γὰρ ἐσμεν νῆ Δία. εἰρημένον δ' αὐταῖς ἀπαντᾷν Λυσ ἐνθάδε βουλευσομέναισιν οὐ περὶ φαύλου πράγματος, 15 εὖδουσι κούχ ἤκουσιν.	Μα το θεό! δεν είμαστε ; Μα είχαμε ειπή εδώ να μαζευθούμε, και ὅλες για υπόθεσι σπουδαία να σκεφθούμε μα να τες που δεν ἐρχονται· το ρίξαν στο κοιμήσι. Θα ρθούν. Δεν εἶνε εὐκολο πολὺ νὰ ξεκινήση γυναῖκ' από το σπίτι της· ἡ μία θα φροντίση και για το νοικοκύρη της· εκείνη θα ξυπνήση το δούλο της· ἡ το μωρό ἡ ἄλλη θα κοιμίση·
	Καλ ἀλλ' ὦ φιλάτη ἤξουσι· χαλεπή τοι γυναικῶν ἔξοδος. ἡ μὲν γὰρ ἡμῶν περὶ τὸν ἄνδρ' ἐκύπτασεν, ἡ δ' οἰκέτην ἤγειρεν, ἡ δὲ	

	παιδίον κατέκλινεν, ἡ δ' ἔλουσεν, ἡ δ' ἐψώμισεν. ἀλλ' ἕτερά τ' ἄρ' ἦν τῶνδε	κι' αυτή θα λούση το παιδί, κι' αυτή θα το ταΐση.
20	Λυσ προύργιαίτερα αὐταῖς. τί δ' ἐστὶν ὧ φίλη Λυσιστράτη, ἐφ' ὃ τι ποθ' ἡμᾶς τὰς γυναῖκας συγκαλεῖς; τί τὸ πρᾶγμα; πηλίκον τι;	Εδώ υπάρχει κάτι πειό σπουδαιότερ' απ' αυτά. Τί τρέχει, Λυσιστράτη; που της γυναίκες κάλεσες να ρθούνε δίχως ἄλλο; Ποιό πράγμα εἶνε, φίλη μου, και πόσο;
	Λυσ μέγα. Καλ μῶν καὶ παχύ; Λυσ καὶ νῆ Δία παχύ. Καλ κᾶτα πῶς οὐχ ἦκομεν;	Ἄ, μεγάλο. Μπα! μήπως εἶνε και χονδρόν; Μα το θεό, χονδρόν. Καί τότε πῶς δεν ἦλθαμε; Δεν εἶνε [των ανδρῶν] αὐτό που ξέρεις· τότε πειά θα φθάναμε τρεχάλα· μα εἶνε πράματ' ἄλλα, πού τα εξέτασα καλά μονάχη 'μπρός και πίσω, κι' αγρύπησα πολλές νυχτιές, για να τα συζητήσω. Ἄμ' τότε θάνε πράματα πολὺ λεπτά επίσης, για να μπόρεσης εὐκόλα να τα στριφογυρίσης.
25	Λυσ οὐχ οὗτος ὁ τρόπος· ταχὺ γὰρ ἂν ξυνήλθομεν. ἀλλ' ἔστιν ὑπ' ἐμοῦ πρᾶγμ' ἀνεζητημένον πολλαῖσιν τ' ἀγρυπνίαισιν ἐρριπτασμένον.	Τόσο λεπτά, πού η Ελλάς μπορεί [ἔς αὐτόν το χρόνο,] τη σωτηρία της να βρῇ με της γυναίκες μόνο. Με της γυναίκες!; [Ἐλα δα! θάταν μεγάλο θάμα,] να στέκ' ἡ σωτηρία της σε τόσο λίγο πράμα.
30	Καλ ἦ πού τι λεπτὸν ἐστὶ τούρριπτασμένον. Λυσ οὕτω γε λεπτὸν ὥσθ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος ἐν ταῖς γυναιξίν ἐστιν ἡ σωτηρία.	Τόσο λεπτά, πού η Ελλάς μπορεί [ἔς αὐτόν το χρόνο,] τη σωτηρία της να βρῇ με της γυναίκες μόνο. Με της γυναίκες!; [Ἐλα δα! θάταν μεγάλο θάμα,] να στέκ' ἡ σωτηρία της σε τόσο λίγο πράμα.
	Καλ ἐν ταῖς γυναιξίν; ἐπ' ὀλίγου γ' ὠχεῖτ' ἄρα. Λυσ ὥς ἔστ' ἐν ἡμῖν τῆς πόλεως τὰ πράγματα, ἢ μηκέτ' εἶναι μήτε Πελοποννησίου-- Καλ βέλτιστα τοίνυν μηκέτ' εἶναι νῆ Δία.	Για το καλὸ της πόλεως ὅ,τι θα εἰπῶ, αν γίνη, ἀπὸ Πελοποννήσιο ρουθούνι δεν θα μείνη, Μα το θεό, καλήτερα να λείψουνε κι' αυτοί.
35	Λυσ Βοιωτίους τε πάντας ἐξολωλέναι. Καλ μὴ δῆτα πάντας γ', ἀλλ' ἄφελε	Καί τότε θα καταστραφούν και ὅλ' οι Βοιωτοί, Ἀλλὰ να μη καταστραφούν και ὅλοι στην

	τὰς ἐγγέλεις.	εντέλεια· [της Κωπαίδος μοναχά] εξαίρεσε τα χέλια. Για την Αθήνα δε ποτέ στο νου μου δεν θα βάλω τέτοιο κακὸ μεγάλο.
Λυσ	περὶ τῶν Ἀθηναίων δ' οὐκ ἐπιγλωπτήσομαι τοιοῦτον οὐδέν· ἀλλ' ὑπονόησον σύ μοι. ἦν δὲ ξυνέλθωσ' αἱ γυναῖκες ἐνθάδε	[μα τοῦτο δεν σημαίνει,] μπορεῖς να νοιώσης μόνη σου πως πάει κι αυτὴ χαμένη. Ἄν ὅμως μαζευθοῦν ἐδῶ στο [σπίτι μου πλησίον] τα θηλυκά των Βοιωτῶν και Πελοποννησίων, και ὅλες σύμφωνες ημεῖς τα χεριά μας αν δώσουμε, ἐ τότε την Ελλάδα μας αφεύκτως θα την σώσουμε.
40	αἱ τ' ἐκ Βοιωτῶν αἱ τε Πελοποννησίων ἡμεῖς τε, κοινῇ σώσομεν τὴν Ἑλλάδα.	Μα η γυναῖκες πῶς μποροῦν κάτι καλὸν να κάνουνε, και κάποια φρόνιμη δουλειά, πού κάθονται και βάνουνε στο σπίτι τους φτιασιδία, και κίτρινα φορέματα, και χίλια δυο στολίδια, πού βάνουν και κυμβερικά φουστάνια [δίχως ζώνη] και παντουφλάκια ελαφρά; Αυτά θα γίνουν μόνη αἰτία, πού θα βρῇ 'ς ημάς η πόλις τον σωτήρα· τα κίτρινα φορέματα, οι στολισμοί, τα μύρα, τα διάφανα ποκάμισα, κι' αυτό το παντουφλάκι— Καί με ποιὸν τρόπο; Πού θα ἰδῇς και μόνη, σε λιγάκι. να μη βρεθῇ αρσενικός, που δόρυ να σῆκωση, και ἄλλον να σκοτώσει.
Καλ	τί δ' ἂν γυναῖκες φρόνιμον ἐργασαίαιτο ἢ λαμπρόν, αἱ καθήμεθ' ἐξηνθισμέναι, κροκωτοφοροῦσαι καὶ κεκαλλωπισμέναι	Μα η γυναῖκες πῶς μποροῦν κάτι καλὸν να κάνουνε, και κάποια φρόνιμη δουλειά, πού κάθονται και βάνουνε στο σπίτι τους φτιασιδία, και κίτρινα φορέματα, και χίλια δυο στολίδια, πού βάνουν και κυμβερικά φουστάνια [δίχως ζώνη] και παντουφλάκια ελαφρά; Αυτά θα γίνουν μόνη αἰτία, πού θα βρῇ 'ς ημάς η πόλις τον σωτήρα· τα κίτρινα φορέματα, οι στολισμοί, τα μύρα, τα διάφανα ποκάμισα, κι' αυτό το παντουφλάκι— Καί με ποιὸν τρόπο; Πού θα ἰδῇς και μόνη, σε λιγάκι. να μη βρεθῇ αρσενικός, που δόρυ να σῆκωση, και ἄλλον να σκοτώσει.
45	καὶ Κιμμερὶκ' ὀρθοστάδια καὶ περιβαρίδας; ταῦτ' αὐτὰ γάρ τοι κ' ἄσθ' ἃ σώσειν προσδοκῶ, τὰ κροκωτίδια καὶ τὰ μύρα χαί περιβαρίδες χῆγχουσα καὶ τὰ διαφανῇ χιτώνια.	Αυτά θα γίνουν μόνη αἰτία, πού θα βρῇ 'ς ημάς η πόλις τον σωτήρα· τα κίτρινα φορέματα, οι στολισμοί, τα μύρα, τα διάφανα ποκάμισα, κι' αυτό το παντουφλάκι— Καί με ποιὸν τρόπο; Πού θα ἰδῇς και μόνη, σε λιγάκι. να μη βρεθῇ αρσενικός, που δόρυ να σῆκωση, και ἄλλον να σκοτώσει.
Λυσ	τίνα δὴ τρόπον ποθ' ; ὥστε τῶν νῦν μηδένα	Καί με ποιὸν τρόπο; Πού θα ἰδῇς και μόνη, σε λιγάκι. να μη βρεθῇ αρσενικός, που δόρυ να σῆκωση, και ἄλλον να σκοτώσει.
50	ἀνδρῶν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἄρεσθαι δόρυ--	και ἄλλον να σκοτώσει.
Καλ	κροκωτὸν ἄρα νῆ τῷ θεῷ ' γὼ βάψομαι.	Ἄν ἡ γυναῖκα, ὅπως λες, το θαύμ' αὐτὸ θα κάνη, μα της θεῆς, βάφω κ' ἐγὼ το κίτρινο φουστάνι. Οὔτε ἀσπίδα πειὰ κανεῖς να πιάσει θα μπόρεση— Θα βάλω και κυμβερικὸ φουστάνι [δίχως μέση]—
Λυσ	μηδ' ἀσπίδα λαβεῖν--	Οὔτε ἀσπίδα πειὰ κανεῖς να πιάσει θα μπόρεση—
Καλ	Κιμμερικὸν ἐνδύσομαι.	Θα βάλω και κυμβερικὸ φουστάνι [δίχως μέση]—

	Λυσ μηδὲ ξιφίδιον. Καλ κτήσομαι περιβαρίδας. Λυσ ἄρ' οὐ παρέιναι τὰς γυναῖκας δῆτ' ἐχρῆν; 55 Καλ οὐ γὰρ μὰ Δί' ἀλλὰ πετομένας ἦκειν πάλαι. ἀλλ' ὦ μέλ' ὄψει τοι σφόδρ' αὐτὰς Ἀττικάς, ἅπαντα δρώσας τοῦ δέοντος Λυσ ὕστερον. ἀλλ' οὐδὲ Παράλων οὐδεμία γυνὴ πάρα, οὐδ' ἐκ Σαλαμῖνος. Καλ ἀλλ' ἐκεῖναί γ' οἶδ' ὅτι 60 ἐπὶ τῶν κελήτων διαβεβήκασ' ὄρθρῃαι. οὐδ' ἄς προσεδόκων κἀλογιζόμεν ἐγὼ Λυσ πρῶτας παρέσεσθαι δεῦρο τὰς Ἀχαρνέων γυναῖκας, οὐχ ἤκουσιν. ἢ γοῦν Θεογένους Καλ ὥς δεῦρ' ἰοῦσα θοὺκάταιον ἦρετο. 65 ἀτὰρ αἶδε καὶ δὴ σοι προσέρχονταί τινες. Λυσ αἰδί θ' ἕτεραι χωροῦσί τινες. Καλονίκη ἰοὺ ἰοῦ, πόθεν εἰσίν; Λυσιστράτη Λυσ Ἀναγυρουντόθεν. νὴ τὸν Δία· Καλ ὁ γοῦν ἀνάγυρός μοι κεκινῆσθαι δοκεῖ. Μυρρίνη μῶν ὕστεραι πάρεσμεν ὦ	Και οὔτε μαχαιράκι— Θα βάλω παντουφλάκι. Δεν ἔπρεπε λοιπὸν αὐτές να ἦν' ἐδῶ παρούσες ; Τί λες ! ποὺ ἔπρεπε φτερά να κάνουν η βρωμούσες ! Μα Αθηναῖες εἶν' κι' αὐτές, ὅπως καθένας βλέπει, ποὺ πάντα φτιάνουν κάθε τι την ὥρα που δεν πρέπει, Καὶ δεν εφάνηκε καμμιά [να φθάση στην Αθήνα,] οὐτ' ἀπὸ της θαλασσινές, οὐτ' ἀπ' τη Σαλαμίνα Μα ξέρω πὼς πρωί-πρωί στα τρεχαντήρια μπήκανε και στη στεριά διαβήκανε. Καὶ ὅμως ελογάριαζα πως πειὸ μπροστὰ θα φθάσουν των Αχαρνῶν τα θηλυκά·—μα νά, θα μας το σκάσουν. Ἄλλα η Θεαγέναινα, για νάρθη ἐδῶ τρεχάτη, πῆγε και συμβουλευέθηκε τη νύχτα την Εκάτη. Μα να που φθάνουν μερικές ... να κι' ἄλλες που κινάνε. Ου, ου ! κι αὐτές ποιες νάνε; Ἄ, εἶν' ἀπ'τον Ἀνάγυρο [ὅλα αὐτὰ τα πλήθη.] Θαρρῶ πὼς ο ἀνάγυρος στ' ἀλήθεια εκινήθη. <i>(Εισέρχεται ἡ Μυρρίνη, λαμπιτῶ και πολλαί γυναῖκες)</i> Μυρρίνη Μήπως [και στο συνέδριο, ποὺ θέλησες να
--	--	---

	Λυσιστράτη; τί φής; τί σιγᾷς; 70	γίνη,] ἡ τελευταῖες φθάσαμε; Για δεν μιλάς;
Λυσ	οὐ σ' ἐπαινῶ Μυρρίνη ἤκουσαν ἄρτι περὶ τοιούτου πράγματος.	Μυρρίνη, βέβαια το ἐγκώμιο δεν θα σου πλέξω τώρα, πού για σπουδαία πρόκειται και μούρθες τέτοιαν ώρα.
Μυρ	μόλις γὰρ ἡῦρον ἐν σκότῳ τὸ ζώνιον. ἀλλ' εἴ τι πάνυ δεῖ, ταῖς παρούσαισιν λέγε.	Εγύρευα τη ζώνη μου μέσ' στο σκοτάδι μόνη μου. Μ' αν ἦνε τόσο σοβαρό, πού λες, το πράμα εκείνο, πες το 'ς ἐμὰς πού ἤλθαμε.
Λυσ	μὰ Δί' ἀλλ' ἐπαναμείνωμεν ὀλίγου γ' οὔνεκα	Αλλά θα περιμείνω
75	τάς τ' ἐκ Βοιωτῶν τάς τε Πελοποννησίων γυναῖκας ἐλθεῖν. πολὺ σὺ κάλλιον λέγεις.	και της γυναῖκες, πού θα ρθoύν για την αυτὴν αἰτία, ἀπὸ την Πελοπόννησο κι' ἀπὸ τη Βοιωτία.
Μυρ	ἤδὶ δὲ καὶ δὴ Λαμπιτῶ προσέρχεται.	Ἄ, μάλιστα·ὅσο γι' αὐτὸ . . . Να πούρχεται κ' ἡ Λαμπιτῶ. (Εἰσέρχεται ἡ Λαμπιτῶ)
Λυσ	ὦ φιλότατη Λάκαινα χαῖρε Λαμπιτοῖ. οἶον τὸ κάλλος γλυκυτάτη σου φαίνεται.	Καλῶς τη Σπαρτιάτισσα τη Λαμπιτῶ! τί χρῶμα! πῶχες, γλυκειά μου! τί γερό και σιδερένιο σῶμα!
80	ὥς δ' εὐχροεῖς, ὥς δὲ σφριγᾷ τὸ σῶμά σου. κἂν ταῦρον ἄγχοις.	τί ωμορφιά! πού φαίνεται [και λάμπει ἐδῶ και πέρα!] Καὶ ταῦρο θα μπορούσες συ να πνίξης καμμιὰ μέρα!
	Λαμπιτῶ μάλα γ' οἶῶ ναὶ τῷ σιώ· γυμνάδδομαι γὰρ καὶ ποτὶ πυγὰν ἄλλομαι.	Λαμπιτῶ Μα τους θεοὺς, εἶνε γερό αὐτὸ το σῶμα ὅλο μου. γυμνάζομαι ως που χτυπούν' κ' ἡ φτέρνες μου στον κῶλό μου.
	Καλονίκη ὥς δὴ καλὸν τὸ χρῆμα τιτθίων ἔχεις.	Λυσιστράτη (ψηλαφούσα τα στήθη της Λαμπιτούς) [Στάσου λιγάκι, στάσου] Καὶ τί ωραία πούν' αὐτά, φιλότατη, τα βυζιά σου. Σας βλέπω πού ξαμώνετε τα χέρια να με ψάξετε, λες κ' εἶμαι κάποιο σφάγιο [και ἤρθα να με σφάξετε,]
Λαμ	περ ἱερεῖόν τοί μ' ὑποψαλάσσετε.	
85	Λυσ ἤδὶ δὲ ποδαπή 'σθ' ἡ νεᾶνις ἡτέρα;	Καὶ ἡ κοπέλλα ἀπὸ δῶ ποιά εἶνε ;
Λαμ	πρέσβειρά τοι ναὶ τῷ σιώ	Μα τον Δία,

Βοιωτία
ἵκει ποθ' ὑμέ.
Μυρρίνη
νὴ μὰ Δία Βοιωτία,
καλὸν γ' ἔχουσα τὸ πεδῖον.

καὶ νὴ Δία
Καλ κομψότατα τὴν βληχῶ γε
παρατετιλμένη.

90 Λυσ τίς δ' ἡτέρα παῖς;
Λαμ χαῖα ναὶ τὼ σιώ,
Κορινθία δ' αὔ.
Καλονίκη
χαῖα νὴ τὸν Δία
δήλη 'στὶν οὔσα ταυταγὶ
τάντευθενί.
τίς δ' αὔ ξυναλίαξε τόνδε τὸν
Λαμ στόλον
τὸν τᾶν γυναικῶν;
Λυσ ἦδ' ἐγώ.
Λαμ μύσιδδὲ τοι
95 ὅ τι λῆς ποθ' ἀμέ.
Καλονίκη
νὴ Δί' ὦ φίλη γύναι,
λέγε δῆτα τὸ σπουδαῖον ὅ τι
τοῦτ' ἐστί σοι.
Λυσιστράτη

λέγοιμ' ἂν ἤδη. πρὶν λέγειν
<δ', ὑμᾶς τοδὶ
ἐπερήσομαί τι μικρόν.

Καλονίκη
ὅ τι βούλει γε σύ.

Λυσ τοὺς πατέρας οὐ ποθεῖτε τοὺς
τῶν παιδίων

100 ἐπὶ στρατιᾶς ἀπόντας; εὔ γὰρ
οἶδ' ὅτι
πάσαισιν ὑμῖν ἐστὶν ἀποδημῶν

εἶνε κι' αὐτὴ ἀρχόντισσα ἀπὸ τῆ Βοιωτία—
ποῦ ἐρχεται γιὰ λόγου σας.
Λυσιστράτη
Λοιπὸν εἶμαι βεβαία,
ὅτι χωράφι ἐκλεκτὸ θάχης καὶ συ, Θηβαία.
(θωπεύουσα τὴν Θηβαίαν)
Εἰγὼ νομίζω μάλιστα πῶς τοῦτο το
καῦμένο,
θα τὸ 'χη το χωράφι του καὶ
καλλιεργημένο.
Καὶ το κορίτσι ἀπὸ δω ποιο εἶνε ;
Μα τον Δία
εἶνε μια κόρη ὡμορφη ἀπὸ τὴν Κορινθία.
Λυσιστράτη
Σαν εἶν' ἀπὸ τὴν Κόρινθο, θάνε πολὺ
καλὴ,
καὶ μάλιστα μου φαίνεται καὶ λίγο
παρδαλὴ.
Ποιος ἔκαμε νὰ 'ρθῇ ἐδὼ ν' ἀράξη τοῦτος
ὅλος
τῶν γυναικῶν οὐ στόλος ;
Εἰγώ.
Γιὰ μίλησε λοιπὸν με λόγια μετρημένα,
τί θέλεις ἀπὸ μένα ;
Μυρρίνη

Πες μας λοιπὸν, καῦμένα !

Καλονίκη
Ναί, λέγε μας, τί τάχατε σπουδαῖο σου
συμβαίνει;
Λυσιστράτη
Αμέσως τώρα θα το πω· μα θα ρωτήσω
πρῶτα,
καὶ θ' ἀπαντήσετε καὶ σεῖς.
Μυρρίνη
Ὅ,τι κι' ἀν θέλης ρῶτα.
Σεῖς δὲν ἐπιθυμήσατε, μονάχες νύχτα-
μέρα,
νὰ ἔχετε τῶν τέκνων σας κοντὰ σας τον
πατέρα,
ποῦ λείπει γιὰ τον πόλεμο; γιὰτὶ καλὰ το
ξέρω—
πῶς ἐφυγαν οἱ ἄνδρες σας.

	άνήρ. ὁ γοῦν ἐμὸς ἀνὴρ πέντε μῆνας ὦ τάλαν ἄπεστιν ἐπὶ Θράκης φυλάττων Εὐκράτη.	Α! το δικό μου γέρο στη Θράκη μου τον στείλανε, καϋμένη, να φυλάττη τον στρατηγὸν Ευκράτη !
Καλ	Μυρρίνη ὁ δ' ἐμὸς γε τελέους ἐπτὰ μῆνας ἐν Πύλῳ.	Γυνή Α'. Καί το δικό μου φίλο μήνες εφτά σωστούς-σωστούς τον ἔχουνε στην Πύλο.
105	Λαμ ὁ δ' ἐμὸς γα καὶ κ' ἐκ τᾶς ταγᾶς ἔλση ποκά, πορπακισάμενος φροῦδος ἀμπτάμενος ἔβα.	Καί ο δικός μου βιαστικός καμμιὰ φορά αν έβγη από της τάξεις, μου ρχεται και δὸς του ξαναφεύγει.
	Λυσ ἀλλ' οὐδὲ μοιχοῦ καταλέλειπται φεψάλυξ. ἐξ οὔ γάρ ἡμᾶς προὔδοσαν Μιλήσιοι, οὐκ εἶδον οὐδ' ὄλισβον ὀκτωδάκτυλον,	Καλέ τί λες; ἀπὸ γαμιὰ δεν ἔχει μείνη σπίθα μιὰ. Αφ' ὅτου οἱ Μιλήσιοι μας ἔχουνε προδῶση, κ' ἐκόψαμε τη σχέσι τους, δεν εἶδα οὔτε τόση μια οχταδάκτυλη ψωλή ἀπὸ πετσί φτιασμένη, για πέτσινη παρηγοριά τουλάχιστο να μένη. Θέλετε σεῖς λοιπὸν μ' ἐμέ, αν τύχη κ' εὗρω τρόπο, να παύσουμε τον πόλεμο [που ρήμαξε τον τόπο;]
110	ὃς ἦν ἄν ἡμῖν σκυτίνη ῥικουρία. ἐθέλοιτ' ἄν οὔν, εἰ μηχανὴν εὔροιμ' ἐγώ, μετ' ἐμοῦ καταλῦσαι τὸν πόλεμον;	Μυρρίνη Μα. της θεές, αν ἦτανε ἀνάγκη να πουλήσω και το πανωφοράκι μου, κ' αὐτὸ θα το θελήσω— και θα το πῶ αυθημερόν.
	Καλονίκη νὴ τὼ θεώ· ἔγωγ' ἄν <οὔν κᾶν εἴ με χρεΐη τοὔγκυκλον τουτὶ καταθεῖσαν ἐκπιεῖν αὐθημερόν.	Καλονίκη Κ' ἐγὼ τί να σας πῶ; και αν μου ἦταν δυνατόν σα σφήκα να κοπῶ στα δυὸ, τῶνα κομμάτι μου θα το παραχωρούσα.
115	Μυρρίνη ἐγὼ δὲ γ' ἄν κᾶν ὥσπερεῖ ψῆτταν δοκῶ δοῦναι ἄν ἐμαυτῆς παρατεμοῦσα θῆμισυ.	Στοῦ Ταῦγέτου την κορφὴ ν' ανέβῳ θα μπορούσα κ' ἐγώ, ἀρκεῖ να ἤξευρα μ' αὐτὸ πῶς η εἰρήνη μπορούσε και να γίνη.
	Λαμ ἐγὼ δὲ καὶ κα ποττὸ Ταῦγετόν γ' ἄνω ἔλσοιμ' ὅπα μέλλοιμί γ' εἰράναν ἰδεῖν.	

Λυσ	λέγοιμ' ἄν· οὐ δεῖ γὰρ κεκρύφθαι τὸν λόγον. ἡμῖν γὰρ ὧ γυναῖκες, εἴπερ μέλλομεν	Να σας το κρύψω δεν μπορώ·κι' ακούστε τί θα φτιάσουμε.
120	ἀναγκάσειν τοὺς ἄνδρας εἰρήνην ἄγειν, ἀφεκτέ' ἐστὶ--	Ἄν θέλετε, γυναῖκες μου, τοὺς ἄνδρες ν' αναγκάσουμε να κάμουν την ειρήνη, ἡ κάθε μια στον ἄνδρα της να παύσῃ να το δίνει.
Καλ	τοῦ; φράσον.	Και πῶς; για λέγε.
Λυσ	ποιήσεται οὖν;	Ἐ λοιπὸν τί λέτε; τους το φτιάνουμε ;
Καλ	ποιήσομεν, κἂν ἀποθανεῖν ἡμᾶς δέη.	Κι' αν πρέπη να πεθάνουμε, να γίνῃ αὐτὸ ποὺ λες.
Λυσ	ἀφεκτέα τοίνυν ἐστὶν ἡμῖν τοῦ πέους.	Λοιπὸν ν' αποκηρύξουμε της ανδρικές ψωλές. <i>(Αἱ γυναῖκες δεικνύουν δυσαρέσκειαν, ἄλλαι κλαίουν καὶ ἄλλαι διατίθενται νὰ φύγουν.)</i>
	τί μοι μεταστρέφεσθε; ποῖ βαδίζετε;	—Ἐ! σεις για ποὺ το βάλατε;—Και σεις για που το στρίψατε ;
	αὗται τί μοιμουᾶτε κάνανεύετε;	τί στραβομουτσουνιάσατε; τα μούτρα τί τα κρύψατε;
125	τί χρώς τέτραπται; τί δάκρυον κατείβεται;	Τί ἄλλαξε το χρῶμα σας κι' αρχίσατε να κλαίτε;
	ποιήσεται ἢ οὐ ποιήσεται; ἢ τί μέλλετε;	αρνεῖσθε; ἢ το κάνετε; τί σκέπτεσθε; δεν λέτε;
	Καλονίκη οὐκ ἂν ποιήσαιμ', ἀλλ' ὁ πόλεμος ἐρπέτω.	Μυρρίνη Αρνούμαι·δεν με μέλει.
	Μυρρίνη μὰ Δί' οὐδ' ἐγὼ γάρ, ἀλλ' ὁ πόλεμος ἐρπέτω.	Α μπά, μπορεί ο πόλεμος να γίνετ' ὅσο θέλει.
130	ταυτὶ σὺ λέγεις ὧ ψῆττα; καὶ μὴν ἄρτι γε	<i>(τῇ Καλονίῃ)</i> Αὐτὰ λοιπὸν περίμενα, βρε σφήκα, να μας πῆς;
Λυσ	ἔφησθα σαυτῆς κἂν παρατεμεῖν θῆμισυ.	Δεν ἤσουν συ ποὺ ἔλεγες στα δύο να κοπῆς;
	ἄλλ' ἄλλ' ὅ τι βούλει· κἂν με χρῆ διὰ τοῦ πυρὸς	Ἄλλαξε λόγια, ἄλλαξε! και στη φωτιὰν απάνω
Καλ	ἐθέλω βαδίζειν· τοῦτο μᾶλλον τοῦ πέους.	να περπατήσω αν αγαπᾶς,—για χάρι σου το κάνω·
	οὐδὲν γὰρ οἶον ὧ φίλη Λυσιστράτη.	κι' αὐτό, ποὺ λες, το προτιμῶ, παρὰ της πούτσας τον καῦμό, γιατί δεν ξεύρω σαν κι' αὐτὴ τί ἄλλο θ' αποκτήσω.
135		<i>(τῇ Μυρρίνῃ)</i> Και συ τι λές;
Λυσ	τί δαὶ σύ;	

	Ἄλλη	Μυρρίνη
	κάγῳ βούλομαι διὰ τοῦ πυρός. ὦ παγκατάπυγον θήμέτερον ἅπαν γένος, οὐκ ἔτος ἀφ' ἡμῶν εἰσιν αἱ Λυσ τραγωδίαί. οὐδὲν γὰρ ἔσμεν πλήν Ποσειδῶν καὶ σκάφη.	Μα... τη φωτιά κ' ἐγὼ θα προτιμήσω. Ὡ γένος ξεκωλιάρικο! Δικαίως, μα τον Δία, λένε πὼς βγαίνει ἀπὸ μας ἡ κάθε τραγωδία. Δεν ξέρουμ' ἄλλο τίποτα κ' εμεῖς [μικραὶ, μεγάλοι],
140	ἀλλ' ὦ φίλη Λάκαινα, σὺ γὰρ ἔαν γένη μόνη μετ' ἑμοῦ, τὸ πρᾶγμ' ἀνασωσαίμεσθ' ἔτ' <ἂν, ξυμψήφισαί μοι.	παρὰ ξεροκουνήματα καὶ δὸς του μπάσε- βγάλε! Μα κι' ἀν ἡ Σπαρτιάτισσα στο κόμμα μου θα μείνη, μπορεῖ νὰ κατορθώσουμε ἡ δυὸ μας τὴν εἰρήνη. Δος μου λοιπὸν τὴν ψήφο σου. Εἶνε κακὸ πολὺ ἀπ' τῆς γυναίκας τὸ πλευρὸ νὰ λείπη κ' ἡ ψωλὴ καὶ μόνη νὰ κοιμάται. Μα ἡ εἰρήνη μ' ὀλ' αὐτὰ θαρρῶ πως προτιμάται. Εὐγε σου, φιλενάδα ! εἶσαι γυναῖκα πειὸ σωστὴ ἀπ' ὅλες [στήν Ελλάδα.]
145	Λυσ ὦ φιλτάτη σὺ καὶ μόνη τούτων γυνή. εἰ δ' ὥς μάλιστ' ἀπεχοίμεθ' οὔ σὺ δὴ λέγεις, Καλ ὃ μὴ γένοιτο, μᾶλλον ἂν διὰ τουτογὶ γένοιτ' ἂν εἰρήνη; πολύ γε νὴ τῷ θεῷ. Λυσ εἰ γὰρ καθοίμεθ' ἔνδον έντετριμμένοι,	Θαρρεῖς πὼς ἀν ἀπέχουμε κι' ἀπ' τὴν δουλειάν ἐκείνη, γιὰ τοῦτο,—ὃ μὴ γένοιτο !—θα κάμουν τὴν εἰρήνη ; Μα τῆς θεᾶς, εἰν' ἀρκετό. Ἀν κάτσουμε κλεισμένες μέσα στα σπῖτια μας ἡμεῖς, καλοφτιασιδωμένες, καὶ στα ποκαμισάκια μας αὐτὰ τ' αμοργινά ,— ἀφήσουμε τὰ σώματα νὰ φαίνωνται γυμνά καὶ τὸ κουρέψουμε κι' αὐτό,—οἱ ἄνδρες θα λυσσάξουν ἀπ' τὴν ἐπιθυμία τους νὰ ρθουν νὰ μας τὴν σάξουν· κι' ὅταν θὰ ἰδοῦν ἡ κάθε μια ὅτι γι' αὐτοὺς δεν τῶχει, τότε νὰ ἰδῆς τὸν πόλεμο τὸν παύουνε, ἢ ὄχι;
150	κὰν τοῖς χιτωνίοισι τοῖς Ἄμοργίνοις γυμναὶ παρίοιμεν δέλτα παρατετιλμένοι, στύοιντο δ' ἄνδρες κάπιθυμοῖεν σπλεκοῦν, ἡμεῖς δὲ μὴ προσίοιμεν ἄλλ' ἀπεχοίμεθα, σπονδὰς ποιήσαιντ' ἂν ταχέως, εὖ οἶδ' ὅτι.	

155	Λαμ	ὁ γῶν Μενέλαος τᾶς Ἑλένας τὰ μᾶλά πα γυμνᾶς παραϊδὼν ἐξέβαλ' , οἶῶ, τὸ ξίφος.	Το ἴδιο κι' ο Μενέλαος, σαν εἶδε την Ελένη [στα στήθη γυμνωμένη] και εἶδε το βυζῖ της, επέταξε το ξίφος του [κ' εκόλλησε μαζὺ της.]
	Καλ	τί δ' ἦν ἀφιῶσ' ἄνδρες ἡμᾶς ὦ μέλε;	[Για στάσου τώρα, βρε κουτή: κι' αν μας αφήσουνε κι' αυτοί; ἐ, τότε τί γινόμαστε;
	Λυσ	τὸ τοῦ Φερεκράτους, κύνα δέρειν δεδαρμένην.	{ ὅπως λέει κι ο Φερεκράτης, θα γδέρνουμε γδαρμένη σκύλλα
	Καλ	φλυαρία ταῦτ' ἐστὶ τὰ μεμιμημένα.	Αυτές οι απομιμήσεις είναι αηδία.
160		ἐὰν λαβόντες δ' ἐς τὸ δωμάτιον βία ἔλκωσιν ἡμᾶς; Λυσ ἀντέχου σὺ τῶν θυρῶν. Καλ ἐὰν δὲ τύπτωσιν; παρέχειν χρή κακὰ κακῶς. οὐ γὰρ ἔνι τούτοις ἡδονὴ τοῖς Λυσ πρὸς βίαν. κᾶλλως ὀδυνᾶν χρή· κάμέλει ταχέως πάνυ ἀπεροῦσιν. οὐ γὰρ οὐδέποτ' εὐφρανθήσεται 165 ἀνὴρ, ἐὰν μὴ τῇ γυναικὶ συμφέρῃ. Καλ εἴ τοι δοκεῖ σφῶν ταῦτα, χήμῃν ξυνδοκεῖ. καὶ τὼς μὲν ἀμῶν ἄνδρας ἀμέες Λαμ πείσομες παντᾷ δικαίως ἄδολον εἰράναν ἄγειν· τὸν τῶν Ἀσαναίων γα μὰν 170 ῥυάχετον πᾶ κά τις ἀμπεΐσειεν αὖ μὴ πλαδδιῇν; Λυσ ἡμεῖς ἀμέλει σοι τά γε παρ' ἡμῖν πείσομεν. οὐχ ᾗς πόδας κ' ἔχωντι ταῖ Λαμ τριήρεις, καὶ τώργυριον τῷβυσσον ἧ παρ	Κι αν μας πιάσουν και μας τραβήξουν με βία στο δωμάτιο; Να πιαστείς απ' την πόρτα. Κι αν μας χτυπήσουν; Τότε θα τους κάτσουμε αλλά κακὴν κακῶς. Δεν τους κάνει κέφι με το ζόρι. Και σ' ὅλα θα τους την σπάμε. Και να δεις στο τέλος θα κουραστούν. } κι' αν η γυναίκα δεν δεχθῇ τα δόντια της να δείξη, ο ἄνδρας δεν ευφραίνεται. Ἐ τότε το δεχόμεθα, σαν εὐκολο σας φαίνεται. Ὅσο για μας, θα πείσουμε τους ἄνδρας μας να γίνη ειλικρινῆς εἰρήνη· αλλά αὐτός ο παλαβὸς λαὸς των Αθηναίων, πὼς θα πεισθῇ τον πόλεμο να μη γυρεύη πλέον; Για τοῦτο μη σε μέλη, κ' εμεῖς τον καταφέρνουμε να μη τον ξαναθῆλη. Για την εἰρήνη ο λαὸς δέν κάνει οὔτε βήμα, ενόσω πλοία ἔχετε κι' αμέτρητο το χρήμα,

	τᾷ σιῶ. ἀλλ' ἔστι καὶ τοῦτ' εὖ παρεσκευασμένον· καταληψόμεθα γὰρ τὴν ἀκρόπολιν τήμερον. ταῖς πρεσβυτάταις γὰρ προστέτακται τοῦτο δρᾶν, ἕως ἂν ἡμεῖς ταῦτα συντιθώμεθα, θύειν δοκούσαις καταλαβεῖν τὴν ἀκρόπολιν. παντᾷ κ' ἔχοι, καὶ τᾷδε γὰρ λέγεις καλῶς. τί δῆτα ταῦτ' οὐχ ὥς τάχιστ' ὦ Λαμπιτοῖ ξυνωμόσαμεν, ὅπως ἂν ἀρρήκτως ἔχη; Λαμ πάρφαινε μὲν τὸν ὄρκον, ὥς ὁμιόμεθα. καλῶς λέγεις, ποῦ 'σθ' ἡ Σκύθαινα; ποῖ βλέπεις; θεὸς ἐς τὸ πρόσθεν ὑπτίαν τὴν ἀσπίδα, καί μοι δότω τὰ τόμιά τις. Λυσιστράτη Καλ τίν' ὄρκον ὀρκώσεις ποθ' ἡμᾶς; ὄντινα; εἰς ἀσπίδ', ὥσπερ φάσ' ἐν Αἰσχύλῳ ποτέ, μηλοσφαγούσας. Καλ μὴ σύ γ' ὦ Λυσιστράτη εἰς ἀσπίδ' ὁμόσης μηδὲν εἰρήνης πέρι. Λυσ τίς ἂν οὖν γένοιτ' ἂν ὄρκος; εἰ λευκὸν ποθεν Καλ ἵππον λαβοῦσαι τόμιον έντεμοίμεθα. Λυσ ποῖ λευκὸν ἵππον; Καλ ἀλλὰ πῶς ὁμούμεθα	απάνω στην Ακρόπολι. Εφρόντιτα για τούτο· θα κυριεύσουμε κι' αὐτή και ὅλον της τον πλούτο· θα πάν' εμπρὸς ἡ πειὸ γρηῒς, κατὰ τὴ συμφωνία, και τάχα με τὴν πρόφασιν νὰ κάνουνε θυσιά θα πιάσουν τὴν Ακρόπολιν, ὥς που νὰ μαζευθοῦμε κ' ἡμεῖς, και τι θὰ κάνουμε ἐδῶ νὰ συσκφθούμε. Ὅλα καλά ὅσα μας λες. Ἐ, Λαμπιτῶ, και τώρα γιατί δέν ορκιζόμαστε, μα χάνουμε τὴν ῶρα, κ' ἔτσι τὴ συμφωνία μας ποτέ νὰ μὴ χαλάσουμε; Πες μας λοιπὸν τοῦ λόγου σου τὸν ὄρκο πού θὰ πιάσουμε. Αλήθεια· πούν' ἡ δούλα μου;—Ἐ, πού κυττάζεις; Βάλε συ τὴν ἀσπίδ' ἀνάποδα, και τὰ εντόσθια βγάλε. τοῦ θύματος, [νὰ κάνουμε τὸν ὄρκο]. Λυσιστράτη, ποιὸν ὄρκο τάχα θὰ μας πῆς νὰ κάνουμε, φιλτάτη; Ποιὸν ὄρκο; Καὶ ὁ ποιητὴς Αἰσχύλος τῶχει πῇ· απάνω στὴν ἀσπίδα μας τὸ θῦμα θὰ κοπή . Ὅχι, δέν εἶνε δυνατόν, ὄρκος γιὰ τὴν εἰρήνην σε μιὰ ἀσπίδα δηλαδὴ πολεμικὴ νὰ γίνη. Καὶ πῶς θὰ ορκισθοῦμε; Ἐν ἀλογο θὰ βρούμε ἀσπρο, και τὰ εντόσθια ἡ δούλα νὰ τοῦ βγάλη. Ποῦ νὰ τὸ βρούμε τ' ἀλογο τὸ ἀσπρο τώρα πάλι; Καὶ πῶς λοιπὸν ἡ κάθε μιὰ τὸν ὄρκο τῆς
--	--	--

	ἡμεῖς; Λυσ ἐγώ σοι νή Δί', ἣν βούλη, φράσω. θεῖσαι μέλαιναν κύλικα μεγάλην ὑπτίαν, 195 μηλοσφαγοῦσαι θάσιον οἴνου σταμνίον ὁμόσωμεν ἐς τὴν κύλικα μὴ 'πιχεῖν ὕδωρ.	θα κάνη; Θα σου το πω. Να πάρουμε κατάμαυρη λεκάνη, ανάποδα τη βάζουμε κ' ένα σταμνί από κρασί της Θάσου θυσιάζουμε, κι' ὄρκο 'ς αυτό θα δώσουμε— [εμφαντικῶς:] πὼς δεν θα το γερώσουμε! . . .
	Λαμ φεῦ δ᾿ τὸν ὄρκον ἄφατον ὥς ἐπαινίω.	Ωχ, ωχ! τον ὄρκο σου αυτόν κ' επαίνους να του ψάλουμε δεν εἶνε δυνατόν.
	Λυσ φερέτω κύλικά τις ἔνδοθεν καὶ σταμνίον.	Λοιπὸν ας τρέξη μέσα μια ένα σταμνί να φέρη και μια λεκάνη. (Εισέρχεται μία Γυνή και εξέρχεται φέρουσα λήκυθον και κύλικα.)
200	Μυρρίνη ὦ φίλταται γυναῖκες, <ὁ κεραμεὼν ὅσος. Καλονίκη ταύτην μὲν ἂν τις εὐθύς ἡσθείη λαβών.	Καλονίκη Τί σταμνί, ὅπου δεν ἔχει ταίρι! (Λαμβάνει τὴν λήκυθον) Τί γλύκα πού θα αισθανθῇ αὐτὴ πού θα τὴν πιᾶση και, κλούκ. θα τὴν αδειᾶση. Ἄφησε κάτω τὸ σταμνί, και πιᾶσ' εἰς μπροστά μου! (Ἡ Καλονίκη θέτει τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς Λυσιστράτης καταλήλως Λυσιστράτη (επισήμως) —Πειθῶ! Βασίλισσα μου! —και συ, ὦ στάμνα τοῦ γλεντιοῦ ! δέξου τὴν ικεσία τῶν γυναικῶν με εὐνοία, και τοῦτη τὴ θυσία. (Χύνει εἰς τὴν λεκάνην οἶνον)
205	Καλ εὐχρῶν γε θαῖμα κάποπυτίζει καλῶς.	Τί αἶμα κατακόκκινο! γιὰ ἰδὲς πὼς λαμπυρίζει;
	Λαμ καὶ μὰν ποτόδδαι γ' ἀδὺ ναὶ τὸν Κάστορα.	Αλήθεια, μα τὸν Κάστορα, και τί γλυκά μουρίζει!
	Μυρ ἔατε πρώτην μ' ὦ γυναῖκες ὁμνύναι.	Αφήστε με, γυναῖκες μου, πρώτη να μπῶ στὴ μέση να ορκισθῶ!
	Καλ μὰ τὴν Ἀφροδίτην οὐκ, ἐάν γε μὴ λάχης.	Ὅχι ποτέ, ο κλήρος σου πρὶν πέση.
	Λυσ λάζυσθε πᾶσαι τῆς κύλικος ὦ	Ἔ, Λαμπιτῶ! στὴ στάμνα μας απλώσετε τὸ

	Λαμπιτοῖ·	χέρι,
210	λεγέτω δ' ὑπὲρ ὑμῶν μί' ἄπερ ἂν κάγῳ λέγω· ὕμεῖς δ' ἐπομείσθε ταῦτ' ἅ κάμπεδώσετε.	κι' ας ἐβγη μια για ὅλες σας τον ὄρκο να προφέρη, ὅπως ἐγὼ θα τον εἰπῶ· και σεις θά ορκισθῆτε τον ὄρκο πού θα δώσουμε πῶς δεν θα παραβῆτε. <i>(Υπαγορεύει τον ὄρκον)</i> Δεν θα βρεθῇ οὔτε γαμιάς, οὔτε κι' ο ἄνδρας μου ἐστῶ--
	οὐκ ἔστιν οὐδεὶς οὔτε μοιχὸς οὔτ' ἄνῃρ--	Δεν θα βρεθῇ οὔτε γαμιάς, οὔτε κι' ο ἄνδρας μου ἐστῶ--
Καλ	οὐκ ἔστιν οὐδεὶς οὔτε μοιχὸς οὔτ' ἄνῃρ--	Δεν θα βρεθῇ οὔτε γαμιάς, οὔτε κι' ο ἄνδρας μου ἐστῶ--
Λυσ	ὅστις πρὸς ἐμὲ πρόσεισιν ἐστυκῶς. λέγε.	πού καυλωμένος θα μου ρθεῖ μέσ' στο κρεββάτι— <i>(ἡ Καλονίκη διστάζει. Ἡ Λυσιστράτη επιτακτικῶς·)</i> — Πες το!
215 Καλ	ὅστις πρὸς ἐμὲ πρόσεισιν ἐστυκῶς. παπαῖ ὑπολύεταί μου τὰ γόνατ' ὦ Λυσιστράτη.	Πού καυλωμένος θα μου ρθῇ ἀπάνω στο κρεββάτι. <i>(μετὰ τρόμου)</i> Μου κόπηκαν τα γόνατα, καϋμένη Λυσιστράτη!
Λυσ	οἴκοι δ' ἀταυρώτη διάξω τὸν βίον--	Καὶ μέσ' στο σπίτι θα περνῶ χωρίς ἀνδρὸς παιγνίδια—
Καλ	οἴκοι δ' ἀταυρώτη διάξω τὸν βίον--	Καὶ μέσ' στο σπίτι θα περνῶ χωρίς ἀνδρὸς παιγνίδια—
Λυσ	κροκωτοφοροῦσα καὶ κεκαλλωπισμένη,--	Με κίτρινα φορέματα και χίλια δυὸ στολίδια —
220 Καλ	κροκωτοφοροῦσα καὶ κεκαλλωπισμένη,--	Με κίτρινα φορέματα και χίλια δυὸ στολίδια—
Λυσ	ὅπως ἂν ἀνὴρ ἐπιτυφῇ μάλιστά μου·	Πού να λυσσάξῃ ο ἀνδρας μου να κοιμηθῇ μαζὺ μου—
Καλ	ὅπως ἂν ἀνὴρ ἐπιτυφῇ μάλιστά μου·	Πού να λυσσάξῃ ο ἀνδρας μου να κοιμηθῇ μαζὺ μου—
Λυσ	κούδέποθ' ἐκοῦσα τάνδρῃ τῶμῳ πείσομαι.	Μα δεν θα τον δεχθῶ ποτέ και με τη θέλησί μου —
Καλ	κούδέποθ' ἐκοῦσα τάνδρῃ τῶμῳ πείσομαι.	Μα δεν θα τον δεχθῶ ποτέ και με τη θέλησί μου —
225 Λυσ	ἐὰν δέ μ' ἄκουσαν βιάζεται βία,--	Κι' αν θέλῃ και με το στανιὸ ἐκεῖνος να με πιάνῃ—
Καλ	ἐὰν δέ μ' ἄκουσαν βιάζεται βία,--	Κι' αν θέλῃ και με το στανιὸ ἐκεῖνος να με πιάνῃ—
Λυσ	κακῶς παρέξω κούχῃ προσκινήσομαι.	Ὅσο μπορῶ χειρότερα θ' ἀφίνω να την κάνῃ.
Καλ	κακῶς παρέξω κούχῃ	Ὅσο μπορῶ χειρότερα θ' ἀφίνω να την

	προσκινήσομαι.	κάνη.
Λυσ	οὐ πρὸς τὸν ὄροφον ἀνατενῶ τῷ Περσικά.	Της Περσικῆς [παντούφλες μου μέρες, βδομάδες, μήνες,] προς το ταβάνι δεν θα ἰδῇ ποτέ του σηκωμένες.
230 Καλ	οὐ πρὸς τὸν ὄροφον ἀνατενῶ τῷ Περσικά.	Της Περσικῆς [παντούφλες μου εκείνες,] προς το ταβάνι δεν θα ἰδῇ ποτέ του σηκωμένες.
Λυσ	οὐ στήσομαι λέαιν' ἐπὶ τυροκνήστιδος.	Ούτε θα τουρλωθῶ ποτέ, καθώς η Λιονταρίνες πού εἶν' ἀπάνω στου τυριού τους τρίφτες [σκαλισμένες.]
Καλ	οὐ στήσομαι λέαιν' ἐπὶ τυροκνήστιδος.	Ούτε θα τουρλωθῶ ποτέ, καθώς η Λιονταρίνες, πού εἶν' ἀπάνω στου τυριού τους τρίφτες [σκαλισμένες.]
Λυσ	ταῦτ' ἐμπεδοῦσα μὲν πίοιμ' ἐντευθενί·	Πίν' ἀπ' το κρασί αυτό και τον ὄρκο τον κρατῶ. (<i>πίνει</i>)
Καλ	ταῦτ' ἐμπεδοῦσα μὲν πίοιμ' ἐντευθενί·	(<i>παρατηροῦσα την Λυσιστράτην πίνουσαν</i>) Πίν' ἀπ' το κρασί αυτό και τον ὄρκο τον κρατῶ.
235 Λυσ	εἰ δὲ παραβαίην, ὕδατος ἐμπλῆθ' ἢ κύλιξ.	Και στον ὄρκο ὅποια δεν μείνη το κρασί νερό να γίνη.
Καλ	εἰ δὲ παραβαίην, ὕδατος ἐμπλῆθ' ἢ κύλιξ.	Και στον ὄρκ' ὅποια δεν μείνη το κρασί νερό να γίνη.
Λυσ	συνεπόμενυθ' ὑμεῖς ταῦτα πᾶσαι; Πᾶσαι νῆ Δία.	(<i>προς τας λοιπὰς</i>) Ορκίζεσθε λοιπόν και σεις για ὅλα; Μυρρίνη Μα τον Δία! Φέρε λοιπόν να πιω εγώ, ν' αρχίσω τη θυσία. (<i>Λαμβάνει την λήκυθον και ετοιμάζεται να πῇ</i>) Ἔ, ἐ, που πας, φιλτάτη μου; θέλω μερίδα ἴση. ἀ, πρέπει η φιλία μας ἀπὸ δω δα ν' αρχίση. (<i>Ακούεται θόρυβος μακρόθεν. Ἡ Λυσιστράτη- αφίνει την λήκυθον, ενώ η Καλονίκη σπεύδει, την λαμβάνει και πίνει.</i>)
240 Λαμ	τίς ὠλολυγά;	Καλέ, ἀκούσατε φωνές, γυναῖκες μου, και θρήνο; (<i>παρατηροῦσα ἐκ του παραθύρου</i>)
Λυσ	τοῦτ' ἐκεῖν' οὐγὼ 'λεγον· αἱ γὰρ γυναῖκες τὴν ἀκρόπολιν τῆς θεοῦ ἤδη κατειλήφασιν. ἀλλ' ὦ	Ἡσύχασ', εἶν' εκείνο — πού εἶχα πῇ προτῆτερα η πειὸ γρηῆς εφθάσανε, και πήγαν στην Ακρόπολι και το ναό

	Λαμπιτοῖ	ἐπιάσανε.
	σὺ μὲν βάδιζε καὶ τὰ παρ' ὑμῶν	—Συ, Λαμπιτῶ, τράβα λοιπὸν στη Σπάρτη
	εὔ τίθει,	να φροντίσης
	τασδὶ δ' ὁμήρους κατάλιφ' ἡμῖν	ὅσα εὐσυμφωνήσαμε να πραγματοποιήσης,
	ἐνθάδε·	τῆς ἄλλης δε Λακῶνισσες ὁμήρους θα
	ἡμεῖς δὲ ταῖς ἄλλαισι ταῖσιν ἐν	κρατήσουμε·
245	πόλει	ἡμεῖς δε στην Ακρόπολι και της λοιπές θα
	ξυνεμβάλωμεν εἰσιοῦσαι τοὺς	κλείσουμε
	μοχλοὺς.	κ' ἐκεῖ θ' ἀμπαρωθούμε.
	οὔκουν ἐφ' ἡμᾶς συμβοηθήσιν	Καλὰ·για να σου πούμε:
Καλ	οἶει	Κι' οἱ ἄνδρες [ἀπ' την πόλι]
	τοὺς ἄνδρας εὐθύς;	ἀν ἔλθουν ἐναντίον μας και
	ὀλίγον αὐτῶν μοι μέλει.	ἐκστρατεύσουν ὅλοι;
Λυσ	οὐ γὰρ τοσαύτας οὔτ' ἀπειλὰς	Λίγο με μέλει πειὰ γι' αὐτοὺς· φωτιά δεν
	οὔτε πῦρ	θάχουν τόση
	ἥξουσ' ἔχοντες ὥστ' ἀνοῖξαι	οὔτε φοβέρες ἀρκετές, ὥστε να
250	τὰς πύλας	κατορθώση—
	ταύτας, ἐὰν μὴ 'φ' οἷσιν ἡμεῖς	ἡ βία, τόσο εὐκόλα τῆς πόρτες μας ν'
	εἶπομεν.	ανοίξουν,
		ἐὰν δεν ἀποδείξουν
		ὅτι τοὺς ὅρους τοὺς λαμπροὺς, που ἡ
		γυναῖκες θέσανε,
		αὐτοὶ τοὺς ἐκτελέσανε.
		Μα τῇ θεᾷ! και βέβαια· κι' ἀν δεν τα
	μὰ τὴν Ἀφροδίτην οὐδέποτε γ'.	βρύνε σκούρα,
Καλ	ἄλλως γὰρ ἂν	δειλὴ να εἰποὺν τὴν κάθε μια και
	ἄμαχοι γυναῖκες και μιαραὶ	παληοπατσαβούρα!
	κεκλήμεθ' ἄν.	(<i>Ἀπέρχονται πάσαι, ἐνῶ ἡ Καλονίκη φεύγουσα</i>
		<i>τελευταία κενώνει ταυτοχρόνως το υπόλοιπον τῆς</i>
		<i>ληκύθου.</i>)
		ΑΥΛΑΙΑ

Πανός: Αἱ γυναῖκες εἶχον και ἰδιαιτέρας εορτὰς ἐκ τῶν δημοτελῶν. Εἰς τὸν ναὸν τοῦ Πανὸς ωργιάζον μετὰ κραυγῶν.

Γεννετυλίδα: Νύμφη ἐκ τῆς συνοδείας τῆς Ἀφροδίτης· ἐκδηλωτικὸν ἀσελγείας, (Νεφέλαι 52).

Κωλιάδα: Υπήρχεν εἰς τὴν Ἀττικὴν ναὸς τῆς Κωλιάδος Ἀφροδίτης, εἰς μέρος καλούμενον "Κωλιάς", λαβὼν τὸ ὄνομα ἐκ τῆς ομοιότητος πρὸς τὸ ὁμώνυμον μέλος τοῦ ἀνθρώπου.

Κυμβερικά: Φορέματα χωρὶς ζώνην και μὴ συρόμενα, καλούμενα ὡς ἐκ τούτου "ὀρθοστάδια" και ἀναλογούντα πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν "μπεμπέ".

Ευκράτης: Στρατηγὸς Ἀθηναῖος, κωμωδούμενος ὡς δωροδοκούμενος και προδότης.

αμοργινά: Εσθὴς ἐκ τῆς νήσου Ἀμοργοῦ λεπτὴ και διανθὴς.

θα γδέρνουμε γδαρμένη σκύλλα: φράση τοῦ κωμικοῦ ποιητῆ Φερεκράτη. Ὁ Θρ. Σταύρου μεταφράζει: "ατομικὴ παρηγοριὰ θα βρούμε". Οἱ στίχοι 158-164 που εἶναι και σὲ ἀγκιστρά "ξ ξ" δεν ὑπάρχουν στὴν μετάφραση τοῦ Πολ. Δημητρακόπουλου.

κοπή: "Μηλοσφαγούσας": ἐννοεῖ τὴν θυσίαν τῶν προβάτων (μῆλων), παρωδῶν τὸν ἐν "ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας" στίχον τοῦ Αἰσχύλου:

ἄνδρες γὰρ ἐπτὰ θούριοι λοχαγέται
ταυροσφαγούντες εἰς μελάνδετον σάκος...

"Λευκὸν ἵππον" (σ. 191); Φαίνεται ὅτι ὁ Ἀρ. παίζει, ἐνταύθα με τὴν λέξιν, ὑπονοῶν δι' αὐτῆς τὸ αἰδοῖον·

άλλως: εννοεί τὰς Αμαζόνας θυσιαζούσας λευκοὺς ἵππους.
[νερώσσουμε](#): Ὅπου ευκαιρία, ὁ Αρ. κωμωδεῖ τὰς γυναῖκας ὡς ἐπιρρεπεῖς εἰς τὴν μέθην.
[μπροστά μου](#): "Προσλαβοῦ μοι τοῦ κάρπου" σ. 202: εννοεῖ τὰ αἰδοῖον.
["Τα Περσικά"](#) (σ. 230): εἶδος ἐμβάδων γυναικείων· εννοεῖ τὸν τρόπον τῆς συνουσίας.
[λιονταρίνες](#): "Οὐ στήσομαι λέαιν' ἐπὶ τυροκνήστιδος" (σ. 231): Εἶδος συνουσιάσεως πορνικῆς οκλαδόν, ὅπως αἱ λέαιναι αἱ ἐγγλυφοὶ ἐπὶ τῶν μαχαιρῶν τοῦ μαγειρείου, ὡς εἶδος λαβῆς αὐτῶν.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

Πάροδος

(254-349)

Μετάφραση-Σημειώσεις: Πολύβιος Δημητρακόπουλος (Pol Arcas)

Η σκηνή παριστά τὴν πρὸς τὰ Προπύλαια πλευρὰν τῆς Ακροπόλεως, ἀνωθεν τῆς ὁποίας φαίνονται τὰ τείχη. Εἰσέρχεται ὁ χορὸς τῶν Γερόντων, κρατούντων ἐπ' ὤμου κλάδους ξηροῦς δένδρων καὶ ἀνερχομένων τὸ ὕψωμα μετὰ κόπου. Ὁ κορυφαῖος τοῦ Χοροῦ κρατεῖ καὶ πύραυνον εἰς τὰς χεῖρας με ἀνθρακας ἀνημμένους).

Χορὸς Γερόντων		
	χώρει Δράκης, ἡγοῦ βάδην, εἰ καὶ τὸν ὦμον ἀλγεῖς	Τράβα, Δράκη, ἐμπρὸς με θάρρος,
	κορμοῦ τοσουτονὶ βάρος χλωρᾶς φέρων ἐλάας.	κι' ἀν τὸν ὠμὸ σου τσακίζῃ τῆς χλωρῆς ἐλιάς τὸ βάρος·
25	ἢ πόλλ' ἄελπτ' ἔνεστιν ἐν τῷ	συφορὲς ὁ βίος ἔχει ποῦ κανεῖς δὲν
5	μακρῷ βίῳ φεῦ,	τῆς παντέχει.
	ἐπεὶ τίς ἂν ποτ' ἤλπισ' ὦ	ὦ Στρυμόδωρε ! ποῖος τάχα ἠθέλεε στο
	Στρυμόδωρ' ἀκοῦσαι	νου τοῦ βάλη,
	γυναῖκας, ἃς ἐβόσκομεν	πὼς θ' ἀκούσῃ τῆς γυναῖκες,—ποῦνε
	κατ' οἶκον ἐμφανὲς κακόν,	συφορὰ μεγάλη
26	κατὰ μὲν ἅγιον ἔχειν βρέτας,	τοῦ σπιτιοῦ καὶ φανερὴ,
0	κατὰ δ' ἀκρόπολιν ἐμὰν λαβεῖν	καὶ τῆς βόσκουμε οἱ μωροί, —
	μοχλοῖς δὲ καὶ κλήθροισι	τὴν Ακρόπολιν νὰ πιάσουν, καὶ τὸ
		ἄγαλμα ν' ἀρπάξουν
26	τὰ προπύλαια πακτοῦν;	τῆς θεάς, καὶ με ταμπάρια τὰ
5		προπύλαια νὰ φράξουν;
	ἀλλ' ὡς τάχιστα πρὸς πόλιν	Πάμε γρήγορα ἀπάνω, ὦ Φιλούργε, ν'
	σπεύσωμεν ὦ Φιλοῦργε,	ἀνεβούμε,
	ὅπως ἂν, αὐταῖς ἐν κύκλῳ θέντες	καὶ νὰ βάλουμ' ἓνα γύρω ὅλα τοῦτα

	τὰ πρέμνα ταυτί, ὄσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτ' ἐνεστήσαντο καὶ μετῆλθον,	πού κρατούμε, — τα κλαδιά απ' την εληά, κι ὅσες θέλησαν να φτειάσουν τούτη τη βρωμοδουλειά, μια φωτιά ν' ανάψουμ' ὅλοι, σύμφωνοι καὶ με μια γνώμη, και με τούτα μας τα χέρια να της κάψουμεν ἀκόμη, καὶ του Λύκωνος πειὸ πρώτη τη γυναίκα. Ὅσο 'ζῶ,
27 0	μίαν πυρὰν νήσαντες ἐμπρήσωμεν αὐτόχειρες πάσας, ὑπὸ ψήφου μιᾶς, πρώτην δὲ τὴν Λύκωνος.	μα τη Δήμητρα! δὲν πρέπει να με πάρουν για χαζό. Οὐτ' αὐτὸς ο Κλεομένης που την εἶχε καταλάβει,
27 5	ἀπῆθεν ἀψάλακτος, ἀλλ' ὅμως Λακωνικὸν πνέων ῥῶχετο θῶπλα παραδοὺς ἐμοί, σμικρὸν ἔχων πάνυ τριβώνιον, πινῶν ῥυπῶν ἀπαράτιλτος,	εφυγ' ἀπὸ τούτην δίχως καὶ κακὴ ποινὴ να λάβει· ἀλλὰ μολονότι Λάκων, παλληκάρι στην εντέλεια, βγήκε καὶ με δίχως ὅπλα καὶ με φόρεμα κουρέλια, λερωμένος καὶ βρωμιάρης, κ' ἐξη χρόνια να λουσθῇ,
28 0	ἔξ ἐτῶν ἄλουτος.	καὶ χωρὶς να κουρευθῇ.
	οὕτως ἐπολιόρκησ' ἐγὼ τὸν ἄνδρ' ἐκεῖνον ὡμῶς ἐφ' ἐπτακαίδεκ' ἀσπίδων πρὸς ταῖς πύλαις καθεύδων. τασοῖ δὲ τὰς Εὐριπίδῃ θεοῖς τε πᾶσιν ἐχθρὰς ἐγὼ οὐκ ἄρα σχήσω παρῶν τολμήματος τοσούτου;	Του 'στησαν πολιορκία καὶ τον ἐσφίξαν αυτοῦ δεκαφτά γραμμὲς στρατοῦ, πού της νύχτες εκοιμάτο στα Προπύλαι' ἀπὸ κάτω. Τώρα πούμ' ἐδῶ καὶ πάλι, στης ἐχθρὲς του Ευριπίδῃ κ' ὅλων των θεῶν, μεγάλη τιμωρία να τους δώσω, τάχα δεν θα κατορθώσω; Μήπως καὶ στο Μαραθῶνα τρόπαιό μου δεν ὑπάρχει [που θα μείνῃ στον αἰῶνα;] Ἀλλ' αὐτὸ το μέρος μένει απ' το δρόμο ὡς ἐκεῖ— τούτος ο ἀνηφοράκης, — κ' ας τραβούμε βιαστικοί. Και το φόρτωμα καθένας εἰς την ράχη ας το πάρῃ
28 5	μή νυν ἔτ' ἐν <τῇ τετραπόλει τούμὸν τροπαῖον εἶη. ἀλλ' αὐτὸ γάρ μοι τῆς ὁδοῦ λοιπὸν ἐστὶ χωρίον τὸ πρὸς πόλιν τὸ σιμόν, οἷ σπουδὴν ἔχω· χῶπως ποτ' ἐξαμπρεύσομεν τοῦτ' ἄνευ κανθηλίου.	μονομιάς, χωρὶς σαμάρι· μολονότι αὐτὰ τα ξύλα [απ' το βάρος κ' απ' το δρόμο] μου τσακίσανε τον ὦμο.
29 0	ὥς ἐμοῦ γε τὼ ξύλω τὸν ὦμον ἐξιπώκατον· ἀλλ' ὅμως βαδιστέον,	

	καὶ τὸ πῦρ φυσητέον, μή μ' ἀποσβεσθὲν λάθη πρὸς τῇ τελευτῇ τῆς ὁδοῦ. φῦ φῦ.	Μα τώρα ὅμως πρέπει να βαδίσουμε, και τη φωτιά μας πρέπει να φυσήσουμε, μη τύχη καί μας σβύση και τη χάσουμε, ὅταν στου δρόμου την κορφή θα φθάσουμε. (Φυσά εις το πύραυνον). Φύ! φύ!
29 5	ίου ἰοῦ τοῦ καπνοῦ. ὥς δεινὸν ὤναξ Ἡράκλεις προσπεσόν μ' ἐκ τῆς χύτρας ὥσπερ κύων λυττώσα τῷ φθαλμῷ δάκνει· κᾶστιν γε Λήμνιον τὸ πῦρ	Πῶ, πῶ! καπνός, [βρέ ἀδελφοί!] Ὡς Ηρακλή μου! ο καπνός που απ' τη χύτρα βγαίνει, δαγκώνει μέσ' τα' μάτια μου σα σκύλλα λυσσασμένη. Εγώ δεν αμφιβάλλω πώς απ' τη Λήμνο η φωτιά θα εἶνε δίχως ἄλλο, [κι' αν την πολυφυσήσω μα τους θεούς, σαν τους Λημνιούς τσιμπλής θα καταντήσω. Αλλοιῶς δεν θα μου δάγκωνε στο κάθε φύσημα μου τα δυο τσιμπλόμματά μου. Τρέχα συ λοιπόν, ὦ Λάχη, στην Ακρόπολι επίσης τη θεά να βοηθήσης, γιατί τῶρ, αν την αφήσης, δεν ξανάχεις ευκαιρία, για να την υπερασπίσης. (Φυσά εκ νέου εἰς το πύραυνον) Φύ ! φύ !
30 0	τοῦτο πάση μηχανῇ. οὐ γὰρ <ἂν ποθ' ὧδ' ὁδὰξ ἔβρυκε τὰς λήμας ἐμοῦ. σπεῦδε πρόσθεν ἐς πόλιν καὶ βοήθει τῇ θεῷ. ἢ πότ' αὐτῇ μᾶλλον ἢ νῦν ὧς Λάχης ἀρήξομεν; φῦ φῦ.	
30 5	ίου ἰοῦ τοῦ καπνοῦ. τουτὶ τὸ πῦρ ἐγρήγορεν θεῶν ἕκατι καὶ ζῆ. οὐκουν ἂν, εἰ τῷ μὲν ξύλῳ θείμεσθα πρῶτον αὐτοῦ, τῆς ἀμπέλου δ' ἐς τὴν χύτραν τὸν φανὸν ἐγκαθέντες ἄψαντες εἴτ' ἐς τὴν θύραν κριηδὸν ἐμπέσοιμεν; κᾶν μὴ καλούντων τοὺς μοχλοὺς χαλῶσιν αἱ γυναῖκες, ἐμπιμπράναι χρή τὰς θύρας καὶ τῷ καπνῷ πιέζειν. θώμεσθα δὴ τὸ φορτίον. φεῦ τοῦ	πῶ, πῶ, καπνός, [βρε ἀδελφοί!] Τούτ' η φωτιά να ζή καί να μη σβύνη, κάποιου θεοῦ βοηθάει καλωσύνη. Τί λέτε: πειὸ καλὰ δεν θα τα φτιάναμε, εδώ τα δυο τα ξύλα αν τα βάναμε, κι αφοῦ στη χύτρα το δαυλὸ αφήσουμε, με τη φωτιά τη θύρα να κτυπήσουμε; Κι' αν ὅταν της καλέσουμε τ' ἀμπάρια δεν ανοίγουν, καίμε της πόρτες γρήγορα καὶ οἱ καπνοὶ της πνίγουν. Κάτω λοιπόν το φόρτωμα μου.
31 0		

	καπνοῦ βαβαιάξ.		Ποιος τάχ' από τους στρατηγούς τους δυστυχείς της Σάμου τα ξύλα θα συλλάβη αυτά ; —Μωρέ καπνός ! βᾶϊ-βᾶϊ !...
	τίς ξυλλάβοιτ' ἄν τοῦ ξύλου τῶν ἐν Σάμῳ στρατη γῶν;		(Αποθέτουν τα ξύλα ἐντός του παρασκηνίου, ἐνθα αποσύρονται οι λοιποί, πλην του Κορυφαίου κρατούντος το πύραυνον, καί ετέρου κρατούντος δαυλόν)
	ταυτὶ μὲν ἤδη τὴν ράχιν θλίβοντά μου πέπαυται.		Το σπάσιμο της ράχης μου ἐτέλειωσε καὶ πάει.
31 5	σὸν δ' ἔργον ἐστὶν ὧ χύτρα τὸν ἄνθρακ' ἐξεγείρειν τὴν λαμπάδ' ἡμμένην ὅπως πρώτιστ' ἔμοι προσοίσεις.		Καὶ τώρα, χύτρα ! χρέος σου το ἔργο σου ν' αρχίσης καὶ ἀναψε τα κάρβουνα.—Φέρε καὶ συ ἐπίσης τον αναμμένο το δαυλὸ ! (Λαμβάνει τον ἀνημμένον δαυλὸν καὶ ἐπικαλεῖται:)
	δέσποινα Νίκη ξυγγενοῦ τῶν τ' ἐν πόλει γυναικῶν τοῦ νῦν παρεστῶτος θράσους θέσθαι τροπαῖον ἡμᾶς.		Ὦ Νίκη ! σε παρακαλῶ κατὰ των γυναικῶν αὐτῶν, πού κλείσθηκαν στα τείχη, ἡ νίκη μου κι' ο θρίαμβος βοήθει να πιτύχη! (Απέρχεται μετὰ του χοροῦ εἰς τα παρασκήνια. Εἰσέρχεται ἀριστερόθεν ο Χορὸς των Γυναικῶν)
	Χορὸς Γυναικῶν		
	λιγνὺν δοκῶ μοι καθορᾶν καὶ καπνὸν ὧ γυναιῖκες		Γυναῖκες ρίχτε μια ματιά· βλέπω μια φλόγα καὶ καπνὸ, σαν νάρχεται ἀπὸ φωτιά. (Παρατηροῦν πρὸς το μέρος της Ἀκροπόλεως)
32 0	ὥσπερ πυρὸς καομένου· σπευστέον ἐστὶ θᾶπτον. πέτου πέτου Νικοδίκη, πρὶν ἐμπεπρῆσθαι Καλύκην τε καὶ Κρίτυλλαν περιφυσήτω ὑπὸ τε νόμων ἀργαλέων ὑπὸ τε γερόντων ὀλέθρων. ἀλλὰ φοβοῦμαι τόδε, μῶν ὑστερόπους βοηθῶ.		Ὅλες γρήγορα τρεχάτε ! πέτα, πέτα, Νικοδίκη πρὶν να κάψουν την Καλύκη— καὶ την Κρίτυλλα ἡ φλόγες,—ἀπὸ νόμους φοβερούς
32 5	νῦν δὲ γὰρ ἐμπλησαμένη τὴν ὑδρίαν κνεφαία μόλις ἀπὸ κρήνης ὑπ' ὄχλου καὶ θορύβου καὶ πατάγου χυτρείου,		κι' ἀπο γέρους βρωμερούς. Ἀλλὰ φοβάμαι τώρα μήπως ἀργὰ ἐφθάσαμε καὶ χάσαμε την ὥρα. Να ρθῶ στη βρύσι για νερὸ πρῶι-πρῶι σηκώθηκα κ' ἐσπρώχθηκα καὶ χώθηκα— στο θόρυβο πού κάνανε ἡ στάμνες καὶ ἡ δούλες,
33 0	δούλαισιν ὥστιζομένη <*		πού ἔχουνε στα

	στιγματίαις θ', ἀρπαλέως ἀραμένη ταῖσιν ἐμαῖς δημότισιν καομέναις φέρουσ' ὕδωρ βοηθῶ.	πρόσωπα ζωγραφισμένες βούλλες Αρπάζω το σταμνί λοιπόν μη χάσω τον καιρό καί φέρνω το νερό βοήθεια να κάνω— 'ς αυτές της συνδημότιδες πού καίοντ' [εκεί πάνω.] Μούπαν πώς μερικοί, στραβοί από τα γερατεία, εκάμαν' εκστρατεία, καί ξύλα τρία τάλαντα κουβάλησαν βαρειά, στων Προπυλαίων τη μεριά, λες καί νερό για λούσιμο γυρεύουν να ζεστάνουν, κι' ότι με λόγια τρομερά φρικτές φοβέρες κάνουν· τα παληογυναικάρια με τη φωτιά να ψήσουνε, καί κάρβουνο ν' αφήσουνε. Εἴθε [αυτό πού λένε να μη γενή,] ούτε να ιδώ, θεά μου, να της καίνε, τον τόπο καί τους Έλληνας να σώσουν μόνο εκείνες απ' του πολέμου τα κακά κι' απ' της παραφροσύνες. Για τούτο, ὦ Χρυσόλοφη , ['ς αυτή τη σκέψι εφθάσανε καί το ναό σου πιάσανε. Αλλά, ὦ Τριτογένεια ! εὖν φωτιά μεγάλη [προφθάση κι'] ἀπό κάτω του κανένas ἀνδρας βάλη, μ' ἐμάς να συμμαχήσης, [καί συ νερό να χύσης.] (Εἰσέρχεται δεξιόθεν ἡ ΣΤΑΤΥΛΛΙΣ καταδιωκομένη ὑπὸ τινος γέροντος ὅστις τὴν ἔχει συλλαβὴ ἐκ τοῦ ἐνδύματος. Ακολουθεῖ ὁ Χορός τῶν Γερόντων καί λαμβάνει θέσιν ἐναντι)
33 6	ἤκουσα γὰρ τυφογέροντας ἄνδρας ἔρρειν, στελέχη φέροντας ὥσπερ βαλανεύσοντας ἔς πόλιν ὡς τριτάλαντον βάρος, δεινότατ' ἀπειλοῦντας ἐπῶν	
34 0	ὡς πυρὶ χρὴ τὰς μυσάρas γυναιῖκας ἀνθρακεύειν· ἄς ὦ θεὰ μή ποτ' ἐγὼ πιμπραμένηs ἴδοιμι, ἀλλὰ πολέμου καὶ μανιῶν ρύσαμένηs Ἑλλάδα καὶ πολίτας, ἐφ' οἷσπερ ὦ χρυσολόφα	
34 5	πολιοῦχε σὰς ἔσχον ἔδρας. καί σε καλῶ ξύμμαχον ὦ Τριτογένει', εἴ τις ἐκείνας ὑποπίμπρησιν ἀνὴρ, φέρειν ὕδωρ μεθ' ἡμῶν.	

[Στρυμόδωρος](#) Ἐκ τοῦ ονόματος τούτου ολόκληρον τὸ ἀνωτέρω χορικὸν ὀνομάζεται καὶ "Στρυμόδωρος".
[Λύκωνος](#) Ὀνομάζει ἐνταῦθα γνωστὴν εταῖραν ἐν Αθήναις, Ροδίαν ὀνομαζομένην, μητέρα τοῦ Αὐτολύκου
καὶ σύζυγον τοῦ Λύκωνος· "ὥσπερ ἐπὶ τὴν Λύκωνος ἔρρει πὰς ἀνὴρ" (Εὐπολις).

[Κλεομένης](#) Στρατηγός Λακεδαιμόνιος, εκστρατεύσας κατά της Αττικής κατέλαβε την Αχρόπολιν· πολιορκηθείς δε υπό των Αθηναίων ηναγκάσθη να εξέλθῃ υπό συνθήκην.
[Ευριπίδης](#) Ως γνωστόν, ο Ευριπίδης ἤτο μισογύνης, ο δε Σοφοκλῆς σκώπτων αὐτόν ἔλεγεν : “ἐν γε ταῖς τραγωδαῖς μισογύνης ἐστίν, ἐν δὲ τῇ κλίνῃ φιλογύνης”.
[Λήμνο](#) “Λήμνιον πυρ” (σ. 299): παίζει μετὰ τὴν φράσιν, ἐννοῶν τὴν παροιμίαν “λήμνιον κακόν”, προκύψασαν ἐκ τοῦ γνωστοῦ ἐγκλήματος τῶν γυναικῶν τῆς Λήμνου, αἱ οἱοί κατὰ τὸν Ευριπίδην “Λήμνον ἀρδὴν ἀρσένων ἐξώκισαν”, δηλαδὴ ἐφόνευσαν τοὺς ἀνδρας τῶν, διότι εἶχον ἐπιδοθῆ εἰς τὴν παιδεραστίαν.
[Σάμω](#) Ἐννοεῖ τοὺς ἐν Σάμῳ στρατηγοὺς, δυστυχήσαντας εἰς τὸν πόλεμον, λέγει δὲ: ποῖος ἀπ’ αὐτοῦς θὰ συλλαβῇ τὸ ἀναμμένον ξύλον, δια να (καὶ) γίνῃ περισσότερον δυστυχής;
["Στιγματίαι"](#): αἱ δούλαι ἐστιζον τὰ πρόσωπα πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ἐλευθέρων.
[Χρυσόλοφῃ](#): τίτλος τῆς Αθηνάς.
[Τριτογένεια](#): Ὡσαύτως ἀπὸ τῆς Τριτωνίδος λίμνης τῆς Λίβυας, περὶ τὴν ὁποίαν ἡ Αθηνά ἐγεννήθη ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διὸς, εἴτε ἐκ τῆς λέξεως τ ρ ι τ ὤ, ἥτις αἰολιστὶ σημαίνει κεφαλὴν.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ Λ Υ Σ Ι Σ Τ Ρ Α Τ Η

Πορεία προς τον Αγώνα (350-386)

Μετάφραση-Σημειώσεις: Πολύβιος Δημητρακόπουλος (Pol Arcas)

		<i>(Εισέρχεται δεξιόθεν ἡ ΣΤΑΤΥΛΛΙΣ καταδιωκομένη ὑπὸ τινος γέροντος ὅστις τὴν ἔχει συλλάβῃ ἐκ τοῦ ἐνδύματος. Ακολουθεῖ ὁ Χορὸς τῶν Γερόντων καὶ λαμβάνει θέσιν ἐναντί)</i>
	Στρατυλλίς	
	ἔασον ὦ.	Βρε ἄφες με! <i>(Διαφεύγει τῶν χειρῶν τοῦ Γέροντος καὶ ἐνοῦται μετὰ τὸ λοιπὸν τοῦ Χοροῦ)</i>
	Χορὸς Γυναικῶν	
35 0	τουτὶ τί ἦν; ὧνδρες πόνῳ πόνηροι· οὐ γάρ ποτ’ ἂν χρηστοί γ’ ἔδρων οὐδ’ εὐσεβεῖς τάδ’ ἄνδρες.	Τί εἶν’ ἐκεῖ; Ἄνδρες κακοὶ! Αὐτὰ ποὺ κάνετε ἐσεῖς, ὅς’ εἶνε τιμημένοι καὶ εὐσεβεῖς δὲν κάνουνε.
	Χορὸς Γερόντων	
	τουτὶ τὸ πρᾶγμ’ ἡμῖν ἰδεῖν ἀπροσδόκητον ἦκει· ἐσμὸς γυναικῶν οὐτοσὶ θύρασιν αὖ βοηθεῖ.	Ποῖος να τὸ περιμένη αὐτὸ τὸ πράγμα πῶς θα ἰδῇ; Να, πούχει ξεκινήσῃ κι’ ἄλλο γυναικομάζωμα στῆς πόρτες να βοηθήσῃ.
Χ Γυν	τί βδύλλεθ’ ἡμᾶς; οὐ τί που πολλαὶ	Τί; μας ἐφοβηθήκατε; ἡμεῖς [πού τώρα βγήκαμε]

	δοκοῦμεν εἶναι;	πολλές σας εφανήκαμε; δεν είδατε ακόμα
35 5	καὶ μὴν μέρος γ' ἡμῶν ὁρᾷτ' οὔπω τὸ μυριοστόν.	οὔτε καὶ το μυριοστόν απ' το δικό μας κόμμα.
X	ὦ Φαιδρία ταύτας λαλεῖν ἐάσομεν	Φαιδρία! πώς; θ' αφήσουμε αυτές με
Γερ	τοσαυτί; οὐ περικατᾶξαι τὸ ξύλον τύπτοντ' ἐχρῆν τιν' αὐταῖς;	τέτοια γλώσσα να κοπανάνε τόσα ; Δεν πρέπει να της πιάσουμε καὶ ὅλα τούτα τα ραβδιά στη ράχη τους να σπάσουμε ; Και ἀπὸ μας ἢ κάθε μιά θα βάλῃ κάτω τα σταμνιά, να μὴ μας εμποδίζουνε, και τότε διορθώνει αὐτόν, πού κατ' ἀπάνω μας το χέρι του ξαμώνει. Ὡ, μα τον Δία! αν κανείς, με χαστουκές γερές, τους τσάκιζε δυό-τρεις φορές, —ὅπως κι' αὐτοῦ τοῦ Βούπαλου —της δυο τους της μασέλες, τώρα δεν θάχανε φωνή [να λένε τέτοιες τρέλλες!] Εδὼ στεκόμαστε μπροστὰ, κι' ας ερθῇ ὁποῖος του βαστά· μὰ [θα σε κάμω ἐγὼ να εἰπῆς, πώς] οὔτε σκύλλα εἶδες, να σ' ἐχῇ ἀρπάξῃ πειὸ γερά ἀπὸ της δυὸ σου ἀρχίδες. Ἄν ἴσως δεν σωπάσης, το τελευταῖο γήρας μου κακὰ θα δοκιμάσης. Σαν θέλῃς πάρ' τα μούτρα σου, την Σρατυλλίδα ἀγγίξε, [να ἰδῇς πού πάει ἡ κούτρα σου.] Τι θα μου κάνῃς, στῆς σβερκές αν ἐλθω καὶ σ' ἀρχίσω; Τ' ἀντερα καὶ πλεμόνια σου με δαγκανιές θὰ χύσω. Κανείς δεν εἶνε πειὸ σοφὸς ἀπὸ 'τόν Ευριπίδη, [που της γυναῖκες πάντοτε της στρώνει στο βρισίδι]· γιατί ως σήμερα στη γῆ δεν εἶνε γεννημένα πλάσματα ἀναιδέστερα [καὶ πειὸ ξετσιπωμένα].
X	θώμεσθα δὴ τὰς κάλπιδας χήμεῖς	
Γυν	χαμᾶζ', ὅπως ἂν ἦν προσφέρῃ τὴν χεῖρά τις μὴ τοῦτό μ' ἐμποδίζῃ.	
36 X 0 Γερ	εἰ νὴ Δῖ ἤδη τὰς γνάθους τούτων τις ἦ δις ἦ τρίς ἔκοψεν ὥσπερ Βουπάλου, φωνήν ἂν οὐκ ἂν εἶχον.	
X	καὶ μὴν ἰδοὺ παταξάτω τις· στᾶσ' ἐγὼ παρέξω,	
Γυν	κού μή ποτ' ἄλλῃ σου κύων τῶν ὄρχεων λάβῃτα.	
X	εἰ μὴ σιωπήσῃ, θενῶν σου	
Γερ	ἴκκοκκιῶ τὸ γῆρας.	
36 X 5 Γυν	ἄψαι μόνον Στρατυλλίδος τῷ δακτύλῳ προσελθών.	
X	τί δ' ἦν σποδῶ τοῖς κονδύλοις; τί	
Γερ	μ' ἐργάσῃ τὸ δεινόν;	
X	βρύκουσά σου τοὺς πλεύμονας καὶ	
Γυν	τᾶντερ' ἐξαμήσω.	
X	οὐκ ἔστ' ἀνὴρ Εὐριπίδου	
Γερ	σοφώτερος ποιητής· οὐδὲν γὰρ οὕτω θρέμμ' ἀναιδές ἐστὶν ὥς γυναῖκες.	

37 X	αἰρώμεθ' ἡμεῖς θοῦδατος τὴν	Εμπρός, Ροδίπη, τα σταμνιά, [μη
0 Γυν	κάλπιν ὧ Ῥοδίπη.	χάνουμε καιρό].
X	τί δ' ὧ θεοῖς ἐχθρὰ σὺ δεῦρ' ὕδωρ	Γιατί, θεοκατάρατες! εφέρατε νερό;
Γερ	ἔχουσ' ἀφίκου;	
X	τί δαὶ σὺ πῦρ ὧ τύμβ' ἔχων; ὥς	Γιατί, μωρέ ψοφήμι συ, ἤλθες
Γυν	σαυτὸν ἐμπυρεύσων;	φωτιά ν' ανάψης; το σώμα σου θα κάψης;
X	ἐγὼ μὲν ἵνα νήσας πυρὰν τὰς σὰς	Ἦλθα ν' ανάψω τη φωτιά της φίλες
Γερ	φίλας ὑφάψω.	σου να ψήσω.
X	ἐγὼ δέ γ' ἵνα τὴν σὴν πυρὰν τούτῳ	Ἔ, ἤλθα τη φωτιά κ' ἐγώ με το νερό
Γυν	κατασβέσαιμι.	να σβήσω.
37 X	τούμὸν σὺ πῦρ κατασβέσεις;	Θα ρίψης στη φωτιά νερά;
5 Γερ		
X	τοὔργον τάχ' αὐτὸ δείξει.	Θα στ' αποδείξω μια χαρά.
Γυν		
X	οὐκ οἶδά σ' εἰ τῇδ' ὥς ἔχω τῇ	Σε ξεροπήνω στη στιγμή με το δαδί
Γερ	λαμπάδι σταθεύσω.	πού φέρω.
X	εἰ ρύμμα τυγχάνεις ἔχων, λουτρόν	Ἄν εἶσαι βρώμιος κι' ἀπλutos λουτρό
Γυν	<γ' ἐγὼ παρέξω.	θα σου προσφέρω.
X	έμοι σὺ λουτρόν ὧ σαπρά;	Θα κάμης συ λουτρό 'ς ἐμέ, μωρή
Γερ		βρωμοσουπιά;
X	καὶ ταῦτα νυμφικόν γε.	Θάν' και λουτρό του γάμου σου.
Γυν		
X	ἤκουσας αὐτῆς τοῦ θράσους;	Ακούς ξεδιαντροπιά!
Γερ		
X	ἐλευθέρα γάρ εἰμι.	Μα εἰμ' ἐγὼ ελεύθερη.
Γυν		
38 X	σχήσω σ' ἐγὼ τῆς νῦν βοῆς.	Κ' ἐγὼ θα στο βουλῶσω
0 Γερ		το στόμα σου, πού τάφησες καὶ
X		τσαμπουνάει τόσο.
Γυν	ἀλλ' οὐκέθ' ἠλιάζει.	Αλλὰ στο δικαστήριο δεν θα 'χης πειὰ
X		δουλειά.
Γερ	ἔμπρησον αὐτῆς τὰς κόμας.	Μώρ' δεν της καίτε τα μαλλιά!
X		(κενώνουσι τας υδρίας των ἐπὶ των Γερόντων)
Γυν	σὸν ἔργον ὧχελῶε.	Ο Αχελῶος ποταμός το χρέος του ας
X		κάνη!
Γερ	οἶμοι τάλας.	Ωχ ! ωχ ! κακόμοιρος ἐγώ!
X		
Γυν	μῶν θερμόν ἦν;	Μήπως ζεστό σου ἐφάνη;
X		Βρέ τί ζεστό! δεν παύεις πειὰ;
Γερ	ποῖ θερμόν; οὐ παύσει; τί δρᾷ;	κατάλαβες τι κάνεις;
X		Τί ἔκανα; σ' ἐπότισα βλαστούς να
Γυν	ἄρδω σ' ὅπως ἂν βλαστάνης.	ξαναβγάνης.

38 X
5 Γερ
X ούκοῦν ἐπειδὴ πῦρ ἔχεις, σὺ
Γυν χλιανεῖς σεαυτόν.

(ριγών)
Ξεράθηκ' ἀπὸ τῆ νοτιά.
Σαν ἀναψες καὶ τῆ φωτιά,
τρέχα κοντὰ τῆς νὰ σταθῆς
καὶ γρήγορα νὰ ζεσταθῆς.

(Εισέρχεται ὁ ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ ἀκολουθούμενος
ὑπὸ τοξοτῶν κρατούντων μοχλοῦς)

[Βούπαλος](#): Αγαλματοποιός διακωμωδούμενος.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ Ιαμβική Σκηνή (387-466)

Μετάφραση-Σημειώσεις: Πολύβιος Δημητρακόπουλος (Pol Arcas)

(Εισέρχεται δεξιόθεν ἡ ΣΤΑΤΥΛΛΙΣ
καταδιωκόμενη ὑπὸ τινος γέροντος ὅστις τὴν ἔχει
συλλάβῃ ἐκ τοῦ ἐνδύματος. Ακολουθεῖ ὁ Χορός
τῶν Γερόντων καὶ λαμβάνει θέσιν ἐναντι)

Πρόβουλος

ἄρ' ἐξέλαμψε τῶν γυναικῶν ἡ
τρυφή
χὼ τυμπανισμὸς χοῖ πυκνοὶ
Σαβάζιοι,
ὃ τ' Ἀδωνιασμὸς οὔτος οὐπὶ τῶν
τεγῶν,
οὔ ᾗ γὼ ποτ' ὦν ἤκουον ἐν
τήκκλησίᾳ;
ἔλεγε δ' ὁ μὴ ὥρασι μὲν
Δημόστρατος
πλεῖν ἐς Σικελίαν, ἡ γυνὴ δ'
ὀρχουμένη
"αἰαῖ Ἄδωνιν" φησίν, ὁ δὲ
Δημόστρατος
ἔλεγεν ὀπλίτας καταλέγειν
Ζακυνθίων·

Ἄναψε στῆς γυναῖκες μας φωτιές το
φαγοπότι,
τὰ ὄργια τοῦ [Σαβάζιου](#) καὶ τοῦ τυμπάνου
οἱ κρότοι,
κι' αὐτὸς ὁ [Ἀδωνιασμὸς](#) μέσα στο κάθε
δῶμα,

πού ἀκούα τὸν ἦχο τοῦ κι' ὡς στῆ
Βουλὴν ἀκόμα.
Τῇ μέρᾳ πού ὁ [Δημόστρατος](#) ἔλεγε, πῶς
τὰ πλοῖα
δεν πρέπει νὰ κινήσουνε νὰ πάν στῆ
Σικελία,
εχόρευε ἡ γυναῖκα [τοῦ στο σπίτι κ'
εγλεντούσε]
καί, ἄου - ἄου! τὸν Ἄδωνι κι' αὐτὴ
μοιρολογούσε!
στα ὄπλα αὐτὸς Ζακυθινούς ζητούσε νὰ
καλέσῃ,

	ή δ' ὑποπεπωκυῖ' ἡ γυνὴ 'πὶ τοῦ τέγουσ "κόπτεσθ' Ἄδωνιν" φησίν· ὁ δ' ἐβιάζετο ὁ θεοῖσιν ἐχθρὸς καὶ μιαρὸς Χολοζύγης. τοιαῦτ' ἀπ' αὐτῶν ἐστὶν ἀκόλαστ' ᾄσματα. Χορὸς Γερόντων τί δῆτ' ἂν εἰ πύθοιο καὶ τὴν τῶνδ' ὔβριν; αἱ τᾶλλα θ' ὑβρίκασι κάκ τῶν καλπίδων ἔλουσαν ἡμᾶς, ὥστε θαίματίδια σεῖειν πάρεστιν ὥσπερ ἐνεουρηκότας. νὴ τὸν Ποσειδῶ τὸν ἀλυκὸν δίκαιά γε. ὅταν γὰρ αὐτοὶ συμπονηρευώμεθα ταῖσιν γυναιξὶ καὶ διδάσκωμεν τρυφᾶν, τοιαῦτ' ἀπ' αὐτῶν βλαστάνει βουλεύματα. οἱ λέγομεν ἐν τῶν δημιουργῶν τοιαδί· "ὦ χρυσοχόε τὸν ὁρμον ὃν ἐπεσκεύασας, ὀρχουμένης μου τῆς γυναικὸς ἐσπέρας ἡ βάλανος ἐκπέπτωκεν ἐκ τοῦ τρήματος. ἐμοὶ μὲν οὖν ἔστ' ἐς Σαλαμῖνα πλευστέα· σὺ δ' ἦν σχολάσης, πάση τέχνῃ πρὸς ἐσπέραν ἐλθὼν ἐκείνῃ τὴν βάλανον ἐνάρμοσον." ἕτερος δέ τις πρὸς σκυτοτόμον	καὶ ἡ γυναῖκα τοῦ στουππί στην κάμερα εἶχε πέση καὶ κλαίοντας τον Ἄδωνι· κι' ο Χολοζύγης πάλι ἐβαζε πειὸ μεγάλη φωνή, ο σιχαμένος καὶ θεοσκοτωμένος! Να τ' ατιμοκαμώματα πού φτιάνουν κάθε μέρα ! Κι' αν μάθαινες τὴν προσβολή καὶ τούτῃν ἐδὼ πέρα! Αφοῦ καλὰ μας βρῖσανε, τῆς στάμνες τοὺς ἐπιάσανε κι' ἀπάνω μας ἀδειάσανε, καὶ τώρα να, τὰ ρούχα μας κουνάμε τὰ βρεμένα, σαν νάν' κατουρημένα. Μα το θεὸ τῆς θάλασσας! δικαίως τὰ παθαίνουμε, Αφοῦ ἐμεῖς οἱ ἴδιοι στα γλέντια τῆς μαθαίνουμε, καὶ τῆς βοηθοῦμε 'ς ὅλες τοὺς τῆς πονηριές που κάνουν, τέτοιες ιδέες βεβαία θα ἰδοῦμε να μας βγάνουν. Αφοῦ ἐμεῖς οἱ [ἴδιοι πηγαίνουμε τρεχάτοι] μέσα στα εργοστάσια καὶ λέμε στον εργάτη: Τὴ νύχτα που ἡ γυναῖκα μου ἐχόρευε με βιάσι, ἀπὸ το περιδέραιον ὅπου τῆς εἶχες φτιάση, ὦ χρυσοχόε, γλίστρησε καὶ βγήκε τὸ κεφάλι ἀπὸ τὴν τρύπα πάλι. Στὴ Σαλαμίνα σήμερα θα πεταχθῶ με βία γι' αὐτὸ λοιπὸν τοῦ λόγου σου, αν εὐρῆς εὐκαιρία, πέρνα το βράδυ ἀπὸ κεῖ, κι' ὅπως μπορεῖς να κάνης, μα το κεφάλι στερεὰ στὴν τρύπα να το βάνης. Ὁ ἄλλος πάλι τρέχοντας τὸν παπουτσή γυρεῦει,
39 5		
40 0		
40 5		
41 0		

	ταδὶ λέγει νεανίαν καὶ πέος ἔχοντ' οὐ παιδικόν· Ἵσκυτοτόμε μου τῆς γυναικὸς τοῦ ποδὸς 41 5 τὸ δακτυλίδιον ξυμπιέζει τὸ ζυγὸν ἄθ' ἀπαλὸν ὄν· τοῦτ' οὖν σὺ τῆς μεσημβρίας ἐλθὼν χάλασον, ὅπως ἂν εὐρυτέρως ἔχη.” τοιαῦτ' ἀπήντηκ' ἐς τοιαυτὶ πράγματα, ὅτε γ' ὦν ἐγὼ πρόβουλος, ἐκπορίσας ὅπως 42 0 κωπῆς ἔσσονται, τάργυρίου νυνὶ δέον, ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἀποκέκλημαι ταῖς πύλαις. ἀλλ' οὐδὲν ἔργον ἐστάναι. φέρε τοὺς μοχλοὺς, ὅπως ἂν αὐτὰς τῆς ὕβρεως ἐγὼ σχέθω. τί κέχηνας ὦ δύστηνε; ποῖ δ' αὖ σὺ βλέπεις, 42 5 οὐδὲν ποιῶν ἄλλ' ἢ καπηλεῖον σκοπῶν; οὐχ ὑποβαλόντες τοὺς μοχλοὺς ὑπὸ τὰς πύλας έντεῦθεν ἐκμοχλεύσετ'; ἐνθενδὶ δ' ἐγὼ 43 0 ξυνεκμοχλεύσω.	— ποῦνε παιδί, μα 'χει ψωλή πού δεν σου χωρατεύει — καὶ λέει:—Της γυναίκα μου το πόδι, το πληγώνει, στο τρυφερό της δάκτυλο ἀπάνω, στο κορδόνι· το μεσημέρι κόπιασε στο σπίτι να στο δείξη, καὶ τέντωσε το γρήγορα, ὅσο μπορεί ν' ανοίξη. Μα να τ' αποτελέσματα ὅλων αὐτῶν. Καὶ τώρα πού κωπηλάτες γύρισα κ' ἐμάζεψα στη χώρα, καὶ πρέπει νάχω χρήματα, μαζεύτηκαν η φίλες καὶ μου 'κλεισαν της πύλες! Αλλὰ δεν εἶν' αὐτὸ δουλειά να στέκωμαι σαν κούτσουρο [και με χωρίς μιλιά!] Φέρ' τους μοχλοὺς ἐσὺ ἐδῶ, και θα τιμωρηθοῦν πολὺ γι' αὐτὴν την προσβολή. (Προς Τοξότην κρατούντα μοχλόν) — Τί χάσκεις, κακορροίζικε, ἐκείθε τί χαζεύεις χωρίς να κάνης τίποτε; το καπηλειό γυρεύεις; Γιατί δεν πάτε τους μοχλοὺς στις πύλες να τους χώσετε. να της ανασηκώσετε; Εμπρός! καὶ ἀπὸ δω κ' ἐγὼ για βοηθὸς πηγαίνω. (Ετοιμάζονται να θέσουν τους μοχλοὺς εἰς τας πύλας)
--	--	--

Λυσιστράτη

μηδὲν ἐκμοχλεύετε· ἐξέρχομαι γὰρ αὐτομάτη. τί δεῖ μοχλῶν; οὐ γὰρ μοχλῶν δεῖ μᾶλλον ἢ νοῦ καὶ φρενῶν.	(εξερχόμενη) Της πύλες μη σηκώνετε, και μοναχὴ μου βγαίνω. Για τους μοχλοὺς πού φέρνετε, δεν εἶν' ανάγκη τόση, Ανάγκη μόνον ἔχετε ἀπὸ μυαλό και γνώσι, [ὅπου σας λείπει ἀκόμα.]
--	--

Πρ	ἄληθες ὦ μιὰρὰ σύ; ποῦ 'σθ' ὁ τοξότης; ξυλλάμβαν' αὐτὴν κώπῃσιν τὼ χεῖρες δεῖ.	Μπα! σ' εἶσαι μωρὴ βρώμα! —Ποῦ εἶνε ὁ τοξότης μου ! τρέξε καὶ σύλλαβε τὴν καὶ πισθαγκώνιασέ τὴν!
43 5 Λυσ	εἴ τ' ἄρα νῆ τὴν Ἄρτεμιν τὴν χεῖρά μοι ἄκραν προσοίσει δημόσιος ὦν, κλαύσεται.	Μὰ τὴ θεὰ τὴν Ἀρτεμι! ἀν ἴσως καὶ τολμήσῃ καὶ με το δακτυλάκι τοῦ μονάχα νὰ μ' εγγίσῃ, θα κλάψῃ πολὺ γρήγορα, κ' ἂς εἶνε κ' ἐξουσία.
Πρ	ἔδεισας οὗτος; οὐ ξυναρπάσει μέσῃν καὶ σὺ μετὰ τούτου κἀνύσαντε δήσετον;	Βρε συ, τὴν εφοβήθηκες;—Δεν πάτε με τὴ βία κ' οἱ δυο νὰ τὴν ἀρπάξετε,—ένας ἀπὸ τὴ μέσῃν, κ' ὁ ἄλλος νὰ τὴν δέσῃ;
Γυνὴ Α		
44 0	εἴ τ' ἄρα νῆ τὴν Πάνδροσον ταύτῃ μόνον τὴν χεῖρ' ἐπιβαλεῖς, ἐπιχεσεῖ πατούμενος.	<i>εμφανιζόμενη πλησίον τῆς Λυσιστράτης</i> Ἀν βάλῃς, μα τὴν Πάνδροσο, χέρι 'ς αὐτὴν ἀπάνω, θα πάθῃς τσαλαπάτημα εὐθύς, ποῦ θα σε κάνω καὶ θα χεσθῇς ἀπάνω σου. Α, ἔτσι; τὴν ὥρα στάσου, κ' αὐτὸ τὸ χέσιμο, ποῦ λες, θα πάθ' ἢ ἀφεντιά σου. Ποῦν' ὁ τοξότης;—Δέσε τὴν προτιήτερ' ἀπ' τῆς ἄλλης αὐτὴν, ποῦ τῆς παλληκαριές μας κάνει τῆς μεγάλης.
Πρ	ἰδοὺ γ' ἐπιχεσεῖ. ποῦ 'στιν ἕτερος τοξότης; ταύτην προτέραν ξύνδησον, ὅτι ἡ καὶ λαλεῖ.	Λυσιστράτη Ἀν κάνῃς, μα τὴν Ἀρτεμι, καὶ δάκτυλο ν' ἀπλώσῃς, σου κάνω τῆς μασσέλες σου στο μούσκιο νὰ τῆς χώσῃς.
Γυνὴ Β		
44 5 Πρ	εἴ τ' ἄρα νῆ τὴν Φωσφόρον τὴν χεῖρ' ἄκραν ταύτῃ προσοίσεις, κύαθον αἰτήσεις τάχα. τουτὶ τί ἦν; ποῦ τοξότης; ταύτης ἔχου. παύσω τιν' ὑμῶν τῆσδ' ἐγὼ τῆς ἐξόδου.	Μὰ τέλος πάντων τ' εἶν' αὐτὰ ; —Ποῦν' ὁ τοξότης ; Πίσω! κ' αὐτὴν τὴν καταβόθρα σὰς ἐγὼ θα σὰς τὴν κλείσω!
Γυνὴ Γ		
Πρ	εἴ τ' ἄρα νῆ τὴν Ταυροπόλον ταύτῃ πρόσει, ἐκκοκκιῶ σου τὰς στενοκωκύτους τρίχας. οἵμοι κακοδαίμων· ἐπιλέλοιφ' ὁ	Γυνὴ Α' Νὰ τὴν ἐγγίσῃς μοναχὰ μοῖρα κακὴν ἀν εἶχες, κ' εὐθύς σε σουρομάδησα ἀπ' ὅλες σου τῆς τρίχες. Ἀλλοῖμονό μου, ὁ δῦστυχος! καὶ ὁ τοξότης πάει.

	τοξότης. ἀτὰρ οὐ γυναικῶν οὐδέποτ' ἔσθ' ἡττητέα 45 0 ἡμῖν· ὁμόσε χωρῶμεν αὐταῖς ὦ Σκύθαι ξυνταξάμενοι. νῆ τὼ θεὸν γνῶσεσθ' ἄρα ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν εἰσι τέτταρες Λυσ λόχοι μαχίμων γυναικῶν ἔνδον ἐξωπλισμένων. 45 5 Πρ ἀποστρέφετε τὰς χεῖρας αὐτῶν ὦ Σκύθαι. ὦ ξύμμαχοι γυναῖκες ἐκθεῖτ' ἔνδοθεν, ὦ Λυσ σπερμαγοραιολεκιθολαχανοπώλιδες, , ὦ σκοροδοπανδοκευτριάρτοπώλιδες, οὐχ ἔλξετ', οὐ παιήσετ', οὐκ ἀράξετε;	Τους ἄνδρας εἶνε δυνατόν γυναῖκα να νεκάη; (Προς τους λοιπούς τοξότας) Σκύθαι! εμπρός! ὅλοι μαζί! χτυπήσατ' ενωμένοι! Μα της θεές! να ξέρετε πώς εἶν' ἐδῶ κλεισμένοι τέσσαρες λόχοι γυναικῶν, πού κάθε μία τάχει ακονισμένα κ' ἑτοιμα τα ὅπλα της για μάχη. Τα χέρια τους πισθάγκωνα δέσσετ' αμέσως, Σκύθαι! Ἔ, σεῖς! γυναῖκες σύμμαχοι! εβγήτε ἀπὸ κεῖθε ! αυγολαχανοφασουλομανάβισσες! [τρέχάτε!] Σκορδοχατζηξενοδοχοφουρνάρισσες! [ελάτε!] δεν θα μαλλιοτραβήσετε; . . . καὶ δεν θα κοπανίσετε ; δεν θα καταξeschίσετε;. . . καὶ δεν θα σκυλλοβρίσετε ;. . . δεν θα ξετσιπωθήτε; (Αἱ Γυναῖκες εξορμῶσιν ἐκτός των τειχῶν καὶ συμπλέκονται με τοὺς Τοξότας, οἵτινες τρέπονται εἰς φυγὴν. Ἡ ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ ηπιώτερον καὶ θριαμβευτικῶς προς τὰς γυναῖκας:) Αρκεῖ, ἀρκεῖ, σταθήτε ! Γυρίστε πίσω· στον ἐχθρὸ τα ὅπλα πάλι δότε. Αλλοῖμονο! τί συφορά μου πάθανε οἱ Τοξόται! Τί νόμισες; με δουλικά λοιπὸν πῶς πολεμάς, ἢ με χωρὶς παλληκαριά μας πέρασες ημάς; Πολλή, μα τον Απόλλωνα, καὶ ἡ παλληκαριά σας, καὶ μάλιστα σαν βρίσκεται καὶ κάπελας κοντὰ σας.
46 0	οὐ λοιδορήσετ', οὐκ ἀναισχυντήσετε; παύσασθ', ἐπαναχωρεῖτε, μὴ σκυλεύετε.	
Πρ	οἷμ' ὥς κακῶς πέπραγέ μου τὸ τοξικόν. ἀλλὰ τί γὰρ ᾧου; πότερον ἐπὶ Λυσ δούλας τινὰς ἥκειν ἐνόμισας, ἢ γυναιξὶν οὐκ οἶει 46 5 χολὴν ἐνεῖναι; νῆ τὸν Ἀπόλλω καὶ μάλα Πρ πολλήν γ', ἐάνπερ πλησίον κάπηλος ᾧ.	

[Σαβάζιος](#): βαρβαρικὸν ὄνομα τοῦ Διονύσου.

[Αδωνιασμός](#): Εορτή του Αδώνιδος γινομένη ιδιαίτερος εις οικίας καί εις κήπους υπό των γυναικών, αι οποίαι εθρήνουν τόν θάνατον του Αδώνιδος.
[Δημόστρατος](#): στρατηγός, υποκινήσας εν Αθήναις την κατά της Σικελίας εκστρατείαν.
[Χολοζύγης](#): Ο Δημόστρατος εκαλείτο Βουζύγης, καί κωμικώς Χολοζύγης, ως εκ του μελαγχολικού χαρακτήρός του.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

Αγώνας με (608-613) Ιαμβική Σφραγίδα

(467-613)

Μετάφραση-Σημειώσεις: Πολύβιος Δημητρακόπουλος (Pol Arcas)

Χορός Γερόντων	
ὦ πόλλ' ἀναλώσας ἔπη πρόβουλε τῆσδε <τῆς γῆς, τί τοῖσδε σαυτὸν ἐς λόγους τοῖς θηρίοις συνάπτεις; οὐκ οἶσθα λουτρὸν οἶον αἰδ' ἡμᾶς ἔλουσαν ἄρτι ἐν τοῖσιν ἱματιδίοις, καὶ ταῦτ' ἄνευ κονίας;	Τί τόσα λόγια χάνεις, και με της όχεντρες αυτές κουβέντες τώρα πιάνεις, Επίτροπε της χώρας; Δεν ξέρεις πώς μας κάνανε λουτρό προ λίγης ώρας στα ρουχαλάκια μας, χωρίς καί μ' αλυσσίβας σκόνη;
Χορός Γυναικῶν	
ἀλλ' ὦ μέλ' οὐ χρή προσφέρειν τοῖς πλησίοισιν εἰκῆ τὴν χεῖρ'· ἐὰν δὲ τοῦτο δρᾷς, κυλοιδιᾷ ἀνάγκη. ἐπεὶ θέλω γὼ σωφρόνως ὥσπερ κόρη καθῆσθαι, λυποῦσα μηδέν' ἐνθαδί, κινουῖσα μηδὲ κάρφος,	(προς τον Χορόν Γερόντων) Βρε κουτεντέ! το χέρι του δεν πρέπει να σηκώνη ο άνθρωπος αυθαίρετα στον άλλον κατ' επάνω· σαν το σηκώνης, τούμπανα τα μάτια θα σου κάνω. Κακό δεν κάνω κανενός· φρόνιμα θα καθήσω, σαν κοριτσάκι· ούτε κλωνί αχύρου θα κινήσω,— ενόσω δεν θελήση κανείς, σαν τη σφηγγοφωλιά να ρθῇ να μ' ερεθίση. Ὡ Ζεῦ! ἔχουμε τάχα χρεία, από αυτά τα κνώδαλα τ' αχρεία; (Τω Προβούλω·) Κανείς να υποφέρη δεν μπορεί
ἦν μή τις ὥσπερ σφηκιὰν βλίττη με κάρεθίζῃ. ὦ Ζεῦ τί ποτε χρησόμεθα τοῖσδε τοῖς κνωδάλοις; οὐ γὰρ ἔτ' ἀνεκτὰ τάδε γ', ἀλλὰ	47 5

	βασανιστέον τόδε σοι τὸ πάθος μετ' ἔμοῦ		
48 0	ὃ τι βουλόμεναί ποτε τὴν Κραναὰν κατέλαβον, ἐφ' ὃ τι τε μεγαλόπετρον ἄβατον ἀκρόπολιν ἱερὸν τέμενος. ἀλλ' ἀνερῶτα καὶ μὴ πείθου καὶ πρόσφερε πάντας ἐλέγχους,		αὐτὸ το πρᾶμα το βαρὺ. Λοιπὸν να εξετάσουμε τί φτιάσανε, γιατ' ἤλθανε το φρούριο του Κραναοῦ κ' επιάσανε, τὴν ἀβατὴ Ακρόπολι, τὴν πέτρα τὴ μεγάλῃ καὶ τὸν ναὸ τὸν Ἱερὸ. Εξέτασε καὶ πάλι— καὶ μὴ πεισθῆς, κι' ὅλα τα μέσα που μπορεῖς, να μεταχειρισθῆς. Γιατί ντροπὴ θα πάθουμε, ἐάν δεν εξετάσουμε τί τρέχει καὶ δεν μάθουμε.
48 5	ὥς αἰσχρὸν ἀκωδώνιστον ἔᾶν τὸ τοιοῦτον πρᾶγμα μεθέντας. Πρόβουλος καὶ μὴν αὐτῶν τοῦτ' ἐπιθυμῶ νῆ τὸν Δία πρῶτα πυθέσθαι, ὃ τι βουλόμεναι τὴν πόλιν ἡμῶν ἀπεκλήσατε τοῖσι μοχλοῖσιν. Λυσιστράτη ἵνα τάργυριον σῶν παρέχοιμεν καὶ μὴ πολεμοῖτε δι' αὐτό. Πρ διὰ τάργυριον πολεμοῦμεν γάρ; Λυσ καὶ τᾶλλα γε πάντ' ἐκυκήθη. ἵνα γὰρ Πείσανδρος ἔχοι κλέπτειν χοὶ ταῖς ἀρχαῖς ἐπέχοντες, ἀεὶ τινα κορκορυγὴν ἐκύκων. οἱ δ' οὔν τοῦδ' οὔνεκα δρώντων ὃ τι βούλονται· τὸ γὰρ ἀργύριον τοῦτ' οὐκέτι μὴ καθέλωσιν. Πρ ἀλλὰ τί δράσεις; Λυσ τοῦτό μ' ἐρωτᾷς; ἡμεῖς ταμιεύσομεν αὐτό. Πρ ὑμεῖς ταμιεύσετε τάργυριον; Λυσ τί <δὲ δεινὸν τοῦτο νομίζεις; 49 οὐ καὶ τᾶνδον χρήματα πάντως		Και, μα τὸν Δία, βέβαια· σεῖς πρῶτες θα μου πῆτε τί ταχὰ στὴν Ακρόπολι γυρεύατε να μπήτε καὶ με μοχλοὺς τὴν κλείσατε; Τὸ χρήμα να κρατήσουμε σωστὸ, να μὴν αφήσουμε για χρήματα στὸν πόλεμο τὸ αἷμά σας να χύνετε. Θαρρεῖτε για τα χρήματα ὁ πόλεμος πῶς γίνεται; Καὶ γι' ἄλλους λόγους γίνεται αὐτὸ το ανακάτωμα: Για να μπορῇ ὁ Πείσανδρος, καὶ ὅλα τ' ἄλλα άτομα που τὴν ἀρχὴν βυζαίνουνε, να βρίσκουν ευκαιρίες για κλέψιμο, ανοίγοντες στὸν τόπο φασαρίες. Ἄς κάμουν ὅ,τι θέλουνε καὶ ὅ,τι τοὺς ἀρέσει· να βγάλῃ νόημα ἀπὸ δῶ κανεῖς δεν θα μπόρεση. Καὶ τί θα κάμῃς ; Τὸ ρωτᾷς; τί ἄλλο δα θα πράξουμε. παρὰ να το φυλάξουμε; Συ φύλακας στὴς πόλεως τα χρήματα θα γίνῃς; Μπᾶ! δύσκολο το κρίνεις; Μήπως εμεῖς δεν εἴμαστε καὶ φύλακες

	καὶ τὸν χρόνον ἤνεσχόμεθα ὑπὸ σωφροσύνης τῆς ἡμετέρας τῶν ἀνδρῶν ἅπτ' ἐποιεῖτε. οὐ γὰρ γρύζειν εἶδ' ἡμᾶς, καίτοι ἡρέσκετέ γ' ἡμᾶς.	Εμεῖς αὐτὸν τὸν πόλεμον, [πού τρώει τὴν Ελλάδα], πρῶτες τὸν ἀνεχθήκαμε με τόση φρονιμάδα, κι' ἀπ' τὸν καιρὸ πού ἀρχίσατε, οὔτε καὶ νὰ γκρινιάσουμε καθόλου μας ἀφήσατε· μα μολονότι εἴμαστε καὶ δυσαρעστημένες, κ' ἐμέναμε κλεισμένες στὰ σπίτια μας, πολλές φορές σε υποθέσεις σοβαρές νὰ παίρνετε ἀπόφασι πολὺ κακὴ ἀκούσαμε. Κατόπιν σας ρωτούσαμε— με γέλιο καὶ με λύπη μας μέσ' τὴν ψυχὴ κρυφῇ: —"Τί ἀποφάσισ' ἡ Βουλὴ στὴ στήλη νὰ γραφῇ γιά τὴν εἰρήνην σήμερα;". —"Εἶν' ἀλλουνοῦ δουλεία" μου 'λεγε ὁ ἀνδρας μου. "Σκασμός!" Δεν ἐβγαζα μιλιὰ!
51 0	ἀλλ' ἠσθανόμεσθα καλῶς ὑμῶν, καὶ πολλάκις ἔνδον ἂν οὔσαι ἠκούσαμεν ἂν τι κακῶς ὑμᾶς βουλευσαμένους μέγα πρᾶγμα· εἴτ' ἀλγοῦσαι τᾶνδοθεν ὑμᾶς ἐπανηρόμεθ' ἂν γελάσασαι, "τί βεβούλευται περὶ τῶν σπονδῶν ἐν τῇ στήλῃ παραγράψαι ἐν τῷ δήμῳ τήμερον ὑμῖν;" "τίδὲ σοὶ ταῦτ';" ἢ δ' ὅς ἂν ἀνὴρ.	—"Τί ἀποφάσισ' ἡ Βουλὴ στὴ στήλη νὰ γραφῇ γιά τὴν εἰρήνην σήμερα;". —"Εἶν' ἀλλουνοῦ δουλεία" μου 'λεγε ὁ ἀνδρας μου. "Σκασμός!" Δεν ἐβγαζα μιλιὰ!
51 5	οὐ σιγήσει;" κἀγὼ ἐσίγων. Γυνὴ Β ἀλλ' οὐκ ἂν ἐγὼ ποτ' ἐσίγων. Πρ κἂν ὦμωζές γ', εἰ μὴ 'σίγας.	Α' Γυνή Ἄ, νὰ κρατήσω σιωπὴ ποτὲ δεν θὰ μπορούσα. Θα 'σκουζες, ἀν δεν σώπαινες. Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ σιωπούσα. Καὶ ὅταν ἐμαθαίναμε πού' χате ξαναβγάλη ἀπόφασι χειρότερη, ρωτούσαμε καὶ πάλι: —"Μὰ πῶς τὰ καταφέρατε με τόση κουταμάρα"; Κ' ἐκεῖνος, μ' ἓνα βλέμμα τοῦ πού σ' ἐπιανε τρομάρα, ἀν δεν καθήσω, μου λέγε, μονάχα με τὴ ρόκα μου θα μου σπάζε τὴν κόκα μου. Ὁ πόλεμος εἶνε δουλειὰ καὶ σκέψις ἀνδρική.
52 0	Πρ ὀρθῶς γε λέγων νὴ Δί' ἐκεῖνος. πῶς ὀρθῶς ὦ κακόδαιμον, εἰ μὴδὲ κακῶς βουλευομένοις ἐξῆν Λυσ ὑμῖν ὑποθέσθαι; ὅτε δὴ δ' ὑμῶν ἐν ταῖσιν ὁδοῖς φανερῶς ἠκούομεν ἤδη,	Ὡ, μα τὸν Δία, στὰ λεγε καλὰ. Ἀκούς ἐκεῖ, μου τὰ 'λεγε καλὰ! πῶς τάχα - ὅταν σκέπτεσθε καὶ σεῖς χωρὶς μυαλὰ, πρέπει νὰ σας ἀφίνουμε καὶ γνώμες νὰ μὴ δίνουμε;

	“οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ἐν τῇ χώρᾳ;” “μὰ Δί’ οὐ δῆτ’,” <εἴφ’ ἕτερός τις·	καὶ ὅταν μια φορὰ στο δρόμο σας ἀκούσαμε νὰ λέτε φανερὰ πὼς ἀνδρας μέσ' στη χώρα δεν ἀπομένει τώρα, κι' ὁ ἄλλος εἶπε: "ναί, κανεῖς, μα το θεό", —σκεφθήκαμε, καὶ ἡ γυναῖκες γρήγορα μαζὺ εσυναχθήκαμε καὶ τὴν Ελλάδα σήμερα νὰ σώσουμε' εἶνε χρεία. Πούθε θα περιμέναμε γιὰ νάρθ' ἡ σωτηρία; Λοιπὸν, ἀν ἴσως σήμερα εἶν' καὶ δικό σας θέλημα, ἀνδρες, ν' ἀκούσετε αὐτὰ τα λόγια τα ωφέλιμα, κι' ὅπως ἐκάναμε κ' ἐμεῖς τὸ στόμα νὰ βουλλώσετε, μποροῦμε νὰ σας σώσουμε. Εσεῖς ἐμὰς νὰ σώσετε; Βαρὺς καὶ ἀνυπόφορος ὁ λόγος οποῦ βγαίνει ἀπὸ τὸ στόμα σου. Σκασμός! Μωρὴ καταραμένη! Εσύ θα δώσης προσταγὴ 'ς ἐμέ νὰ σιωπήσω, με τὴ μανδῆλα ποὺ φορεῖς; Μπα! κάλλιο νὰ μὴ ζήσω!
52 5	μετὰ ταῦθ' ἡμῖν εὐθύς ἔδοξεν σῶσαι τὴν Ἑλλάδα κοινῇ ταῖσι γυναιξὶν συλλεχθείσαις. ποῖ γὰρ καὶ χρῆν' ἀναμεῖναι; ἦν οὖν ἡμῶν χρηστὰ λεγουσῶν ἐθέλησθ' ἀντακροᾶσθαι κάντισιωπᾶθ' ὥσπερ χήμεῖς, ἐπανορθώσαιμεν ἂν ὑμεῖς.	
Πρ	ὑμεῖς ἡμεῖς; δεινὸν γε λέγεις κού τλητὸν ἔμοιγε.	
Λυσ	σιώπα.	
53 0	Πρ σοί γ' ὦ κατάρατε σιωπᾶ 'γώ, καὶ ταῦτα κάλυμμα φορούσῃ περὶ τὴν κεφαλὴν; μὴ νυν ζώην.	
Λυσ	ἀλλ' εἰ τοῦτ' ἐμπόδιόν σοι, παρ' ἐμοῦ τουτὶ τὸ κάλυμμα λαβὼν ἔχε καὶ περίθου περὶ τὴν κεφαλὴν, κᾶτα σιώπα	Ἀν με τοῦτο σ' ἐμποδίζω, τὴ μανδῆλα σου χαρίζω, τὸ κεφάλι σου νὰ δένης, νὰ σιωπαίνης.
53 5	Γυνὴ Γ καὶ τοῦτον τὸν καλαθίσκον.	Νὰ καλάθι, βάλ 'το μπρος σου, πάρε καὶ τὴν ρόκα ζώσου, καὶ κάθησε νὰ τρῶς κουκκιά καὶ ξαίνει τα μαλλιά. Ἄ, τώρα εἶν' ὁ πόλεμος τῶν γυναικῶν δουλειά!
Λυσ	κᾶτα ξαίνειν ξυζωσάμενος κυάμους τρώγων· πόλεμος δὲ γυναιξὶ μελήσει.	
	Χορὸς Γυναικῶν αἰρώμεθ' ὦ γυναῖκες ἀπὸ τῶν καλπίδων, ὅπως ἂν ἐν τῷ μέρει χήμεῖς τι ταῖς φίλαισι συλλάβωμεν.	Ἐλα, γυναῖκες, κάθε μια αφήστε κάτω τα σταμνιά, στης φίλες μας νὰ ρθούμε μαζὺ τοὺς νὰ ἐνωθούμε.
54 0		

	ἔγωγε γὰρ <ἂν οὐποτε κάμοιμ' ἂν ὀρχουμένη, οὐδὲ τὰ γόνατα κόπος ἔλοι μου καματηρός· ἐθέλω δ' ἐπὶ πᾶν ἶέναι μετὰ τῶνδ' ἀρετῆς ἔνεχ', αἷς	Με δίχως κούρασι μπορώ να μπαίνω πάντα στο χορό — [χωρίς να πέφτω χάμου,] κι' ο κόπος δεν εκούρασε ποτέ τα γόνατα μου. Θέλω να κάνω κάθε τί πού το προστάζ' η αρετή, [καί να περάσω από κεί] μαζύ μ' αυτές να ενωθώ, πούχουνε χάρι, λογική, πού έχει τόλμη κάθε μια, κ' εἶνε σοφία ὅλη, καὶ αγαπάνε μ' αρετή καὶ φρόνησι την πόλι.
54 5	ἔνι φύσις, ἔνι χάρις, ἔνι θράσος, ἔνι δὲ σοφόν, ἔνι <δὲ φιλόπολις ἀρετὴ φρόνιμος.	
55 0	ἀλλ' ὦ τηθῶν ἀνδρειοτάτων καὶ μητριδίων ἀκαληφῶν, χωρεῖτ' ὀργῇ καὶ μὴ τέγγεσθ'· ἔτι γὰρ νῦν οὐρία θεῖτε.	Συ, πούσαι μια γρηά γερή, καὶ σαν τσουκνίδα τσουχτερή, να μη δειλιάσης, τράβα 'μπρός, γιατ' εἶνε πρίμος ο καιρός.
Λυσ	ἀλλ' ἦνπερ ὃ <τε γλυκύθυμος Ἔρωσ χή Κυπρογένει· Ἀφροδίτη ἴμερον ἡμῶν κατὰ τῶν κόλπων καὶ τῶν μηρῶν καταπνεύσῃ, κᾶτ' ἐντήξῃ τέτανον τερπνὸν τοῖς ἀνδράσι καὶ ῥοπαλισμούς, οἷμαί ποτε Λυσιμάχας ἡμᾶς ἐν τοῖς Ἑλλησι καλεῖσθαι.	Κι' αν ο γλυκὸς ο ἔρωσ επιμένη— κ' η Αφροδίτ' η Κυπρογεννημένη πόθο μέσα στους κόρφους μας ν' ανάψῃ, καὶ τα μεριά μας με φωτιές να κάψῃ, καὶ αν τους ἄνδρες απ' την καύλα λειώσῃ, καὶ σαν το ῥόπαλο τους την τεντώσῃ,— στους Ἑλληνας, θα μας εἰποῦν μια μέρα πολεμοκαταλύτρες πέρα ως πέρα!
55 5	Πρ τί ποιησάσας; ἦν Παύσωμεν πρώτιστον μὲν ξὺν Λυσ ὅπλοισιν ἀγοράζοντας καὶ μαινομένους.	Πώς θα το καταφέρνατε καὶ τούτο ; [Μια χαρά!] Να παύσουνε στην αγορά να βγαίνουν λυσσασμένοι καὶ πάντοτ' ωπλισμένοι.
	Γυνὴ Α νὴ τὴν Παφίαν Ἀφροδίτην.	Ναί, μα της Πάφου τη θεά!
Λυσ	νῦν μὲν γὰρ δὴ κᾶν ταῖσι χύτραις κᾶν τοῖς λαχάνοισιν ὁμοίως περιέρχονται κατὰ τὴν ἀγορὰν ξὺν ὅπλοις ὥσπερ Κορύβαντες.	Κι' ἄλλῃ δουλειὰ δεν ἔχουνε, παρὰ σαν τους Κορύβαντας στην αγορά να τρέχουνε, κ' ἐκεῖ ν' ανακατώνουνε τα ὅπλα τα πολεμικά, με χύτρες καὶ λαχανικά!
Πρ	νὴ Δία· χρή γὰρ τοὺς ἀνδρείους.	Κ' ἔτσι πρέπει, μα τον Δία!
Λυσ	καὶ μὴν τό γε πρᾶγμα γέλοιον, 56 ὅταν ἀσπιδ' ἔχων καὶ Γοργόνα τις	Να, αὐτό θα πῇ ἀνδρεία· Κι' ὅμως εἶν' ἀστεῖο πρᾶμα, να κρατῇ κανεῖς ἀσπίδες με Γοργόνες, καὶ να τρέχῃ ν' αγοράζῃ, τί;—

0	κᾶτ' ὦνῆται κορακίνους. Γυνὴ Β	μαρίδες!
	νὴ Δί' ἐγὼ γοῦν ἄνδρα κομήτην φυλαρχοῦντ' εἶδον ἐφ' ἵππου ἔς τὸν χαλκοῦν ἐμβαλλόμενον πῖλον λέκιθον παρὰ γραός· ἕτερος δ' <αὖ Θρᾷξ πέλτην σείων κάκόντιον ὥσπερ ὁ Τηρεύς, ἔδεδίσκετο τὴν ἰσχαδόπωλιν καὶ τὰς δρυπεπεῖς κατέπινεν.	Μα το θεό, εἶδα κ' ἐγὼ καβάλλ' ἀπάνω 'ς τ' ἄλογο σπουδαῖον αρχηγό, να βγάν' υπερηφάνως το χάλκινο του κράνος με τα μαλλιά τα μακρυά,— να βάλῃ μέσα ἐν' αυγό, π' αγόρασε ἀπὸ μια γρηά! Κ' ἓνα ἄλλο παλληκάρι, ποῦ ἦτανε σαν τὸν Τηρέα , με ἀσπίδα καὶ κοντάρι, κ' εἶχε 'ρθὴ ἀπὸ τῆ Θράκη, μια γυναῖκα ἀπειλούσε, ὅπου σύκα ἐπουλούσε, καὶ τῆς ἔχαφτ' ἓνα-ἓνα ὅσα ἦσαν γινωμένα. Καὶ πὼς θα ἦσθε δυνατές, τῆς ταραχές ὅλες αὐτές οποῦ στῆς χώρες γίνονται, εσεῖς να καταπνίξετε ; Ἄ, εἶνε τόσο ἐύκολο. Μα πὼς; να τ' ἀποδείξετε, Σαν κλωστές, ποῦ ὅταν πέφτουν σε μια μπερδεψιά κακὴ, τῆς τραβούμε με τ' ἀδράχτια, μια ἀπὸ 'δὼ καὶ μια ἀπὸ 'κεῖ, έτσι καὶ τὸν πόλεμο σας θα διαλύσω τὸν μεγάλο, στέλνοντας ἀμέσως πρέσβεις στο 'να μέρος καὶ στο ἄλλο. Τί μας λέτε, βρε κουτές, με μαλλιά καὶ με κλωστές καὶ μ' ἀδράχτια σεῖς θαρρεῖτε τέτοια πράματα μεγάλα πὼς να παύσετε μπορεῖτε ; Ἀλλ' ἀν εἶχατε σεῖς γνώσι, κ' ἀπὸ τοῦτα τα μαλλιά μάθημα θάχατε πάρῃ για τὴ κάθε σας δουλειά. Πὼς λοιπόν; για να το ἰδοῦμε. Ὅπως βάζομε στὴν πλύσι πρῶτα-πρῶτ' ἀπὸ τὴ βρώμα το μαλλί να καθαρίσῃ,
56 5	Πρ πῶς οὖν ὑμεῖς δυναταὶ παῦσαι τεταραγμένα πράγματα πολλὰ ἐν ταῖς χώραις καὶ διαλύσαι;	
	Λυσ φαύλως πάνυ.	
	Πρ πῶς; ἀπόδειξον. ὥσπερ κλωστήρ', ὅταν ἡμῖν ἦ τεταραγμένος, ὧδε λαβοῦσαι, ὑπενεγκοῦσαι τοῖσιν ἀτράκτοις τὸ μὲν ἐνταυθοῖ τὸ δ' ἐκεῖσε, οὕτως καὶ τὸν πόλεμον τοῦτον διαλύσομεν, ἦν τις ἐάσῃ,	
57 0	Λυσ Διενεγκοῦσαι διὰ πρεσβειῶν τὸ μὲν ἐνταυθοῖ τὸ δ' ἐκεῖσε.	
	Πρ ἐξ ἐρίων δὴ καὶ κλωστήρων καὶ ἀτράκτων πράγματα δεινὰ παύσειν οἴεσθ' ὧ ἀνόητοι;	
	Λυσ κἂν ὑμῖν γ' εἴ τις ἐνῆν νοῦς, ἐκ τῶν ἐρίων τῶν ἡμετέρων ἐπολιτεύεσθ' ἂν ἅπαντα.	
	Πρ πῶς δὴ; φέρ' ἴδω.	
	Λυσ πρῶτον μὲν ἐχρῆν, ὥσπερ πόκου ἐν βαλανείῳ	
57 5	ἐκπλύναντας τὴν οἰσπώτην, ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ κλίνης	

	ἐκραβδίζειν τοὺς μοχθηροὺς καὶ τοὺς τριβόλους ἀπολέξαι, καὶ τοὺς γε συνισταμένους τούτους καὶ τοὺς πιλοῦντας ἑαυτοὺς ἐπὶ ταῖς ἀρχαῖσι διαξῆναι καὶ τὰς κεφαλὰς ἀποτῖλαι· εἴτα ξαίνειν ἐς καλαθίσκον κοινὴν εὖνοϊαν, ἅπαντας	ἔτσι ἐπρεπ' οἱ πολῖται τὰ ραβδιὰ νὰ πάρειτ' ὅλοι, μοχθηροὺς καὶ ραδιούργους νὰ πετάξειτ' ἀπ' τὴν πόλιν· καὶ αὐτοὺς, ποὺ κάνουν πάντα μεταξὺ τοὺς μια φατρία καὶ κολλοῦν στὴν ἐξουσία, νὰ τοὺς ξύνετε, μαδώντας το [κακὸ τοὺς] τὸ κεφάλιν· ἐπεῖτα μέσ' στὸ καλάθιν νὰ τοὺς ξάνειτ' ὅλους πάλιν— πρὸς ωφέλεια τῆς χώρας· νάχετετ' ἀνακατωμένους ἐκεῖ μέσα τοὺς μετοίκους καὶ τοὺς φίλους σας τοὺς ξένους· ἀλλ' ἀν τύχη καὶ κανένας στὸ δημόσιο χρωστά, βάλτε τὸν κ' ἐκεῖνον μέσα [νὰ μὴ μὲν χωριστά.] Καὶ ἡ πόλεις, μα τὸν Δία, ὅπου εἶνε μέχρις ὥρας ἀποικοὶ αὐτῆς τῆς χώρας, νὰ το ξέρετε πὼς εἶνε σαν κομμάτια χωρισμένα: πάρετε κάθε κομμάτι, νὰ τὰ κάμετ' ὅλα ἓνα.
58 0	καταμιγνύντας τοὺς τε μετοίκους κεῖ τις ξένος ἢ φίλος ὑμῖν, κεῖ τις ὀφείλει τῷ δημοσίῳ, καὶ τούτους ἐγκαταμεῖξαι· καὶ νῆ Δία τὰς γε πόλεις, ὅποσαι τῆς γῆς τῆσδ' εἰσὶν ἄποικοι, διαγιγνώσκειν ὅτι ταῦθ' ἡμῖν ὥσπερ τὰ κατάγματα κεῖται χωρὶς ἕκαστον· κᾗτ' ἀπὸ τούτων πάντων τὸ κάταγμα λαβόντας	ἐφτιάστε μιὰ τρανὴ τουλούπα μ' ὅλ' αὐτὰ τὰ μαζωμένα, κ' ἐπεῖτα μ' αὐτὴ τοῦ Δήμου νὰ υφαίνετε τὴ χλαῖνα. Δὲν εἶνε ἀνυπόφορο τέτοια μαλλιά νὰ ξαίνουν αὐτὲς, οὐοὺ στὸν πόλεμον καὶ μέρος δὲν λαβαίνουν; Καὶ ὅμως, τρισκατάραι ! [στὸν πόλεμον δὲν πάμε] μα δίνουμε περσότερο κι' ἀπ' τὸ διπλό:— γεννάμε τὰ τέκνα ἡμεῖς πρῶτες ποὺ πάνε στρατιῶτες. Μὴ μου θυμίζης τὸ κακὸ! Δὲν πρέπει νὰ χαροῦμε λοιπὸν κ' ἐμεῖς τὰ νηῶτά μας; νὰ ευχαριστηθούμε, ποὺ σήμερον κοιμώμεθα μονάχες, ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς ἐκστρατείας;
58 5	δεῦρο ξυνάγειν καὶ συναθροίζειν εἰς ἓν, κᾗπειτα ποιῆσαι τολύπην μεγάλην κᾗτ' ἐκ ταύτης τῷ δήμῳ χλαῖναν ὑφῆναι.	
Πρ	οὐκ οὐκ δεινὸν ταυτὶ ταύτας ῥαβδίζειν καὶ τολυπεύειν, αἷς οὐδὲ μετῆν πάνυ τοῦ πολέμου;	
Λυσ	καὶ μὴν ὧ παγκατάραιτε πλεῖν ἢ γε διπλοῦν αὐτὸν φέρομεν, πρῶτιστον μὲν γετεκοῦσαι	
59 0	κάκπέμψασαι παῖδας ὀπλίτας.	
Πρ	σίγα, μὴ μνησικακήσης. εἴθ' ἡνίκα χρῆν εὐφρανθῆναι καὶ τῆς ἡβῆς ἀπολαῦσαι,	
Λυσ	μονοκοιτοῦμεν διὰ τὰς στρατίας. καὶ θήμέτερον μὲν ἔατε, περὶ τῶν δὲ κορῶν ἐν τοῖς	

	θαλάμοις γηρασκουσῶν ἀνιῶμαι.	Κι' όσο για μας αφήστέ το, [δεν μας πολυπειράζει]· μα κείνο, όπου τώχουμε μέσ' στην καρδιά μαράζι, είνε που τα κορίτσια μας ανύπανδρα γερνάνε. Μήπως κ' οι άνδρες δεν γερνούν;
Πρ Λυσ	οὔκουν χᾶνδρες γηράσκουσιν; μὰ Δί' ἄλλ' οὐκ εἵπας ὅμοιον.	Μπα! λες το ίδιο νάνε;
59 5	ὁ μὲν ἦκων γάρ, κᾶν ἦ πολίος, ταχὺ παῖδα κόρην γεγάμηκεν· τῆς δὲ γυναικὸς σμικρὸς ὁ καιρὸς, κᾶν τούτου μὴ 'πιλάβηται, οὐδεὶς ἐθέλει γῆμαι ταύτην, ὅπτευομένη δὲ κάθηται.	Ο άνδρας, επιστρέφοντας και γέρος απ' τη μάχη, μπορεί λαμπρά να πανδρευθῇ καί νηά γυναίκα νάχη. Μα της γυναίκας φεύγουνε τα νηάτα καί η χάρι, κι' αν δεν προφθάση γρήγορα, κανείς δεν θα την πάρη, καί κάθετα [στο ράφι] για να ρωτάη από κεί τη μοίρα, τι τῆς γράφει! Αλλά γιατί, αφού μπορεί καί γέρος να την πάρη, οπού να του σηκώνεται ἀκόμα σαν στηλιάρι; Συ, για πες μου τώρα: τάχα τί να μάθεις περιμένεις πού ἀκόμα δεν πεθαίνεις; Να σε θάψουν ἔχεις τόπο· [λοιπόν κάμε καί τον κόπο] καί αγόρασε μια κάσσα, καί για χάρι σου ως τόσο τα μελομακάρουνά σου μοναχή θα σου ζυμώσω. Να κι' αυτό για στέφανο σου· πάρε το και στεφανώσου. (<i>Του ρίπτει ἄνωθεν στέφανον</i>)
Πρ	ἀλλ' ὅστις ἔτι στῦσαι δυνατὸς--	
Λυσ	σύ δὲ δὴ τί μαθὼν οὐκ ἀποθνήσκεις;	Γυνὴ Γ' (<i>ρίπτουσα ταινίας</i>) Να κι' αυτά, δικό μου δῶρο.
60 0	χωρίον ἐστί· σορὸν ὠνήσει· μελιτοῦτταν ἐγὼ καὶ δὴ μάξω. λαβὲ ταυτὶ καὶ στεφάνωσαι.	Γυνὴ Α' (<i>ρίπτουσα στέφανον</i>) Καί στεφάνι θα σου βάλλω. Πες μου, τί σου λείπει ἄλλο; Καί τί θέλεις [να σου πάρω;] Τράβα γρήγορα στη βάρκα... [δεν ακούς, καλέ], το Χάρο;... σε φωνάζει... σε προσμένει...
60 5	Λυσ τοῦ δεῖ; τί ποθεῖς; χώρει 'ς τὴν ναῦν· ὁ Χάρων σε καλεῖ, σύ δὲ κωλύεις ἀνάγεσθαι.	

		Δεν μπορεί να ξεκινήση, [κ' είν' ή βάρκα του δεμένη!]
Πρ	εἴτ' οὐχὶ ταῦτα δεινὰ πάσχειν ἔστ' ἐμέ; νῆ τὸν Δί' ἀλλὰ τοῖς προβούλοις ἄντικρυς	Δεν εἶνε πράμα φοβερό; [δεν εἶνε αἰδία] αὐτὰ ποὺ σήμερα ἐδῶ παθαίνω; Μα τον Δία,
61 0	ἐμαυτὸν ἐπιδείξω βαδίζων ὥς ἔχω.	θὰ πάω κ' οἱ ἐπίτροποι γιὰ νὰ μ' ἰδοὺν οἱ ἄλλοι, καὶ νὰ με καμαρώσουνε 'ς αὐτὸ τὸ μαῦρο χάλι! (Φεύγει) (κραυγάζουσα ὀπισθεν τοῦ·) Μη τύχη κ' ἐναντίον μας θὰ φτιάσῃς κατηγορία, ποὺ τάχα σου το κρύψαμε το λείψανο σου χώρια; Ἐννοία σου, σαν περάσουνε τρεῖς μέρες ἀπὸ σήμερα, θὰ ρθούμε νὰ σου κάνουμε πρωί-πρωί τὰ τρήμερα! (Εἰσέρχεται)
Λυσ	μῶν ἐγκαλεῖς ὅτι οὐχὶ προϋθέμεσθά σε; ἀλλ' ἐς τρίτην γοῦν ἡμέραν σοὶ πρῶ πάνυ ἥξει παρ' ἡμῶν τὰ τρίτ' ἐπεσκευασμένα.	

["Κρανάα"](#) ωνομάζετο ἡ πετρώδης ἀκρόπολις, ἀπὸ τοῦ βασιλέως Κρανασοῦ.
Ὁ [Πείσανδρος](#) ἦτο συνάρχων μετὰ τοῦ Φρυνίχου καὶ τοῦ Θηραμένους, κωμωδεῖται ὡς δωροδοκούμενος, καταχραστής καὶ δειλός.
Ἡ [σπήλη](#) ἦτο ὀρθογώνιος λιθίνη ἢ χαλκὴ, ἐκτεθειμένη εἰς δημόσιον μέρος, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀνεγράφοντο τὰ ψηφίσματα, αἱ συνθήκαι καὶ αἱ πράξεις τῶν στηλιτευομένων ἐπὶ κακία ἢ ἐπαινουμένων ἐπ' ἀρετῇ.
[κουκιά](#): Σατυρίζει τοὺς δικαστὰς· τινὲς τῶν ὁποίων υπεχρεοῦντο νὰ τρώγουν κουκκιά, διὰ νὰ μὴ νυστάζουν κατὰ τὰς δίκας.
[Κορύβαντας](#): Υἱοὶ τοῦ Ἡφαίστου, ἱερεῖς τῆς Κυβέλης, τελούντες τὰ ὄργια αὐτῆς με ὕμνους θορυβῶδεις καὶ με παράφορους κινήσεις, ἐν Φρυγίᾳ καὶ Κρήτῃ.
[Τηρέας](#): Ἡρῶς καὶ βασιλεὺς Θρακικὸς, περὶ τοῦ ὁποίου πλεיותרὰ εἰς τὰ σχόλια τῶν "Ὀρνίθων".
["Μελιτούττα"](#): παρασκευάσμα ζύμης μετὰ μέλιτος, τὸ ὁποῖον ἐτίθετο πλησίον τῶν νεκρῶν, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τροφή τοῦ Κέρβερου κατὰ τὴν διάβασιν εἰς τὸν Ἄδην.
Τὸ [λείψανον](#) ἀπετίθετο εἰς δημόσιον θέαν προ τῆς θύρας τῆς οἰκίας καὶ ἐκεῖ τὸ ἐκλαίον αἱ γυναῖκες.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

Λ Υ Σ Ι Σ Τ Ρ Α Τ Η

Παράβαση

(614-705)
Μετάφραση-Σημειώσεις: Πολύβιος Δημητρακόπουλος (Pol Arcas)

Χορὸς Γερόντων

	οὐκέτ' ἔργον ἐγκαθεύδειν ὅστις ἔστ' ἐλεύθερος, ἀλλ' ἐπαποδύμεθ' ἄνδρες τουτῶι τῷ πράγματι. ἤδη γὰρ ὄζειν ταδὶ πλειόνων καὶ μειζόνων πραγμάτων μοι δοκεῖ, καὶ μάλιστ' ὀσφραίνομαι τῆς Ἰππίου τυραννίδος· καὶ πάνυ δέδοικα μὴ τῶν Λακῶνων τινὲς δεῦρο συνεληλυθότες ἄνδρες ἐς Κλεισθένους τὰς θεοῖς ἐχθρὰς γυναῖκας ἐξεπαίρῳσιν δόλῳ καταλαβεῖν τὰ χρήμαθ' ἡμῶν τόν τε μισθόν, ἔνθεν ἔζων ἐγώ. δρινὰ γάρ τοι τάσδε γ' ἤδη τοὺς πολίτας νουθετεῖν, καὶ λαλεῖν γυναῖκας οὔσας ἀσπίδος χαλκῆς πέρι, καὶ διαλλάττειν πρὸς ἡμᾶς ἀνδράσιν Λακωνικοῖς, οἷσι πιστὸν οὐδὲν εἰ μὴ περ λύκῳ κεχηνότι. ἀλλὰ ταῦθ' ὕφηναν ἡμῖν ἄνδρες ἐπὶ τυραννίδι. ἀλλ' ἐμοῦ μὲν οὐ τυραννεύσους', ἐπεὶ φυλάξομαι καὶ φορήσω τὸ ξίφος τὸ λοιπὸν ἐν μύρτου κλαδί, ἀγοράσω τ' ἐν τοῖς ὅπλοις ἐξῆς Ἀριστογείτονι, ὥδέ θ' ἐστήξω παρ' αὐτόν· αὐτὸς γάρ μοι γίγνεται τῆς θεοῖς ἐχθρᾶς πατάξαι τῆσδε	Ο ελεύθερος ο άνθρωπος να κοιμάται δεν του πρέπει. Ας ξετάσουμε το πράμα· εἰς αὐτὸ καθένας βλέπει πὼς ὑπάρχει κάτι ἄλλο πειὸ πολὺ καὶ πειὸ μεγάλο, καὶ μυρίζει τυραννία σαν κ' ἐκείνη του Ιππία . Εἶνε φόβος μήπως ἦλθαν Σπαρτιάτες στοῦ Κλεισθένη κ' ἐκατάφεραν με δόλο κάθε μιὰ καταραμένη, να κρατήσουνε το χρήμα, πού 'χουμε [καὶ πολεμοῦμε] καὶ τὴ σύνταξι πού ζοῦμε. Εἶνε τρομερὸ να βγαίνουν συμβουλές να μας πουλάνε, καὶ γιὰ χάλκινες ἀσπίδες ἡ γυναῖκες να μιλάνε, καὶ να μας συμφιλιώσουν με τοὺς Λάκωνας ἀκόμα, οποῦ ἔχουν τόση πίστι, ὅση κ' ἓνα λύκου στόμα. [Δεν εἶν' ἀμφιβολία πὼς] οἱ αὐτὰ σκαρῶσανε να φτιάσουν τυραννία. Αλλὰ να γίνουν τύραννοι καιρὸ δεν θα τοὺς δώσω, καὶ μέσα σε μυρτιάς κλαδί το ξίφος μου θα χῶσω, καὶ θα σταθῶ στὴν ἀγορά, καὶ θα παραφυλάττω ἐκεῖ στοῦ Ἀριστογείτονος το ἀγαλμ' ἀπὸ κάτω. Ἐ, τώρα τούτῃ τὴ γρηά μου 'ρχεται να τὴν πιάσω, καὶ τὴν παληομασσέλα τῆς [με μιὰ γροθιά] να σπάσω.
61 5		
62 0		
62 5		
63 0		
63 5		

γραὸς τὴν γνάθον.

Χορὸς Γυναικῶν

	οὐκ ἄρ' εἰσιόντα σ' οἴκαδ' ἡ τεκοῦσα γνῶσεται. ἀλλὰ θώμεσθ' ὧ φίλαι γρᾶες ταδί πρῶτον χαμαί. ἡμεῖς γὰρ ὧ πάντες ἀστοὶ λόγων κατάρχομεν τῇ πόλει χρησίμων·	Ὅταν καθένας ἀπὸ σας στο σπίτι του γυρίση, θα τον ἰδῇ κ' ἡ μάννα του και δεν θα τον γνωρίση. — Φίλες γρηές! αφήστε τα ετούτα πού κρατεῖτε. — Για το καλὸ της πόλεως μιλούμ' εμεῖς, πολῖται· και πρέπει, γιατί μ' ἐθρεψε με χάδια ζηλευτά, και με λαμπρότητα πολλή. Ἀπὸ χρονῶν εφτά κρατούσα [μια χαρά] μέσ' στῆς γιορτές τῆς Αθηνάς τα βάζα τα ιερά· στα δέκα χρόνια μ' ἐβάζαν και ἀλεθα [με χάρι] το ιερὸ κριθάρι· και τὴν ἀρκούδα ἔκανα με φούστα κροκωτή στῆς Βαυρωνίας τῇ γιορτῇ· και ὅταν πεια ἐγίνηκα μια ὡμορφη κοπέλλα, και το κανίστρι ἐκράτησα και σύκα μια τσαπέλλα. Γι' αὐτὸ λοιπὸν πρέπει κ' ἐγὼ να δώσω μια καλή στὴν πόλι συμβουλή. Κι' αν ἡ δική μου ἡ ψυχὴ καλὸ στὴν πόλι θέλη, κι' αν ἐτύχε να γεννηθῶ γυναῖκα, μη σας μέλη, - οὔτε και αν τα πράματα, πού ἔχουν χάλι τόσο, ἐγὼ θα διορθώσω. Δίνω το μερδικὸ μου στὴν πόλι, το δικὸ μου. Με ἄνδρες πάντα κάθε μια το φόρο τῆς προσφέρει· δεν εἰσθε σεῖς για τίποτε, δυστυχισμένοι γέροι! παρὰ ξεκοκκαλίζετε τὴ σύνταξι πού παίρνετε ἀπ' τον καιρὸ των Μηδικῶν, και τίποτε
64 0	εἰκότως, ἐπεὶ χλιδῶσαν ἀγλαῶς ἔθρεψέ με. ἐπτὰ μὲν ἔτη γεγῶσ' εὐθύς ἡρρηφόρουν· εἴτ' ἀλετρὶς ἦ δεκέτις οὔσα τάρχηγέτι·	
64 5	κᾶτ' ἔχουσα τὸν κροκωτὸν ἄρκτος ἦ Βραυρωνίοις· κάκανηφόρουν ποτ' οὔσα παῖς καλὴ 'χουσ' ἰσχάδων ὀρμαθόν· ἄρα προύφείλω τι χρηστὸν τῇ πόλει παραινέσαι; εἰ δ' ἐγὼ γυνὴ πέφυκα, τοῦτο μὴ φθονεῖτέ μοι,	
65 0	ἦν ἀμείνω γ' εἰσενέγκω τῶν παρόντων πραγμάτων. τούράνου γάρ μοι μέτεστι· καὶ γὰρ ἄνδρας ἐσφέρω, τοῖς δὲ δυστήνοις γέρουσιν οὐ μέτεσθ' ὑμῖν, ἐπεὶ τὸν ἔρανον τὸν λεγόμενον παππῶν ἐκ τῶν Μηδικῶν εἴτ' ἀναλώσαντες οὐκ ἀντεσφέρετε τὰς ἐσφοράς,	

	ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν διαλυθῆναι προσέτι κινδυνεύομεν. 65 ἄρα γρυκτόν ἐστιν ὑμῖν; εἰ δὲ 5 λυπήσεις τί με, τῷδ' ἔγ' ἀψήκτω πατάξω τῷ κοθόρνῳ τὴν γνάθον.	δεν φέρνετε και κινδυνεύ' η χώρα ολόκληρη, για χάρι σας, να παραλύση τώρα. Ἔχεις κ' αἰτία ἄλλη για να γκρινιάζεις πάλι; Κύττα καλά, κακόμοιρε! γιατί αν με πιὰς' η τρέλλα, με το σκληρό το τσόκαρο σου σπάζω τη μασσέλα.
Χ Γερ	ταῦτ' οὖν οὐχ ὕβρις τὰ πράγματ' ἐστὶ πολλή; κάπιδώσειν μοι δοκεῖ τὸ χρῆμα μᾶλλον. 66 ἀλλ' ἀμυντέον τὸ πρᾶγμ' ὅστις γ' 0 ἐνόρχης ἔστ' ἀνὴρ. ἀλλὰ τὴν ἐξωμίδ' ἐκδύομεθ', ὥς τὸν ἄνδρα δεῖ ἀνδρὸς ὄζειν εὐθύς, ἀλλ' οὖν έντεθριῶσθαι πρέπει.	ὦ! μ' αὐτὸ πού λένε πάλι εἶνε μια βρισιά μεγάλη! κι' ὅλο το κακό ανάβει κι' ὅλο πέφτουμε στα ἴδια- Ἐ! τα μέτρα του ας λάβη κάθε ἄνδρας πώχει αρχίδα! Ἄς πετάξουμε τας χλαίνας, -κι' ὅταν ἄνδρας εἶν' κανέναν πρέπει ανδρῖκια να μυρίζη, και δεν πρέπει τυλιγμένος στα πανιά να τριγυρίζη. Λοιπὸν εμπρός, λυκόποδες! εμεῖς, πού νέοι τότε, πήγαμε στο Λειψύδιον [κρυφά για συνωμῶται,] πρέπει να ξανανηώσουμε και τούτη τη φορά, νέα να πάρουμε φτερά, και τα γεράματα μας μακράν να τα πετάξουμε ἀπὸ τα σώματα μας.
66 5	ἀλλ' ἄγετε λευκόποδες, οἵπερ ἐπὶ Λειψύδριον ἦλθομεν ὅτ' ἤμεν ἔτι, νῦν δεῖ νῦν ἀνηβῆσαι πάλιν κἀναπτερῶσαι	Γιατί αέρα τόσο και μόνον αν τους δώσω, μπορούν να βρουνε τον καιρό να φτιάσουν κάτι τολμηρό: μπορούν και πλοία μάλιστα στη θάλασσα να ρίξουν·
67 0	πᾶν τὸ σῶμα κάποσείσασθαι τὸ γῆρας τόδε. εἰ γὰρ ἐνδώσει τις ἡμῶν ταῖσδε κἄν σμικρὰν λαβήν, οὐδὲν ἐλλείψουσιν αὗται λιπαροῦς χειρουργίας, ἀλλὰ καὶ ναῦς τεκτανοῦνται, κάπιχειρήσουσ' ἔτι	μπορούν και κατ' ἐπάνω μας ἀκόμη να τραβήξουν, να κάνουν ναυμαχία σαν την Ἀρτεμισία. Κι' αν [εύρουν ευκαιρία μια μέρα να] το ρίξουνε και στην καβαλλαρία, — το ξέγραψα το ιππικό· γιατί το κάθε θηλυκό
67 5	ναυμαχεῖν καὶ πλεῖν ἐφ' ἡμᾶς ὥσπε, Ἀρτεμισία. ἦν δ' ἐφ' ἰππικὴν τράπωνται, διαγράφω τοὺς ἰππέας. ἰππικώτατον γάρ ἐστι χρῆμα κᾶποχον γυνή, κούκ ἂν ἀπολίσθοι τρέχοντος· τὰς	

	δ' Ἀμαζόννας σκόπει, ἄς Μίκων ἔγραψ' ἐθ' ἵππων μαχομένας τοῖς ἀνδράσιν.	ἔχει για την καβάλλα κεφάλαια μεγάλα, και δεν εγλίστρησε ποτέ να πέση στην τρεχάλα. Δεν παίρνεις το παράδειγμα κι' από της Αμαζόνες, στη ζωγραφιά του Μύκωνος, πού πολεμάνε μόνες
68 0	ἀλλὰ τούτων χρῆν ἀπασῶν ἐς τετρημένον ξύλον ἐγκαθαρμόσαι λαβόντας τουτονὶ τὸν αὐχένα.	καβάλλα κατὰ των ἀνδρῶν; Λοιπὸν μη της αφήσουμε, και το λαιμό τους γρήγορα στο φάλαγγα να κλείσουμε.
Χ Γυν	εἰ νῆ τὼ θεῷ με ζωπυρήσεις, λύσω τὴν ἐμαυτῆς ὕν ἐγὼ δῆ, καὶ ποιήσω	Μά της δυο θεές! το αίμα κι' αν μ' ανάψη πειό πολύ, θ' απολύσω τη χολή, θα σου βγάλω μάτια, μύτες, πού να τρέχης να γυρεύης βοηθούς σου τους πολίτες. —Κι' από μας η κάθε μία το κορμί της τῶρ' ας γδύση, γυναικίλες να μυρίση. Κι' ὅποιος τώρα του βαστά, ας ζυγώση ἐδῶ μπροστά, να του δείξω ἐγὼ, αν σκόρδα του λοιπού θα ξαναφάη [για τον πόλεμο να πάη] κι' αν θα φάη μαυροκούκκια [για να πάη να δικάζη και να κάθεται στην ἐδρα δίχως να ξερονυστάζη.] Μια το στόμα σου μονάχα λέξιν ἀσχημη να βγάνη, και ο θυμὸς ευθύς με πιάνει, πού θα βγῆς απ' τον καυγά ὅπως ἀπὸ το σκαθάρι κι' ο αητός,— χωρίς αυγά!
68 5	τήμερον τοὺς δημότας βωστρεῖν σ' ἐγὼ πεκτούμενον. ἀλλὰ χήμεῖς ὧ γυναιῖκες θᾶπτον ἐκδυώμεθα, ὥς ἂν ὄζωμεν γυναικῶν αὐτοδᾶξ ὠργισμένων. νῦν πρὸς ἔμ' ἵτω τις, ἵνα μή ποτε φάγη σκόροδα, μηδὲ	Μα κι' αν στέκεσαι μπροστά μου, δεν με μέλει πειά γι' αυτό, ὅσο εἶν' η Λαμπιτῶ, κι' ὅσο βρίσκεται ἐκεῖ κι' η Θηβαία Ἰσμηνία, πούνε κόρη ευγενική. Κι' αν σωστές φορές εφτά μας ψηφίσης ἐναντίον, δεν περνούν 'ς εμάς αὐτά, κακομοίρη, πού γυρεύεις
69 0	κυάμους μέλανας. ὥς εἰ καὶ μόνον κακῶς ἐρεῖς, ὑπερχολῶ γάρ,	
69 5	αἰετὸν τίκτοντα κἀνθαρὸς σε μαιεύσομαι. οὐ γὰρ ὑμῶν φροντίσαιμ' ἄν, ἦν ἐμοὶ ζῆ Λαμπιτῶ ἦ τε Θηβαία φίλη παῖς εὐγενῆς Ἰσμηνία. οὐ γὰρ ἔσται δύναμις, οὐδ' ἦν ἐπτάκις σὺ ψηφίση, ὅστις ὧ δύστην' ἀπήχθου πᾶσι καὶ τοῖς γείτοσιν.	

	ὥστε κάχθες θήκάτη ποιοῦσα παιγνίαν ἐγὼ τοῖσι παισὶ τὴν ἑταίραν ἐκάλεσ' ἐκ τῶν γειτόνων, 70 0 παῖδα χρηστὴν κάγαπητὴν ἐκ Βοιωτῶν ἔγχελυν· οἱ δὲ πέμψειν οὐκ ἔφασκον διὰ τὰ σὰ ψηφίσματα. κούχῃ μὴ παύσησθε τῶν ψηφισμάτων τούτων, πρὶν ἂν 70 5 τοῦ σκέλους ὑμᾶς λαβὼν τις ἐκτραχηλίσῃ φέρων. σε γειτόνους καὶ σε φίλους συφορές να μαγερεύῃς. Χθες ἀκόμα με τῆς ἄλλης στῆς Ἑκάτης τῇ γιορτῇ, τούτῃ τὴν ἀγαπητὴν ἐπροσκάλεσα κοπέλλα, ποῦνε ὠμορφὴ καὶ μέλι καὶ τῆς Βοιωτίας χέλι. Καὶ δὲν ἤθελαν νὰ στείλουν τῆς γυναῖκες τοὺς δῶ πέρα ἀπὸ τὰ ψηφίσματα σου, [οποῦ βγάνεις κάθε μέρα.] Παύτε τὰ ψηφίσματα σας, πρὶν κανένας σας ἀρπάξῃ ἀπ' τὰ γέρικα σας σκέλη, καὶ τὸ σβέρκο σας τινάξῃ!
--	--

[Ιππίας](#) καὶ Ἴππαρχος, γνωστοὶ τύραννοί τῶν Ἀθηνῶν, υἱοὶ τοῦ Πεισιστράτου, τῶν ὁποίων ὁ δεῦτερος ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀριστογείτονος.
[Κλεισθένης](#): Τρυφηλὸς καὶ συζὼν μετὰ πολλῶν γυναικῶν.
[μυρτιάς κλαδιά](#) Ὑπονοεῖ τὸν τρόπον, διὰ τοῦ οὐοῖο ὁ Ἀριστογείτων ἐφόνευσε τὸν Ἴππαρχον.
["Ἀρρηφορία"](#) ἐλέγετο ἡ μετακόμισις ἀγγείων, ἐντὸς τῶν ὁποίων αἱ παρθέναι ἔφερον τὰ "ἄρρητα" εἰς τὴν Ἀθηνάν.
[Βαυρών](#) ἦτο δῆμος Ἀθηναίων πλησίον τοῦ Μαραθῶνος, ἐνθα λέγεται ὅτι ὁ Ἀγαμέμνων ἐθυσίασε τὴν Ἰφιγένειαν καὶ οὐχὶ ἐν Αὐλίδι. Ἐκεῖ μυθολογεῖται ὅτι ἄρκτος τις δοθείσα εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος ἐξημερώθη, ἐν τούτοις ἡμέραν τινὰ κατέσχισε τὸ πρόσωπον παρθένου τινός, τῆς ὁποίας ὁ ἀδελφὸς ἐφόνευσε τὸ ζῶον. Ἐκ τούτου ὀργισθεῖσα ἡ Ἄρτεμις διέταξεν, ὅπως ἐκάστη παρθένος ἀπὸ ἡλικίας 5-10 ἐτῶν ἐνδύεται ἀπαξ ἱερὰν κροκωτὴν ἐσθήτα καὶ χορεύῃ ὡς ἄρκτος.
[Λειψύδιον](#): Χωρίον ξηρόν καὶ ἀνυδρὸν πλησίον τῆς Πάρνηθας, εἰς τὸ ὁποῖον συνήλθον τινες ἐκ τῆς πόλεως πρὸς συνωμοσίαν, ὡς βεβαίῳ ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τὴν Ἀθηναίων Πολιτείαν.
[Ἀρτεμισία](#): Θυγάτηρ τοῦ Λυγδάμιδος ἐξ Εἰφέσου καταγόμενη, σύμμαχος τοῦ Ξέρξου κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν.
[Μύκων](#), περίφημος ζωγράφος Ἀθηναῖος, ζωγραφίσας μάχην Ἀμαζόνων εἰς τὴν Ποικίλῃν Στοάν.
[φάλαγγα](#): Τρυπημένον ξύλον, "κύφων"· ἐντὸς τῆς ὁπῆς αὐτοῦ ἐκλείον τὸν λαιμὸν τῶν κακούργων.
[αὐγά](#): Κατὰ Αἰσώπειον μῦθον ἐλέχθη: οἱ κύνθαροι καταστρέφουσι τὰ ῥα τῶν αἰτῶν. Ἴσως ὑπονοεῖ τοὺς ὄρχεις.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

Λ Υ Σ Ι Σ Τ Ρ Α Τ Η

Ιαμβική Σκηνή

(706-780)

Μετάφραση-Σημειώσεις: Πολύβιος Δημητρακόπουλος (Pol Arcas)

Χορὸς Γυναικῶν

	ἄνασσα πράγους τοῦδε καὶ βουλεύματος, τί μοι σκυθρωπὸς ἐξελήλυθας δόμων;	Συ, αρχηγέ της πράξεως, για πες μας τί συμβαίνει, πού βγαίνεις τόσο σκυθρωπή και τόσο λυπημένη;
	Λυσιστράτη	
	κακῶν γυναικῶν ἔργα καὶ θήλεια φρὴν ποιεῖ μ' ἄθυμον περιπατεῖν τ' ἄνω κάτω.	Των γυναικῶν των πρόστυχων τα ἔργα τα κακά και τα μυαλά τα θηλυκά [πού φρόνησι τους λείπει]— έ, να, αυτά μ' ἐκάμανε να περπατῶ με λύπη.
71 0	Χ Γυτί φής; τί φής; Λυσ ἀληθῆ, ἀληθῆ.	Τί λες; τί λες; Αλήθεια, ναί.
	Χ Γυτί δ' ἐστὶ δεινόν; φράζε ταῖς σαυτῆς φίλαις.	Τ' εἶν' το κακὸ πού εστάθη; Πες το στη φιλαινάδα σου, [πού θέλει να το μάθη.]
	Λυσ ἀλλ' αἰσχρὸν εἰπεῖν καὶ σιωπῆσαι βαρύ.	Κ' αν σας το πω θα ἦν' αισχρό, κι' αν δεν το πω κακό-ψυχρό.
	Χ Γυμή νύν με κρύψης ὃ τι πεπόνθαμεν κακόν.	Μη μας το κρύβης το κακὸ, και πες το ἴσα-ἴσα.,
71 5	Λυσ βινητιῶμεν, ἧ βράχιστον τοῦ λόγου.	Κοντολογής, μας ἐπιασε για το γαμήσι λύσσα!
	Χ Γυῖὼ Ζεῦ. τί Ζῆν' αὐτεῖς; ταῦτα δ' οὔν οὕτως ἔχει.	ὦ Ζεῦ! Τί να σου κάνη ο Ζεὺς; Αυτό ζητοῦν να φτιάσουν, και να της κάνω δεν μπορῶ τους ἄνδρες να ξεχάσουν.
	Λυσ ἐγὼ μὲν οὔν αὐτὰς ἀποσχεῖν οὐκέτι οἶα τ' ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν· διαδιδράσκουσι γάρ. τὴν μὲν γε πρώτην διαλέγουσαν τὴν ὀπιὴν κατέλαβον ἧ τοῦ Πανός ἐστι ταύλιον, τὴν δ' ἐκ τροχιλείας αὔ κατειλυσπωμένην, τὴν δ' αὐτομολοῦσαν, τὴν δ' ἐπὶ στρούθου μίαν ἥδη πέτεσθαι διανοομένην κάτω ἐς Ὀρσιλόχου χθὲς τῶν τριχῶν κατέσπασα.	Και κατορθώνει κάθε μια με τρόπο να μου φυγή. Τη μία, τρύπα μυστική την τσάκωσα ν' ανοίγῃ— μεσ' στου Πανός το ιερό· [κ' η ἄλλη με σχοινί γερό] κατέβη, απ' του πηγαδιού δεμένη το μαγκάνι· η ἄλλη πάει στον εχθρό κι' αυτομολία κάνει· κι' ἄλλη καβάλλα ἤθελε να πάρη ἓνα σπουργίτι, να πέση στου [πορνοβοσκού] Ορσίλοχου το σπῖτι,— ως πού την ξεμάλλιασα. Και ὅλες μου ζητάνε προφάσεις, να το σκάσουνε, στα
72 0	τὴν δ' ἐκ τροχιλείας αὔ κατειλυσπωμένην, τὴν δ' αὐτομολοῦσαν, τὴν δ' ἐπὶ στρούθου μίαν ἥδη πέτεσθαι διανοομένην κάτω ἐς Ὀρσιλόχου χθὲς τῶν τριχῶν κατέσπασα.	
72 5	πάσας τε προφάσεις ὥστ' ἀπελθεῖν οἴκαδε ἔλκουσιν. ἥδη γοῦν τις αὐτῶν	

έρχεται.
αὕτη σὺ ποῖ θεῖς;

Γυνή Α

οἴκαδ' ἐλθεῖν βούλομαι.
οἴκοι γάρ ἐστιν ἔριά μοι Μιλήσια

73 0 ὑπὸ τῶν σέων κατακοπτόμενα.

Λυσ ποίων σέων;
οὐκ εἴ πάλιν;

Γυν ἄλλ' ἤξω ταχέως νῆ τῷ θεῷ
Α ὅσον διαπετάσας' ἐπὶ τῆς κλίνης
μόνον.

Λυσ μὴ διαπετάννυ, μηδ' ἀπέλθης
μηδαμῇ.

Γυν ἄλλ' ἐῷ 'πολέσθαι τᾶρι';
Α

Λυσ ἦν τούτου δέη.

73 5 Γυνή Β

τάλαιν' ἐγώ, τάλαινα τῆς
Ἄμοργίδος,
ἦν ἄλοπον οἴκοι καταλέλοιφ'.

αὐθιγτέρα
Λυσ ἐπὶ τὴν Ἄμοργιν τὴν ἄλοπον
ἐξέρχεται.
χώρει πάλιν δεῦρ'.

Γυν ἄλλα νῆ τὴν Φωσφόρον
Β ἔγωγ' ἀποδείρασ' αὐτίκα μάλ'
ἀνέρχομαι.

74 0 Λυσ μὴ μάποδείρης. ἦν γὰρ ἄρξης
τοῦτο σύ,
ἐτέρα γυνὴ ταύτὸν ποιεῖν
βουλήσεται.

Γυνή Γ

ὦ πότνι' Εἰλείθуй' ἐπίσχεσ τοῦ

σπίτια τους να πάνε.
Θα ἰδῇτε· κάποια ἐρχεται και
πλησιάζει· να τη!
—Παρακαλῶ, ποὺ το βαλες του λόγου
σου τρεχάτη ;
(Εισέρχεται ἡ Γυνή Α')

Θέλω να πάω σπίτι μου. Ἄφησα 'ς το
κατῶι
ἀπὸ τη [Μίλητο](#) μαλλιά, κι' ο σκόρος
μου τα τρώει.

Ποιὸς σκόρος; ἀφησε τ' αὐτά· [τράβα
και γύρνα πίσω!]

Στης δυο θεές ορκίζομαι, ἀμέσως θα
γυρίσω·

θα πεταχτῶ τρεχάτη,
να το ξαπλώσω μια στιγμή ἀπάνω στο
κρεβάτι.

Δεν φεύγεις, οὔτε το μαλλί θ' ἀπλώσης
τώρα· ἀσ' το!

Μα θα το χάσω το μαλλί!

Ἐ, δεν πειράζει· χάσ' το!

(εἰσερχόμενη)

Ἡ δύστυχη! ἡ δύστυχη! και τώρα τί να
κάνω,
ποὺ το λινάρι τάφησα με δίχως να το
ξάνω!

Να κι' ἄλλη, ποὺ μας κόπιασε το δρόμο
της να πάρη,
γιατί ἀφησεν ἀκτύπητο στο σπίτι το
λινάρι!

Πήγαινε μέσα γρήγορα!

Μα θα γυρίσω πίσω,
μα την Ἐκάτη, στη στιγμή, ἀρκεῖ να το
κτυπήσω!

Ἀς λείψουν τα κτυπήματα· γιὰτ' ἐτσι
αν ἀρχίσῃ,
κι' ἄλλη θα μας κουβαληθῇ το ἴδιο να
ζητήσῃ.

(Εισέρχεται ἡ Γυνή Γ' ἔχουσα ἐξωγκωμένην
τὴν γαστέρα)

ὦ συ, θεά [Εἰλείθυια](#)! κράτει [με κάθε

	τόκου, ἕως ἂν εἰς ὅσιον μόλω ἔγὼ χωρίον.	τρόπο,] για να προφθάσ' η γέννα μου να γίνη 'ς ἄλλον τόπο, χωρίς την ιερότητα πού ἔχει τούτος νάχη.
	Λυσ τί ταῦτα ληρεῖς; Γυν αὐτίκα μάλα τέξομαι. Γ	Τί ψαίλνεις συ μονάχη ; Κύττα! στην ώρα βρίσκομαι της γέννας η καημένη.
74 5	Λυσ ἀλλ' οὐκ ἐκύεις σύ γ' ἐχθές. ἀλλὰ τήμερον. Γυν ἀλλ' οἴκαδέ μ' ὥς τὴν μαῖαν ὦ Γ Λυσιστράτη ἀπόπεμψον ὥς τάχιστα. Λυσ τίνα λόγον λέγεις; τί τοῦτ' ἔχεις τὸ σκληρόν; Γυν ἄρρεν παιδίον. Γ	Ἐ, μα καλὰ· συ ὁμως χθες δεν ἤσουν 'γγαστρωμένη. Τί τάχα; εἶμαι σήμερα. Στείλε με στη στιγμὴ να πεταχθῶ στο σπίτι μου να φέρω τη μαμή. Μα για ποιο λόγο; τούτο δω μου φαίνεται πολύ σκληρό. Α, εἶν' αρσενικό μωρό. Μα τη θεὰ! ἐδὼ παιδί δεν φαίνεται για νάχη· σαν τεντζερέδι φαίνεται· στάσου, θα ιδῶ μονάχη, <i>(Ερευνά υπό τον χιτῶνα της Γυναικός Γ', και εξάγει, χαλκὴν περικεφαλαίαν)</i>
75 0	Λυσ μὰ τὴν Ἀφροδίτην οὐ σύ γ', ἀλλ' ἢ χαλκίον ἔχειν τι φαίνει κοῖλον· εἴσομαι δ' ἐγώ. ὦ καταγέλαστ' ἔχουσα τὴν ἱερὰν κυνῆν κυεῖν ἔφασκες; Γυν καὶ κυῶ γε νῆ Δία. Γ	Το κράνος ἔχωσες ἐδὼ, ἀνόητη! της Αθηνάς, και λες ὅτι κοιλοπονάς; Μα το θεό, κοιλοπονῶ. Καλὰ, κ' ἐδὼ στη ζώνη το κράνος γιατί τῶβαλες; Γιατί αν μου ῥθουν πόνοι ἀπάνω στην Ακρόπολι, να κάτσω χέρι- χέρι να κάνω μέσα το παιδί καθὼς το περιστέρι. Τί λες! ωραία πρόφασι! μα εἶνε φανερὸ! Γιατί ἐδὼ δεν κάθεσαι να κάνης το μωρό, και στη δεκάτη μέρα του ἀπάνω ἴσα- ἴσα,
75 5	Λυσ τί δῆτα ταύτην εἶχες; Γυν ἵνα μ' εἰ καταλάβοι Γ ὁ τόκος ἔτ' ἐν πόλει, τέκοιμ' ἐς τὴν κυνῆν ἔσβᾶσα ταύτην, ὥσπερ αἱ περιστεραί. τί λέγεις; προφασίζει· περιφανῆ τὰ πράγματα. Λυσ οὐ τὰμφιδρόμια τῆς κυνῆς αὐτοῦ μενεῖς;	

		μέσα στο κράνος του παιδιού να κάνης τα βαφτίσα ;
	άλλ' οὐ δύναμαι ἔγωγ' οὐδὲ Γυν κοιμᾷσθ' ἐν πόλει, Γ ἐξ οὗ τὸν ὄφιν εἶδον τὸν οἰκουρόν ποτε.	Ἄ, ὄχι· στην Ακρόπολι εγώ δεν θέλω νάμαι και [μόνη] να κοιμάμαι· με πήγε ριπιτίδι την ώρα που αντίκρυσσά της Αθηνάς το φίδι .
	Γυνή Δ	(Εισερχόμενη)
76 0	ἐγὼ δ' ὑπὸ τῶν γλαυκῶν γε τάλαιν' ἀπόλλυμαι ταῖς ἀγρυπνίαισι κακκαβαζουσῶν αἰεί. ὦ δαιμόνιαι παύσασθε τῶν τερατευμάτων. Λυσ ποθεῖτ' ἴσως τοὺς ἄνδρας· ἡμᾶς δ' οὐκ οἶει ποθεῖν ἐκείνους; ἀργαλέας γ' εὖ οἶδ' ὅτι ἄγουσι νύκτας. ἀλλ' ἀνάσχεσθ' ῶγαθαί, καὶ προσταλαιπωρήσατ' ἔτ' ὀλίγον χρόνον, 76 5 ὥς χρησμός ἡμῖν ἐστὶν ἐπικρατεῖν, ἐάν μὴ στασιάσωμεν· ἔστι δ' ὁ χρησμός οὐτοσί.	ὦχ, ὦχ! Ἡ κακορροϊζική! ἀπ' την αγρύπνια θα χαθῶ· οὔτε στιγμή να κοιμηθῶ η κουκουβάγες μ' ἀφησαν! Παύτε τα παραμύθια, δαιμονισμένες! θέλετε τους ἄνδρες σας 'ς ταλήθεια· θαρρεῖτε πῶς δεν θέλουμε να εἴμεθα μαζὺ τους; δὲ ξέρουμε το τί τραβούν της νύχτες μοναχοὶ τους; Μα λίγο κρατηθῆτε και στενοχωρηθῆτε, γιατί το εἶπε κι' ο χρησμός: ἡ νίκ' εἶνε δική μας ἀν γκρίνιες δεν ανοίξουμε και στάσι μεταξὺ μας. Αὐτὸς λοιπὸν εἶν' ο χρησμός...
	Γυν Α λέγ' αὐτὸν ἡμῖν ὃ τι λέγει. Λυσ σιγᾶτε δῆ.	Για πες να τον ακούσουμε. Ακούστε και σκασμός! —“Ὅταν ἡ χελιδόνες “θα μαζευθοῦν σε μια μεριά και θα καθῆσουν μόνες “ἀπὸ τους τσαλαπετεινοὺς μακρὰν κι' ἀπὸ αρσενικά, “θα σταματήσουν τα κακά. “κι' ο Ζεὺς ὅπου βροντᾷ ψηλά [με το τρανὸ του χέρι,] “τὰ πράματα θα φέρη, “ποῦ τ' ἀπὸ πάνω θα βρεθῇ στο κάτω πλακωμένο”.
77 0	ἀλλ' ὁπότεν πτήξωσι χελιδόνες εἰς ἓνα χῶρον, τοὺς ἔποπας φεύγουσαι, ἀπόσχωνταί τε φαλήτων, παῦλα κακῶν ἔσται, τὰ δ' ὑπέρτερα νέρτερα θήσει Ζεὺς ὑψιβρεμέτης--	Θα πέφτουμ' ἀπὸ πάνω τους εμεῖς;— [καταλαβαίνω.] “Ἡ χελιδόνες δε αὐτές αν τσακωθοῦν
	Γυν Β ἐπάνω κατακείσόμεθ' ἡμεῖς; Λυσ ἦν δὲ διαστῶσιν καὶ ἀναπτῶνται	

	πτερύγεσσιν	καμμιά φορά
	ἔξ ἱεροῦ ναοῖο χελιδόνες, οὐκέτι	ἴκι' ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ φύγουν καὶ
77	δόξει	κάνουνε φτερά,
5	ὄρνενον οὐδ' ὅτιοῦν	ὄρνιο ποτέ δεν θα φανή [στὸν κόσμον
	καταπυγωνέστερον εἶναι.	γεννημένο]
		ἴπειό πούτανιάρικο ἀπ' αὐτές καὶ πειό
		ξεκωλιασμένο! . . . "
Γυν	σαφής γ' ὁ χρησμός νῆ Δί'.	Ἄ, μα τὸν Δία! ὁ χρησμός τα λέει
Α		παστρικά.
	ὦ πάντες θεοί,	Θεοί! ἀς μὴ δειλιάσουμε ἀπ' τούτα τα
	μή νυν ἀπείπωμεν	κακά.
Λυσ	ταλαιπωρούμεναι,	Περάστε μέσα, φίλες μου, [τα χέρια
	ἀλλ' εἰσίσωμεν. καὶ γὰρ αἰσχρὸν	μας νὰ σφίξουμε]
	τουτογὶ	καὶ προδοσία στὸ χρησμό θάνε κακό
	ὦ φίλταται, τὸν χρησμόν εἰ	νὰ δεῖξουμε.
78		<i>Εἰσέρχονται ὅλοι ἐντὸς τῶν πυλῶν καὶ τὰς</i>
0	προδώσομεν.	<i>κλείουν.</i>

[Ορσίλοχος](#) Πορνοβοσκός και μοιχός, κωμωδούμενος και επί θηλυπρεπεία.
[Μίλητος](#) Τα έρια της Μιλήτου επροτιμώντο ως εκλεκτότερα.
[Ειλείθυια](#): Θεά προστάτις των τοκετών.
[βαφτίσια](#): Κατά τον Σχολιαστήν η δεκάτη και κατά τον Νεόφυτον Δούκαν η πέμπτη ημέρα της γεννήσεως του παιδιού, καθ' ην αι φίλοι περιέφερον αυτό γύρω της εστίας της οικίας· η τελετή αυτή εκαλείτο "αμφιδρόμια".
[της Αθηνάς το φίδι](#): Ο ιερός δράκων της Αθηνάας, φύλαξ του ναού.
[χελιδόνες](#): Εννοεί τὰς γυναίκας.
[τσαλαπετεινούς](#): Τους άνδρας.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

Λυρικός Διάλογος (781-828)

Μετάφραση-Σημειώσεις: Πολύβιος Δημητρακόπουλος (Pol Arcas)

Χορὸς Γερόντων

μῦθον βούλομαι λέξαι τιν' ὑμῖν, ὃν	Ἄκουσ' ἓνα παραμῦθι ἀπὸ τοῦ δικό μου
ποτ' ἤκουσ'	στόμα,
αὐτὸς ἔτι παῖς ὢν.	πούχα μὴ φορὰν ἀκούσῃ, πού μουνα

	οὕτως ἦν νεανίσκος Μελανίων τις, ὃς φεύγων γάμον ἀφίκετ' ἐς ἐρημίαν, κάν τοῖς ὄρεσιν ὥκει· κᾶτ' ἐλαγοθήρει πλεξάμενος ἄρκυς, καὶ κύνα τιν' εἶχεν, 79 0 κούκέτι κατῆλθε πάλιν οἴκαδ' ὑπὸ μίσους. οὕτω τὰς γυναῖκας ἐβδελύχθη 79 5 ' κείνος, ἡμεῖς τ' οὐδὲν ἥττον τοῦ Μελανίωνος οἱ σῶφρονες.	παιδί ἀκόμα. Λοιπὸν ἦταν ἓνας νέος, Μελανίων τῶνομά του, μια φορά, ὅπου το γάμο δεν τον ἤθελ' ἡ καρδιά του, καὶ τὴν ἐρημιὰ ἐπῆρε καὶ τὰ ὄρη ἐκατοικούσε· εἶχε καὶ σκυλλί καὶ δίχτυ καὶ λαγούς ἐκυνηγούσε. Λοιπὸν ἔτσι, τῆς γυναῖκες εἶχε τόσο σιχαθὴ, πού σε πόλι καὶ σε σπίτι δεν μπορούσε να σταθῇ,— μα κοντεύω κι' ἀπὸ κείνον πειό πολὺ να σε μισήσω·
	Γέρων βούλομαί σε γραῦ κύσαι--	μολαταῦτα σαν να θέλω, βρε γρηά, να σε φιλήσω.
	Γυνή κρόμμουδ' ἄρ' οὐκ ἔδει.	Ἀλλ' ἀνάγκη πειὰ δεν θάχης ἀπὸ κρομμυδιοῦ κομμάτια να σου κλάψουνε τὰ μάτια. Καὶ τὸ πόδι θα σηκώσω με κλωτσιές να σε φορτώσω. Βλέπω πούχεις κρεμασμένη γενειάδα φυτρωμένη.
	Γέρ κανατεῖνας λακτίσαι.	
80 0	Γυν τὴν λόχμην πολλὴν φορεῖς.	
	Χορὸς Γερόντων καὶ Μυρωνίδης γὰρ ἦν τραχύς ἐντεῦθεν μελάμπυγός τε τοῖς ἐχθροῖς ἅπασιν, ὥς δὲ καὶ Φορμίων.	Μα κι' αὐτὸς ὁ Μυρωνίδης τοὺς ἐχθροὺς ἐφόβιζ' ὅλους με τοὺς μαύρους τοὺς κώλους καὶ με τὴν τραχεῖα τοῦ ὄψι, —ὅπως κάνει κι ὁ Φορμίων.
	Χορὸς Γυναικῶν κάγ' βούλομαι μῦθόν τιν' ὑμῖν ἀντιλέξαι τῷ Μελανίωνι. Τίμων ἦν αἰδρυτὸς τις ἀβάτοισιν ἐν σκώλοισι τὸ πρόσωπον περιειργμένος, 81 0 Ἑρινύων ἀπορρώξ. οὗτος οὖν ὁ Τίμων * ᾧχεθ' ὑπὸ μίσους 81 πολλὰ καταρασάμενος ἀνδράσι	Ἀφοῦ εἶπες συ ἐκεῖνο, πού καμεν ὁ Μελανίων, ἔχω καὶ ἐγὼ σκοπὸ ἓνα μῦθο να σου εἰπῶ: Κάποιος Τίμων εἶχε ζήση, με μορφὴ σκουντουφλιασμένη, λες καὶ ἦτανε μ' ἀγκάθια γύρω-γύρω τῆς φραγμένη, ὅπως βράχος Ἑρινύων. Ἐ, λοιπὸν, αὐτὸς ὁ Τίμων ἐφυγεν ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀτίμων. Τοὺς ἀχρεῖους ὅπως εἰσθε, εἶχε σιχαθὴ

5

πονηροῖς.
οὕτω ’κείνος ὑμῶν ἀντεμίσει
τοὺς πονηροὺς ἄνδρας ἀεὶ,
82
0 ταῖσι δὲ γυναιξὶν ἦν φίλτατος.
Γυν τὴν γνάθον βούλει θένω;
Γέρ μηδαμῶς· ἔδεισά γε.
Γυν ἀλλὰ κρούσω τῷ σκέλει;
Γέρ τὸν σάκανδρον ἐκφανεῖς.
ἀλλ’ ὅμως ἂν οὐκ ἴδοις
82 Χ καίπερ οὔσης γραδὸς ὄντ’ αὐτὸν
5 Γυν κομήτην, ἀλλ’ ἀπεψιλωμένον
τῷ λύχνῳ.

κι' αὐτός,—
κι' ὅμως ἦταν στῆς γυναῖκες τρυφερός
κι' ἀγαπητός,—

Τὴ μασσέλα θα σοῦ σπάσω!
Καλὲ σῶπα! μὴν το κάνης,—κι' ἀπ' το
φόβο θα τα χάσω
Νά, τα σκέλια θά σηκώσω καὶ θα σε
κλωτσήσω.
Κτύπα!
να σοῦ ἰδοῦμε καὶ τὴν τούπα.
Τώρα 'ς τα γεράματα μου δὲν θα ἰδῆς
αὐτὴν τὴ χάρι,
γιατὶ τόχῳ μαδημένο σαν να το κάψε
λυχνάρι.

[Μελανίων](#) ἢ Μειλανίων, σύζυγος τῆς Αταλάντης, μεταμορφωθείς εἰς λέοντα. Ενταύθα ἀναγράφει τὸν μῦθον πρὸς εἰρωνείαν, διότι ὁ Μελανίων, συναντηθεὶς μετὰ τῆς Αταλάντης εἰς κυνήγιον ἐπὶ τῶν ὁρέων τῆς Ἀρκαδίας, τὴν κατεδίωξε καὶ τὴν ἐβίασεν.
[Μελανίων καὶ Φορμίων](#). Γενναῖοι στρατηγοί, τοὺς μελαμπύγους ἐθεώρουν γενναίους, τουναντίον δὲ δειλοὺς καὶ θηλυπρεπεῖς τοὺς λευκοπύγους.
[Τίμων ὁ Μισάνθρωπος](#): οὗτος ἀποφεύγων τοὺς ἀνθρώπους, κατέφυγεν εἰς ἐρημικὰ μέρη· καταπεσὼν δὲ ἀπὸ ἀπιδέαν καὶ μὴ θέλων νὰ προσκαλέσῃ ἰατρὸν νὰ περιποιηθῇ τὸ τραῦμα τοῦ, ἀπέθανεν ἐκ γαγγραινῆς, ὁ δὲ τάφος τοῦ κατεκλύσθη ὑπὸ τῆς θαλάσσης ἐπὶ τῆς οδοῦ τῆς ὁδηγούσης ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Σούνιον.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

Δύο Ιαμβικές Σκηνές με (954-979)

Αναπαιστικό Ξέσπασμα τῆς Πρώτης

(829-1013)

Μετάφραση-Σημειώσεις: Πολύβιος Δημητρακόπουλος (Pol Arcas)

(ἐπὶ τοῦ τείχους)

Λυσιστράτη

ἰοὺ ἰοὺ γυναῖκες ἴτε δεῦρ’ ὥς ἐμέ
83
0 ταχέως.
Γυνή

Ἐ, ἐ! γυναῖκες! γρήγορα ἐλάτ' ἐδῶ!

	τί δ' ἔστιν; εἰπέ μοι τίς ἡ βοή;	Τί τρέχει; ποιός εἶν' αὐτός ο θόρυβος, και ποιάν αιτίαν ἔχει;
Λυσ	ἄνδρ' <ἄνδρ' > ὁρῶ προσιόντα παραπεπληγμένον, τοῖς τῆς Ἀφροδίτης ὀργίοις εἰλημμένον. Λυσιστράτη	Να! βλέπω ἄνδρα πού τραβά εδῶ 'ς το τείχος ἴσα· τον ἔχει πιάση, φαίνεται, για της γυναῖκες λύσσα.
	ὦ πότνια Κύπρου καὶ Κυθήρων καὶ Πάφου μεδέουσ', ἴθ' ὀρθὴν ἦνπερ ἔρχι τήν ὁδόν.	Μυρρίνη Συ, των Κυθήρων η θεά, [η αφρογεννημένη,] πούσαι στην Πάφο [λατρευτή], στην Κύπρο [δοξασμένη], 'ς αὐτὸν τὸν δρόμο πού ἀνοίξεις, δύναμι τώρα δίνε να πάρη τὸν ἀνήφορο.
⁸³ 5	Γυν ποῦ δ' ἔστιν ὅστις ἐστί; Λυσ παρὰ τὸ τῆς Χλόης. Γυν ὦ νῆ Δί' ἔστι δῆτα. τίς κάστίν ποτε; ἢ Λυσ ὁρᾶτε· γινώσκει τις ὑμῶν; νῆ Δία Μυρ ἔγωγε· κάστίν οὐμὸς ἀνὴρ Κινησίας. Λυσ σὸν ἔργον ἤδη τοῦτον ὀπτᾶν καὶ στρέφειν κάξηπεροπεύειν καὶ φιλεῖν καὶ μὴ φιλεῖν, ⁸⁴ 0 καὶ πάνθ' ὑπέχειν πλὴν ὧν σύνοιδεν ἡ κύλιξ. Μυρ ἀμέλει ποιήσω ταῦτ' ἐγώ. καὶ μὴν ἐγὼ ξυνηπεροπεύσω <σοι> Λυσ παραμένουσ' ἐνθαδί, καὶ ξυσταθεύσω τοῦτον. ἀλλ' ἀπέλθετε. Κινησίας ⁸⁴ 5 οἵμοι κακοδαίμων, οἷός ὁ σπασμὸς μ' ἔχει	Ποιὸς ἐρχεται; πού εἶνε ; Εκεῖ στῆς Χλόης τὸ ἱερό ἐπρόβαλε τρεχάτος. ὦ, μα τὸν Δία! να τος! Ποιος νάνε ; Τὸν γνωρίζετε καμμιά ἀπὸ σας ; για ιδῆτε. Τὸν ξέρω· για σταθήτε· αὐτὸς εἶνε ὁ ἀνδρας μου, ὁ Κινησίας . Ἐλα, ψῆσε τὸν, στριφογύρισ' τὸν, δείξε πὼς ἔχεις τρέλλα γι' αὐτόν, πως δὲν τὸν ἀγαπᾶς κατόπιν, κι' ὅ,τι ἄλλο, οἶ' ἀπ' αὐτό πού δώσαμε τὸν ὄρκο τὸν μεγάλο. Ἄ! μὴ σε μέλη κ' ἐννοια σου· κουνούπι θα τοῦ γίνω. Κ' ἐγὼ μαζὺ θα μείνω να τοῦ σηκώσω τὰ μυαλά και να τὸν ξεροψήσω. (Προς τὰς λοιπὰς) Πηγαίνετε πειὸ πίσω. (Ἀπασαι αἱ ἐπὶ τοῦ τείχους γυναῖκες και ἡ Μυρρίνη κρύπτονται). (<i>ερχόμενος κάτωθεν τοῦ τείχους</i>) Πω, πω, πω! ὁ κακομοίρης! τί σπασμὸς πού μ' ἔχει πιάση, λες και στὸν τροχὸ με δέσαν.

	χὼ τέτανος ὥσπερ ἐπὶ τροχοῦ στρεβλούμενον.		
Λυσ	τίς οὗτος οὐντὸς τῶν φυλάκων έστώς;	Ἐ! τίς εἶ! ποῦ ἔχεις περάση μέσ' στους φύλακας;	
Κιν	ἐγώ.	Εγώ, εἶμαι!	
Λυσ	άνήρ;	Ἄνδρας εἶσαι;	
Κιν	άνήρ δῆτ'.	Ἄνδρας, πῶς;	
Λυσ	οὐκ ἄπει δῆτ' ἐκποδών;	Θέν θα φυγής;	
Κιν	σὺ δ' εἴ τίς ἠκβάλλουσά μ' ;	Τ' εἶσαι τάχα συ που μου το λες;	
Λυσ	ἡμεροσκόπος.	Σκοπός.	
⁸⁵ ₀ Κιν	πρὸς τῶν θεῶν νυν ἐκκάλεσόν μοι Μυρρίνην.	Φώναξε μου τη Μυρρίνη να βγή έξω, στο θεό σου!	
Λυσ	ἴδου καλέσω ἔγὼ Μυρρίνην σοι; σὺ δὲ τίς εἶ;	Ἀκου! θέλει τη Μυρρίνη να φωνάξω! σε καλό του!	
Κιν	άνήρ ἐκείνης, Παιονίδης Κινησίας.	Και του λόγου σου ποιος εἶσαι, [ὅπου προσταγές μας δίδεις;]	
Λυσ	ὦ χαῖρε φίλτατ'· οὐ γὰρ ἀκλεές τοῦνομ τὸ σὸν παρ' ἡμῖν ἐστὶν οὐδ' άνώνυμον.	Εἴμ' ὁ ἄνδρας ο δικός της,—Κινησίας Π ε ο ν ἰ δ η ς .	
⁸⁵ ₅	ἀεὶ γὰρ ἡ γυνή σ' ἔχει διὰ στόμα. κἂν ῥὸν ἢ μῆλον λάβῃ, "Κινησία τουτὶ γένοιτο," φησίν.	Συ 'σαι, φίλτατέ μου; Γειά σου! κάθε μιὰ μας τώνομά σου, ὄχι και με δίχως δόξα ἐδὼ πέρα το γνωρίζει· ἡ γυναίκα σου στο στόμα τώχει και το πιπιλίζει, κ' εἴτ' αὐγὸ κρατεῖ στο χέρι εἴτε μῆλο, το φυλάει πάντοτε να το προσφέρῃ στον καλό της Κινησία, [πού τον ἀφησε στο σπίτι.]	
Κιν	ὦ πρὸς τῶν θεῶν.	Ἀχ! για το θεό! [χρυσό μου!]	
Λυσ	νῆ τήν Ἀφροδίτην· κἂν περὶ άνδρῶν γ' ἐμπέση λόγος τις, εἴρηκ' εὐθέως ἡ σὴ γυνή	Ὡ, ναί, μα την Αφροδίτη! Κί' αν συμβῇ καμμιά κουβέντα για τους ἄνδρας μας να γίνη, πάντοτε μας λέει εκείνη:	
⁸⁶ ₀	ὅτι λῆρὸς ἐστὶ τᾶλλα πρὸς Κινησίαν.	[Ἐὸλ' αὐτὰ πού λέτ' ἀλήθεια], μα μπροστά στον Κινησία εἶνε ὅλοι κολοκύθια!"]	
Κιν	ἴθι νυν κάλεσον αὐτήν.	Τρέχα, τρέχα φώναξε τη!	
Λυσ	τί οὔν; δώσεις τί μοι;	Κάτι τι δεν θα θελήσης και 'ς ἐμένα να χαρίσης;	
Κιν	ἔγωγέ <σοι> νῆ τὸν Δί', ἣν βούλη γε σύ· ἔχω δὲ τοῦθ'· ὅπερ οὔν ἔχω, δίδωμί σοι.	(<i>χειρονομῶν καταλλήλως</i>) Ἄκου λέει! Μα τον Δία, να το θέλῃς μόνο φθάνει· τούτο μού τυχε να ἔχω,—σου το δίνω [αν σου κάνῃ.]	

	Λυσ φέρε νυν καλέσω καταβάσά σοι.	Στάσου λίγο· κατεβαίνω να σου την φωνάξω τώρα. <i>(εισέρχεται)</i> Τρέχα γρήγορα και φέρ' τη· γιατί άχ! από την ώρα
	Κιν ταχύ νυν πάνυ. ὥς οὐδεμίαν ἔχω γε τῷ βίῳ χάριν, ἐξ οὐπερ αὕτη ἔῃλθεν ἐκ τῆς οἰκίας· 86 ἀλλ' ἄχθομαι μὲν εἰσιών, ἔρημα δὲ 5 εἶναι δοκεῖ μοι πάντα, τοῖς δὲ σιτίοις χάριν οὐδεμίαν οἶδ' ἐσθίων· ἔστυκα γάρ.	που μου ἔφυγε ἀπ' το σπίτι [κι' ἀπὸ μένα μένει χῶρια,] στη ζωὴ δεν βρίσκω χάρι . . . μπαίνω μέσα, στενοχῶρια... ὅλα ἔχουνε ρημάξη ἀνοστο και το φαί μου.... κι' ἀπ' την καύλα ἔχω λυσσάξη! <i>Εξέρχεται ἡ ΜΥΡΙΝΗ εἰς τὸ τεῖχος</i>
	87 φιλῶ φιλῶ ἔγὼ τοῦτον· ἀλλ' οὐ 0 Μυρ βούλεται ὑπ' ἔμοῦ φιλεῖσθαι. σὺ δ' ἐμὲ τούτῳ μὴ κάλει.	<i>(ῶσεῖ μονολογούσα)</i> Τον ἀγαπῶ, τον ἀγαπῶ, κι' ὅμως αὐτὸς δεν θέλει καθόλου την ἀγάπη μου· λοιπὸν σαν δεν τον μέλη· τι μ' ἔφερες ἐδῶ γι' αὐτόν;
	Κιν ὦ γλυκύτατον Μυρρινίδιον τί ταῦτα δρᾷς; κατάβηθι δεῦρο.	Γλυκὸ μου Μυρρηνάκι! Γιατί μου κλείσθηκες αὐτοῦ; [ἐλα μ' ἐμὲ λιγάκι.]
	Μυρ μὰ Δί' ἐγὼ μὲν αὐτόσ' οὔ.	Κάτω ἐγώ;! μα τον θεό, οὔτε στο νου το βάζω.
	Κιν ἔμοῦ καλοῦντος οὐ καταβήσει Μυρρίνη;	Μυρρίνη! πῶς; δὲν ἔρχεσαι 'ς ἐμέ, πού σε φωνάζω;
	87 Μυρ οὐ γὰρ δεόμενος οὐδὲν ἐκκαλεῖς 5 ἐμέ.	Ανάγκες ἀπὸ μένα συ δεν ἔχεις πειὰ πολλές.
	Κιν ἐγὼ οὐ δεόμενος; ἐπιτετριμμένος μὲν οὔν.	Δεν ἔχω ἀνάγκη ἐγὼ γιὰ σε; [Μα τ' εἶν' αὐτὰ πού λες;] Εγὼ ἐκαταστράφηκα χωρὶς ἐσέ.
	Μυρ ἄπειμι.	Θα φύγω.
	μὴ δῆτ', ἀλλὰ τῷ γοῦν παιδίῳ	Στάσου ἀκόμα λίγο. <i>(Σπεύδει εἰς τὰ παρασκήνια καὶ ὁδηγεῖ υπερέτην φέροντα παιδίον.)</i>
	Κιν ὑπάκουσον· οὔτος οὐ καλεῖς τὴν μαμμίαν;	Ἄκουσε τὸ παιδάκι μας, <i>(Πρὸς τὸ παιδίον)</i> Τί στέκεσαι, βρε βλάκα; φώναξε τὴ μαμάκα σου.
	Παῖς Κινησίου μαμμία, μαμμία, μαμμία.	Μαμάκα μου! μαμάκα!
	88 αὕτη τί πάσχεις; οὐδ' ἐλεεῖς τὸ 0 Κιν παιδίον	Βρε συ! μα οὔτε τὸ παιδί λυπάσαι, σαν μητέρα,
	ἄλουτον ὃν κᾶθηλον ἔκτην ἡμέραν;	ποὺν' ἀπλυτο καὶ ἀβύζαχτο γιὰ ἑκτὴ τώρα μέρα;

	ἔγωγ' ἑλεῶ δῆτ'· ἀλλ' ἀμελὴς Μυραὐτῷ πατὴρ ἔστιν.	Εγὼ λυπάμαι το παιδί· μα 'κείνος ὅπου μένει σκληρὸς, εἰν' ο πατέρας του.
	Κιν κατάβηθ' ὧ δαιμονία τῷ παιδίῳ.	Μωρὴ δαιμονισμένη! κατέβα χάριν του παιδιοῦ! Ἡ μάνα δεν ξεχάνει το σπλάγχνο της· ας κατεβώ· τί τάχα θα μου κάνη; (Εισέρχεται)
	Μυρ οἶον τὸ τεκεῖν· καταβατέον. τί γὰρ πάθω;	Μωρέ, αὐτὴ μου φαίνεται πειὸ νηά ὅτι τὴ βρήκα, καὶ τώρα ἔχει πειὸ πολλή μεσ' στη ματιὰ της γλύκα· κι' ὅσο μου κάνει ἀντίστασι, κι' ὅσο μου κάνει νάζι, τόσο του πόθου της φωτιές μέσ' στην καρδιά μου βάζει. (εξέρχεται ἐκ τοῦ παρασκηνίου καὶ σπεύδει πρὸς τὸ παιδίον)
88 5	Κιν ὅτ' ἀδύσκολαί νιν πρὸς ἐμὲ καὶ βρενθύνεται, ταῦτ' αὐτὰ δὴ 'σθ' ἃ κάμ' ἐπιτρίβει τῷ πόθῳ.	Γλυκὸ παιδί, ἐνὸς μπαμπά με διαστρεμμένη φύσι! ἐλα στη μητερίτσα σου νὰ σε γλυκοφιλήσῃ. (συλλαμβάνων αὐτήν)
89 0	Μυρ ὧ γλυκύτατον σὺ τεκνίδιον κακοῦ πατρός,	Παληογυναῖκα συ! γιὰτὶ σε πείσανε ἡ ἄλλες, καὶ φασαρίες ἀνοίξεις στὸν ἄνδρα σου μεγάλες, ποὺ ἐτσι βλάπτεισαι καὶ συ, κ' ἐκεῖνος υποφέρει; Παρακαλῶ! μὴ ἀκουμπᾶς ἐπάνω μου τὸ χέρι!
	Κιν τί ὧ πονήρα ταῦτα ποιεῖς χάτέραις πέθει γυναιξί, κάμ' ἐτ' ἄχθεσθαι ποιεῖς αὐτὴ τέ λυπεῖ;	Κι' ἀφησες τόσα πράγματα ἔρμα στὸ σπίτι χάμου δικὰ σου καὶ δικὰ μου; Μπα, δεν με μέλει τέσσαρα. Βρε μίλα λογικά· καὶ τὰ κοκκόρια ποὺ τρυποῦν τὰ [δόλια] πανικά; Ἀς τὰ τρυποῦν. Τόσον καιρὸν ποὺ λείπεις ἀπ' τὸ σπίτι, θυσιὰ πειὰ δεν ἔκαμες καμμιὰ στὴν Ἀφροδίτη. Λοιπὸν δεν θα ρθῇς σπίτι σου; Ἀ, τοῦτο δεν θα γίνη,
	Μυρ μὴ πρόσαγε τὴν χεῖρά μοι.	
	Κιν τὰ δ' ἔνδον ὄντα τὰμὰ καὶ σὰ χρήματα	
89 5	χεῖρον διατίθης.	
	Μυρ ὀλίγον αὐτῶν μοι μέλει.	
	ὀλίγον μέλει σοι τῆς κρόκης	
	Κιν φορουμένης	
	ὑπὸ τῶν ἀλεκτρυόνων;	
	Μυρ ἔμοιγε νὴ Δία.	
	τὰ <δὲ> τῆς Ἀφροδίτης ἱέρ'	
	Κιν ἀνοργίαστά σοι	
	χρόνον τοσοῦτόν ἐστιν. οὐ βαδιεῖ πάλιν;	
90	Μυρ μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἦν μὴ	

0	διαλλαχθῆτέ γε καὶ τοῦ πολέμου παύσησθε.	εάν δεν παύση ο πόλεμος κι αν δεν κλεισθῇ εἰρήνη.
Κιν	τοιγάρ, ἦν δοκῇ, ποιήσομεν καὶ ταῦτα.	Ἡσύχασε παρακαλῶ· κι αυτό θα γίνη γρήγορα, αν μας φανή καλό.
Μυρ	τοιγάρ, ἦν δοκῇ, κᾶγωγ' ἄπειμ' ἐκείσε· νῦν δ' ἀπομώμοκα.	Ἐ, ὅταν σας φανή καλό, θα ρθῶ κ' ἐγώ κοντὰ σου· μα ὄρκο τώρα ἔκανα [και κάτω τα ξερά σου!]
Κιν	σὺ δ' ἀλλὰ κατακλίνηθι μετ' ἑμοῦ διὰ χρόνου.	Καλά· μα ἔλα μιά στιγμή να πέσουμ' εδῶ πάνω.
90 5 Μυρ	οὐ δῆτα· καίτοι σ' οὐκ ἐρῶ γ' ὥς οὐ φιλῶ.	Δεν λέγω πῶς δεν σ' αγαπῶ,— μα ὄχι, δεν το κάνω.
Κιν	φιλεῖς; τί οὖν οὐ κατεκλίνης ὦ Μύρριον;	Αχ, μ' αγαπᾶς; λοιπόν γιατί δεν πέφτεις, Μυρρινάκι, μαζύ μ' ἐμέ λιγάκι;
Μυρ	ὦ καταγέλαστ' ἐναντίον τοῦ παιδίου;	Γελοῖε! τέτοια πράγματα, και στο παιδί μπροστά;!
Κιν	μὰ Δί' ἀλλὰ τοῦτό γ' οἶκαδ' ὦ Μανῆ φέρε.	Μα το θεό! πολύ σωστά! <i>(Προς τον υπηρέτην)</i>
Κιν	ἴδου τὸ μέν σοι παιδίον καὶ δὴ 'κποδών,	—Μωρὲ Μανῆ ! πάρ' το παιδί και πήγαινε στη χώρα. <i>(Ο υπηρέτης ἀπέρχεται)</i>
91 0	σὺ δ' οὐ κατακλίνει.	—Να, ἐφυγε και το παιδί, ἐ, δεν θα πέσης τώρα;
Μυρ	ποῦ γὰρ ἄν τις καὶ τάλαν δράσειε τοῦθ' ;	Δύστυχε! ποῦ θα κάνουμε λοιπόν τέτοια δουλειά;
Κιν	ὅπου; τὸ τοῦ Πανὸς καλόν.	Θάνε καλά μέσ' στου Πανός να πάμε τη σπηλιά.
Μυρ	καὶ πῶς ἔθ' ἀγνή δῆτ' ἄν ἔλθοιμ' ἐς πόλιν;	Και απ' αυτό τ' αμάρτημα ποιος θα με καθαρίσει;
Κιν	κάλλιστα δήπου λουσαμένη τῇ Κλεψύδρᾳ.	Και στῆς Κλεψύδρας μια στιγμή δεν πλύνεσαι τη βρύσι;
Μυρ	ἔπειτ' ὁμόσασα δῆτ' ἐπιорκήσω τάλαν;	Βρε δυστυχῆ! ωρκίσθηκα και θα γενῆς αἰτία να γίνω και ἐπίορκος.
91 5 Κιν	εἰς ἐμὲ τράποιτο· μηδὲν ὄρκου φροντίσης.	Σ' ἐμε κ' η αμαρτία.
Μυρ	φέρε νυν ἐνέγκω κλινίδιον νῶν.	Στάσου τουλάχιστον να βρω κανένα κρεβατάκι.
Κιν	μηδαμῶς. ἀρκεῖ χαμαὶ νῶν.	Μπα! δεν βαρυνέσαι; πέφτουμε και χάμου για λιγάκι.
Μυρ	μὰ τὸν Ἀπόλλω μή σ' ἐγὼ καίπερ τοιοῦτον ὄντα κατακλινῶ χαμαί.	Τίί λες; μα τον Απόλλωνα, σαν το δικό σου σώμα ποτέ δεν θα παραδεχθῶ να κυλισθῇ

		στο χώμα. (<i>Απέρχεται</i>)
Κιν	ἥ τοι γυνὴ φιλεῖ με, δῆλη 'στὶν καλῶς.	Τούτ' η γυναίκα η καφερὴ μου ἔχει ἀγάπη φοβερή. (<i>κατερχομένη με δύο δίποδα ἠνωμένα δια πανίου</i>)
92 0 Μυρ	ἴδου κατάκεισ' ἀνύσας τι, κάγῳ 'κδύομαι. καίτοι, τὸ δεῖνα, ψίαθός ἐστ' ἐξοιστέα.	Να, πέσε και ξαπλώσου, και τώρα θα γδυθῶ κ' ἐγώ [και θά ρθω στο πλευρό σου.] (<i>Προσποιεῖται ὅτι εκδύεται και αἴφνης ανακόπτεται</i>) Μπά! εἶδες ποὺ ἐξέχασα να φέρω το ψαθί; Ἄφ' το κι' ας λείψη το ψαθί· ας πάη να χαθή! Ἄ, ὄχι μα την Ἀρτεμι· αὐτὸ δεν θα το κάνω μέσ' στο πανί ἀπάνω. Ἐλα να σε φιλήσω! (<i>Ἡ Μυρρίνη πλησιάζει και την φιλεῖ</i>)
Κιν	ποία ψίαθος; μὴ μοί γε.	
Μυρ	νὴ τὴν Ἄρτεμιν, αἰσχρὸν γὰρ ἐπὶ τόνου γε.	
Κιν	δὸς μοί νυν κύσαι.	
Μυρ	ἰδού.	
Κιν	παπαιάξ· ἥκέ νυν ταχέως πάνυ.	Μπῶ, μπῶ! τρομάρεις!... γρήγορα να μου γυρίσης πίσω! (<i>Ἡ Μυρρίνη ἀπέρχεται και ἐπανέρχεται ἀμέσως κομίζουσα ψάθαν</i>)
92 5 Μυρ	ἴδου ψίαθος· κατάκεισο, καὶ δὴ 'κδύομαι. καίτοι, τὸ δεῖνα, προσκεφάλαιον οὐκ ἔχεις.	Να ψάθα· πέσε, να γδυθῶ. (<i>Προσποιεῖται ὅτι εκδύεται και ανακόπτεται</i>) Ὡ η οργὴ να πάρη! δεν ἔχεις μαξιλάρη!
Κιν	ἀλλ' οὐδὲ δέομ' ἔγωγε.	Δεν ἔχω ἀνάγκη ἀπ' αὐτό.
Μυρ	νὴ Δί' ἀλλ' ἐγώ.	Α! ἔχω και πολλή. (<i>φεύγει</i>) Αχ! τούτη η ψωλή τον Ἡρακλή , ως φαίνεται, θα ἔχη μουσαφίρη, [ποὺ τελευταῖος ἐφθανε στο κάθε πανηγύρι.] (<i>ἐπανέρχεται φέρουσα προσκεφάλαιον</i>) Σήκω ἀπάνω! πῆδησε! (<i>Τοποθετεῖ το προσκεφάλαιον</i>) Ἐ, ὅλα τάχεις τώρα.
93 0 Κιν	ἅπαντα δῆτα. δεῦρό νυν ὦ χρύσιον.	Ὅλα, χρυσὸ μου! ἔλα πειά, [μη χάνουμε την ὥρα.]
Μυρ	τὸ στρόφιον ἤδη λύομαι. μέμνησό νυν· μή μ' ἐξαπατήσης τὰ περὶ τῶν διαλλαγῶν.	Να ξεκουμπώσω μιὰ στιγμή την πόρπη· μη ξεχάσης και για τη συμφιλίωσι, ποὺ εἶπες, με γελάσης.
Κιν	νὴ Δί' ἀπολοίμην ἄρα.	Ἀν το ξεχάσω, να χαθῶ!

	Μυρσισύραν οὐκ ἔχεις.	Κουβέρτα πού δεν έχεις; Ούφ! τώρα πού να τρέχης [καίί πάλι σουρτα φέρτα να πας να βρής κουβέρτα;] Κουβέρτες δεν χρειάζομαι, - μα θέλω να γαμήσω.
93 5	Μυρ μὰ Δί' οὐδὲ δέομαί γ', ἀλλὰ βινεῖν βούλομαι.	Κι' αυτό θα γίνη· μια στιγμή και πάλι θα γυρίσω. (φεύγει)
	Κιν ἄνθρωπος ἐπιτρίψει με διὰ τὰ στρώματα.	Μωρέ αυτό το θηλυκό μου φτιάνει με τα στρώματα περσότερο κακό! (φέρουσα σκέπασμα)
	Μυρ ἔπαιρε σαυτόν.	Ἐ, σήκω τώρα μια στιγμή [ν' αναπαυθῆς καλήτερα]
	Κιν ἀλλ' ἐπῆρται τοῦτό γε.	Δεν βλέπεις πού σηκώθηκεν ετούτο μου προτήτερα!
	Μυρ βούλει μυρίσω σε;	Θέλεις και λίγες μυρουδιές [να σου ρθουνε στη μύτη;]
	Κιν μὰ τὸν Ἀπόλλω μὴ μέ γε.	Ὅχι, μα τον Απόλλωνα!
	Μυρ νὴ τὴν Ἀφροδίτην ἦν τε βούλη γ' ἦν τε μή.	Ἄ, μα την Αφροδίτη, [θα μου μοσχομυρίσης] θελήσης, δεν θελήσης· (εξάγει φιαλίδιον)
94 0	Κιν εἴθ' ἐκχυθείη τὸ μύρον ὦ Ζεῦ δέσποτα.	Αφέντη Δία! δώσε μια και χύσε το ευθύς!
	Μυρ πρότεινέ νυν τὴν χεῖρα κάλειφου λαβών.	Ἄπλωσ' το χέρι σου λοιπόν και πάρε ν' αλειφθῆς. (αλειφόμενος δια του μύρου)
	Κιν οὐχ ἡδὺ τὸ μύρον μὰ τὸν Ἀπόλλω τουτογί, εἰ μὴ διατριπτικόν γε κούκ ὄζον γάμων.	Μα τον Απόλλωνα! κι' αυτό όταν μας τρώη τον καιρό, εἶν' άνοστο και περιττό, κι' όταν δεν έρχεται μαζί [με τη δική του ευωδιά,] του γαμησιου η μυρουδιά!
	Μυρ τάλαιν' ἐγὼ τὸ Ῥόδιον ἦνεγκον μύρον.	Πω, πω! η κακομοίρα! τί έπαθα! σου έφερα, καλέ, της Ρόδου μύρα.
94 5	Κιν ἀγαθόν· ἕα αὕτ' ὦ δαιμονία.	Εἶνε κι' αυτό καλό πολύ· άφησε τάλλα, βρε τρελλή.
	Μυρ ληρεῖς ἔχων.	Για πες μου! αστειεύεσαι; (Φεύγει ταχέως)
	Κιν κάκιστ' ἀπόλοιθ' ὁ πρῶτος ἐψήσας μύρον.	Κακή και μαύρη μοίρα, 'ς αυτόν πού του κατέβηκε να πρωτοφτιάση μύρα! (επανερχόμενη με φιαλίδιον)
	Μυρ λαβὲ τόνδε τὸν ἀλάβαστον.	Πάρε το μπουκαλάκι αυτό.
	Κιν ἀλλ' ἔτερον ἔχω.	Μα έχω μια μπουκάλα !

	ἀλλ' ὥζυρὰ κατάκεισο καὶ μή μοι φέρει μηδέν.	Ἔλα μου δὼ νὰ ξαπλωθῆς καὶ μὴ μου φέρνῃς ἄλλα.
	Μυρποιήσω ταῦτα νῆ τὴν Ἄρτεμιν.	Βέβαια, μα τὴν Ἀρτεμι· αὐτὸ κ' ἐγὼ θὰ κάνω· νὰ, τὰ παπούτσια βγάνω. Ἀλλ' ὅμως, φιλαράκο μου, τὸ εἶπες καὶ θὰ γίνῃ· θὰ δώσης ψήφο γρήγορα καὶ συ γιὰ τὴν εἰρήνη. (Φεύγει ταχέως)
95 0	ὑπολύομαι γοῦν. ἀλλ' ὅπως ὦ φίλτατε σπονδὰς ποιεῖσθαι ψηφιεῖ.	(πίπτων ἐπὶ τῆς κλίνης) Καλὰ, αὐτὸ θὰ το σκεφτῶ. (Βλέπων τὴν Μυρρίνην φεύγουσαν) Τρανὴ μου συμφορὰ! πάει ἡ γυναῖκα! κι' ὅλ' αὐτὰ μου τάφησε ξερά!
	βουλεύσομαι. ἀπολώλεκέν με κάπιτέτριφεν ἡ γυνὴ Κιν τὰ τ' ἄλλα πάντα κάποδεῖρας οἷχεται. οἶμοι τί πάθω; τίνα βινήσω	Πῶ, πῶ κακὸ που τώπαθα! ποιὰν θὰ γαμήσω τώρα, που ἡ πειὸ καλὴ μ' ἐγέλασε ἀπ' ὅσες ἔχ' ἡ χώρα; Μιά παραμάννα πῶς θὰ βρῶ τώρα γι' αὐτὴ, [καὶ ποῦ ; . . .] Ποῦ εἶσαι, μωρὴ <u>σκυλλαλεπού</u> ! . . . στεῖλ' τῆς τουλάχιστον κοντὰ μια παραμάννα καὶ νταντά! . . . (Εἰσέρχονται ἐκατέρωθεν οἱ Χοροί)
95 5	τῆς καλλίστης πασῶν ψευσθεῖς; πῶς ταυτηνὶ παιδοτροφήσω; ποῦ Κυναλώπηξ; μίσθωσόν μοι τὴν τίττην.	
	Χορὸς Γερόντων ἐν δεινῷ γ' ὦ δύστηνε κακῷ τείρει ψυχὴν ἐξαπατηθεῖς. 96 0 κᾶγωγ' οἰκτίρω σ' αἰαῖ. ποῖος γὰρ ἂν ἦ νέφρος ἀντίσχοι, ποία ψυχὴ, ποῖοι δ' ὄρχεις, ποία δ' ὀσφῦς, ποῖος δ' ὄρρος	Σε βασανίζει, δυστυχὴ! κακὸ μεγάλο στὴν ψυχὴ, ὅπου κ' ἐμὲ ταραττεῖ, γιὰ τοῦτη τὴν ἀπάτη. Ποια νεφρὰ μποροῦν ν' ἀνθέξουν, [στο σκληρὸ αὐτὸ παιγνίδι;] καὶ ποιά μέση [θα κράτηση], ποια ψυχὴ καὶ ποῖο ἀρχίδι; ποιο θ' ἀνθέξῃ κωλονοῦρι, ποῦ με δύναμι τεντώνει, το πρῶι νὰ μὴ πλακῶνῃ; (ἐπὶ τῆς κλίνης) Ζεῦ πατέρα! δὲν ἀντέχω! τί τινάγματα ποῦ ἔχω! Νὰ, τί σου φτιασεν ἀκόμα ἡ ἀχρεία καὶ ἡ βρώμα!
96 5	κατατεινόμενος καὶ μὴ βινῶν τοὺς ὀρθροὺς;	
	Κιν ὦ Ζεῦ δεινῶν ἀντισπασμῶν.	Χορὸς Γυναικῶν
Χ	ταυτὶ μέντοι νυνὶ σ' ἐποίησ'	
Γερ	ἡ παμβδελυρὰ καὶ παμμουσαρά.	
	Κινησίας	

97 0	μὰ Δί' ἀλλὰ φίλη καὶ παγγλυκερά. Χορὸς Γερόντων ποία γλυκερά; μιὰρὰ μιὰρά. Κινησίας <μιὰρὰ> δῆτ' ὦ Ζεῦ ὦ Ζεῦ· εἴθ' αὐτὴν ὥσπερ τοὺς θωμοὺς μεγάλῳ τυφῶ καὶ πρηστῆρι ξυστρέψας καὶ ξυγγογγύλας οἶχοιο φέρων, εἴτα μεθείης, 97 5 ἢ δὲ φέροιτ' αὖ πάλιν ἐς τὴν γῆν, κᾶτ' ἐξαίφνης περὶ τὴν ψωλὴν περιβαίη.	Ναί, μα εἶνε φιλαινάδα ὅλο χάρι κι' ὅλο γλύκα. Κινησίας <i>(εγχειρόμενος της κλίνης)</i> Βρε ποιά γλύκα! σιχαμένη και σαχλή πάντα τη βρήκα! Χορὸς Γερόντων Ὡ Ζεῦ! ανεμοστρόβιλο γερό κ' ἓνα τυφῶνα στείλε καυτερό, κι' ανέβασ' τες με δύναμι τρανή ψηλά, σαν του αχύρου το κλωνί, και στριφογύρισε τες με οργή, και δώσ' τους μια να πέσουνε στη γη, και να 'ρθουνε με δύναμι πολλή να καρφωθούν επάνω στην ψωλή!
---------	--	--

Κῆρυξ Λακεδαιμονίων

98 0	πᾶ τᾶν Ἀσανᾶν ἐστὶν ἂ γερωχία ἢ τοὶ πρυτάνεις; λῶ τι μυσίζαι νέον. Κινησίας σύ δ' εἴ πότερον ἄνθρωπος ἢ κονίσσαλος; κᾶρυξ ἐγὼν ὦ κυρσάνιε ναὶ τῷ σιῶ Κῆρ ἔμολον ἀπὸ Σπάρτας περὶ τᾶν διαλλαγᾶν. Κινησίας 98 5 κᾶπειτα δόρου δῆθ' ὑπὸ μάλης ἤκεις ἔχων; Κῆρ οὐ τὸν Δί' οὐκ ἐγὼν γα. Κινησίας ποῖ μεταστρέφει; τί δὲ προβάλλει τὴν χλαμύδ' ; ἢ βουβωνιᾶς ὑπὸ τῆς ὁδοῦ; Κῆρ παλαιόρ γα ναὶ τὸν Κάστορα ὦνθρωπος. Κινησίας	Σε ποιά μεριά των Αθηνῶν θα βρῶ τη γερουσία. και που τα πρυτανεία ; θέλω ἓνα νέο να τους πω. Πρόβουλος Και συ τι είσαι τάχα; άνθρωπος ή δαιμόνιο της σκόνης είσαι; Χαχα! πῶχεις λαχάνου κεφαλή,—κήρυκας ἔχω γίνει, κι ἀπὸ τη Σπάρτη ἐφθασα ἐδῶ γιὰ την εἰρήνη. Πρόβουλος [Καλὸ και τοῦτο πάλι,] μα βλέπω δόρου να κρατᾶς κᾶτ' ἀπὸ τη μασχάλη. Μα το θεό, καθόλου ... μπα!... Πρόβουλος Κί' ἀπ' τη μεριά την ἄλλη γιατί γυρίζεις πάλι; Και κᾶτ' ἀπ' τη χλαμύδα σου τ' εἶν' κείνο ποὺ φουσκώνει; ἀπὸ το δρόμο τον πολὺ μη ἐβγανες βουβώνι; Συ θάσαι, μα τον Κάστορα, γεροξεκουτιασμένος. Πρόβουλος
---------	---	---

	ἀλλ' ἔστυκας ὦ μιαρώτατε.	Βρε σιχαμένε ἄνθρωπε! φτού! εἶσαι καυλωμένος!
99 0	Κῆρ οὐ τὸν Δί' οὐκ ἐγών γα· μηδ' αὖ πλαδδίη. Κινησίας τί δ' ἐστί σοι τοδί;	Ὅχι μα το θεό! αὐτό μήτε να πῆς για χωρατό. Πρόβουλος Τότε λοιπόν, τί εἶν' αὐτό, πού βλέπω σαν το στύλο; [Ποιό; τούτο; εἶνε ξύλο]— σκυτάλη σπαρτιατική. Πρόβουλος (<i>χειρονομῶν καταλλήλως</i>)
	Κῆρ σκυτάλα Λακωνικά. Κινησίας εἵπερ γε χαῦτη 'στί σκυτάλη Λακωνική. ἀλλ' ὡς πρὸς εἰδότη' ἐμέ σὺ τάληθῃ λέγε. τί τὰ πράγμαθ' ὑμῖν ἐστί τάν Λακεδαίμονι; ὁρσὰ Λακεδαίμων πᾶα καὶ τοὶ σύμμαχοι	Ὅσο σκυτάλη εἶν' αὐτό, τόσο και τούτη πούν' ἐκεῖ! Μα πες μου τὴν ἀλήθεια συ, ὡσάν γνωστή μου νάνε: Εκεῖ στη Λακεδαίμονα τα πράματα πῶς πάνε;
99 5	Κῆρ ἅπαντες ἐστύκαντι· Πελλάνας δὲ δεῖ. Κινησίας ἀπὸ τοῦ δὲ τουτὶ τὸ κακὸν ὑμῖν ἐνέπεσεν; ἀπὸ Πανός; οὐκ, ἀλλ' ἄρχεν οἶῶ Λαμπιτώ, Κῆρ ἔπειτα τᾶλλαι ταὶ κατὰ Σπάρταν ἅμα	Ὅλα ὀρθὰ στην πόλι κ' οἱ σύμμαχοι μας ὅλοι καυλώσανε κ' ἐκείνοι· γυρεύουν την Πελλήνη ! Πρόβουλος Πῶς ἐτύχε η συμφορὰ να πέση 'ς ὄλους γενικῶς ; Μην τύχη κ' εἶνε πανικός;
10 00	γυναῖκες περ ἀπὸ μιᾶς ὑσπλαγίδος ἀπήλασαν τῶς ἄνδρας ἀπὸ τῶν ὑσσάκων. Κιν πῶς οὖν ἔχετε;	ἀρχισε πρώτη, κ' ὕστερα ὅλες το ἴδιο πράξανε, καὶ ὅλες ἀπ' τα σκέλη τους τους ἄνδρας ἐπετάξανε. Καὶ πῶς περνάτε σεῖς λοιπόν; Ὡχ! υποφέρουμ' ὅλοι. μερόνυχτα στήν πόλι γυρίζουμε σκυφτοί-σκυφτοί, λες καὶ φανάρι ο καθεῖς στα χέρια του κρατεῖ. Γιατί η γυναῖκες [θύμωσαν, καὶ νάζα κάνουν χίλια] δεν θέλουν καὶ ν' ἀγγίξουμε της τρύπας τους τα χεῖλη, αν στην Ελλάδα ὅλοι μας καὶ με την ἴδια γνώμη, εἰρήνη καὶ φιλίωσι δεν κάμωμεν
10 05	μογίομες. ἂν γὰρ τὰν πόλιν Κῆρ περ λυχνοφορίοντες ἐπικεκύφαμες. ταὶ γὰρ γυναῖκες οὐδὲ τῷ μύρτω σιγείν ἐῶντι, πρίν γ' ἅπαντες ἐξ ἐνὸς λόγω σπονδὰς ποιησώμεσθα ποττὰν Ἑλλάδα.	

	τουτὶ τὸ πρᾶγμα πανταχόθεν ξυνομώμοται	ακόμη.
Κιν	ὑπὸ τῶν γυναικῶν· ἄρτι νυνὶ μανθάνω.	Τώρα καταλαβαίνω, πὼς ἡ γυναῖκες τῶχουνε παντοῦ συμφωνημένο.
	ἀλλ' ὥς τάχιστα φράζε περὶ διαλλαγῶν	Τρέξε λοιπόν, [μη κάθεσαι· και η δουλειά η πρώτη σου] στον κάθε πατριώτη σου
	αὐτοκράτορας πρέσβεις ἀποπέμπειν	πρέσβεις να πής να στείλη
	ἐνθαδί.	για την εἰρηνη γρήγορα, [να γίνουμ' όλοι φίλοι.]
10	ἐγὼ δ' ἑτέρους ἐνθένδε τῇ βουλῇ	Κ' ἐγὼ θα πω στους Βουλευτάς να
10	φράσω	φύγουν πρέσβεις ἄλλοι,
	πρέσβεις ἐλέσθαι τὸ πέος ἐπιδείξας	και θα τους πείσω, δείχνοντας της
	τοδί.	πούτσας μου το χάλι!
Κῆρ	ποτάομαι· κράτιστα γὰρ παντᾶ λέγεις.	<i>Ωραίο σχέδιο κι αυτό! φτερούγες κάνω και πετώ! (Απέρχονται)</i>

[στης Χλόης](#): Ιερὸν της Δήμητρας εν τη Ακροπόλει, εν τω οποίῳ ἤγον εορτὴν και εθυσίαζον κατὰ τον μήνα Θαρρηλιῶνα (Μάϊον).

[Κινησίας](#): Διακωμῶδεῖ τον αὐτὸν Κινησίαν τον διθυραμβοποιόν, ως επιρρηπὴ εις την ἡδονήν, περὶ ου μακρὸς ο λόγος εις τους "Ὀρνιθας".

[Πεονίδης](#): Λογοπαίγνιον προς το πέος, και τοῦτο ἵνα ταυτοχρόνως διαβάλη αὐτὸν ως μη καταγόμενον ἀπὸ κανένα αθηναϊκὸν δῆμον, και επομένως ως ξένον και Θράκα.

[καταλλήλως](#): "Το αἰδοῖον δείκνυσιν" (Σχολιαστής).

[Μάνης](#): Σύνηθες παρ' Αριστοφάνει ὄνομα υπηρέτου.

[Κλεψύδρα](#): κρήνη εν τη Ακροπόλει καλουμένη και Εμπιδῶ· ὠνομάσθη οὕτω, διότι ἄλλοτε ἐπλημμύρει και ἄλλοτε ἐξηραίνεται.

[Ηρακλῆς](#): "Ἀπὸ παροιμίας, ως ο Ηρακλῆς, περιερχόμενος πάσαν γην, ἄλλη ἄλλοτε ἐξενίζετο, οὕτω και το πέος τοῦτο, ουκέτι την οικίαν ευρίσκει καλύβην (Νεοφ. Δούκας)". Ἄλλως: ὅτι οι υποδεχόμενοι τον Ηρακλέα βραδύνουσιν, ἀδηφάγον ὄντα (Σχολιαστής).

[ετούτο](#): "Το αἰδοῖον δείκνυσι" (Σχολιαστής).

[μπουκάλα](#): "Το αἰδοῖον φησι" (Σχολιαστής).

[σκυλλαλεπού](#): Εννοεῖ τὸν Φιλόστρατον τον επικαλούμενον Κυναλώπεκα, και πορνοβοσκὸν ὄντα, παρὰ του οποιου ζητεῖ γυναῖκα.

[δόρυ](#): "Διὰ το αἰδοῖον αὐτοῦ μέγα εἶναι, ἐξέτεινε τα ἱμάτια τη χειρί· ο δε εἶπε, δόρυ ἔχεις" (Σχολιαστής).

[Πελλήνη](#): πόλις της Αχαΐας την οποιαν διεξεδίκουν Αθηναῖοι και Λακεδαιμόνιοι κατὰ την εποχὴν του πολέμου, συγχρόνως δε και γνωστὴ ωραία εταῖρα εν Αθήναις.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

Διάλογος των δύο Χορῶν

Χορὸς Γερόντων		
	οὐδέν ἐστι θηρίον γυναικὸς ἀμαχώτερον, 10 οὐδὲ πῦρ, οὐδ' ὧδ' ἀναιδῆς 15 οὐδεμία πόρδαλις.	Νάνε χειρότερο θεριό απ' τη γυναίκα, δεν μπορεί· ούτε τη φθάν' η πάρδαλις, οὐτ' η φωτιά η φοβερή!
Χορὸς Γυναικῶν		
	ταῦτα μέντοι <σὺ ξυνιεῖς εἴτα πολεμεῖς ἐμοί, ἐξὸν ὧ πόνηρε σοὶ βέβαιον ἔμ' ἔχειν φίλην; Χ Γε ὥς ἐγὼ μισῶν γυναικας οὐδέποτε παύσομαι.	Αφού μας ξέρεις συ εμάς γιατί μαζί μας πολεμάς, που θάσουν πάντα φίλος μου καλὸς κι αγαπημένος; Ἄ δεν θα παύσω να μισῶ των γυναικῶν το γένος.
	Χ Γυ ἀλλ' ὅταν βούλῃ σύ· νῦν δ' οὔν οὔ σε περιόψομαι	Να κάμης ὅπως αγαπάς· μα εγὼ δεν θα θελήσω να σε παραμελήσω· γιατί αν αποφάσισες γυμνὸς στους δρόμους να φανῆς. — πούσαι για να γελάη κανεῖς, — θα ρθῶ να ρίξω απάνω σου το ρούχο το δικό μου. <i>(Ρίπτουν ἐπὶ των γερόντων τα μικρά επανωφόρια των)</i>
10	γυμνὸν ὄνθ' οὕτως. ὀρῶ γὰρ ὡς	
20	καταγέλαστος εἶ. ἀλλὰ τὴν ἐξωμίδ' ἐνδύσω σε προσιοῦς' ἐγώ.	
	τοῦτο μὲν μὰ τὸν Δί' οὐ πονηρὸν ἐποιήσατε· Χ Γε ἀλλ' ὑπ' ὀργῆς γὰρ πονηρᾶς καὶ τότ' ἀπέδυν ἐγώ.	Δεν εἶν' κακό· εἶχα γδυθῇ απ' τον πολὺ θυμὸ μου.
	Χ Γυ πρῶτα μὲν φαίνει γ' ἀνὴρ, εἴτ' οὐ καταγέλαστος εἶ.	Και πρῶτον ἐτσι φαίνεσαι σαν ἄνδρας στην εντέλεια· δεύτερον, σαν εντύθηκες, δεν εἶσαι πειά για γέλια,
10	κεῖ με μὴ 'λύπεις, ἐγὼ σου κἂν	και αν ἴσως συ δεν μ' ἔκανες να σκάσω
25	τόδε τὸ θηρίον τούπι τῶφθαλμῷ λαβοῦς' ἐξεῖλον ἂν ὃ νῦν ἔνι. τοῦτ' ἄρ' ἦν με τούπιτρῖβον, δακτύλιος οὐτοσί· Χ Γε ἐκσκάλευσον αὐτό, κᾶτα δεῖξον ἀφελοῦσά μοι· ὥς τὸν ὀφθαλμόν γέ μου νῆ τὸν	απὸ γινάτι, ένα κουνούπι θα βγαζα που σουῦχει μπή στο μάτι. Γιὰ τοῦτο τώρα μ' ἐτριβε το μάτι τόσην ὥρα. Πάρε το δακτυλίδι μου και σκάλισέ το τώρα και το κουνούπι βγάλε μου [εις την

	Δία πάλαι δάκνει.	οργή να πάη γιατί έχει ώρα κάμποση πού με κατατσιμπάει. Έ, θα το κατορθώσω, μ' όλο πού είσαι άνθρωπος διεστραμμένος τόσο. <i>(Η κορυφαία του Χορού των Γυναικών λαμβάνει το δακτύλιον του Κορυφαίου του Χορού των Γερόντων και καθαρίζει διά του δακτυλουλίθου τον οφθαλμόν του)</i> Ὡ Ζεῦ! κουνούπι τρομερό σουχει χωθή στο μάτι· δέν εἶν' απ' την Τρικόρυθο ; Ἡσυχάσα κομμάτι. Πηγάδι μέσα μ' ἀνοιγε—καλό πού μούχεις κάμη!— και τώρα ιδέ τα δάκρυα πού τρέχουν σαν ποτάμι.
	ἀλλὰ δράσω ταῦτα· καίτοι δύσκολος ἔφυς ἀνὴρ. 1030 X Γυ ἦ μέγ' ὦ Ζεῦ χρῆμ' ἰδεῖν τῆς ἐμπίδος ἔνεστί σοι. οὐχ ὀρᾷς; οὐκ ἐμπίς ἐστίν ἤδε Τρικορυσία;	
	νὴ Δί' ὦνησάς γέ μ', ὥς πάλαι γέ X Γε μ' ἐφρεωρύχει, ὥστ' ἐπειδὴ ἔξηρέθη, ῥεῖ μου τὸ δάκρυον πολὺ.	
10 35	ἀλλ' ἀποψήσω σ' ἐγώ, καίτοι πάνυ X Γυ ὑπονηρὸς εἶ, καὶ φιλήσω. X Γε μὴ φιλήσης.	Εγὼ θα το σκουπίσω και, μ' όλο πούσαι και κακός, θα ρθώ να σε φιλήσω. Ὅχι να με φιλήσης! Μωρέ θα σε φιλήσω εγώ, θελήσης, δεν θελήσης! <i>(Αἱ Γυναῖκες ορμοῦν και φιλοῦν τοὺς Γέροντας διὰ τῆς βίας)</i> Έ, να σας πάρη η ευκή! για να χαϊδεύετε καλά, τόχετε τέχνη φυσική! και δεν ειπώθηκε κακά αυτό πού ακούμε τακτικά: "οὔτε να ζή κανεῖς μπορεῖ με την πανούκλ' αυτή μαζί, οὔτε χωρίς αυτή να ζή"!
	ἀλλὰ μὴ ὥρασ' ἴκοισθ'· ὥς ἐστὲ θωπικαὶ φύσει, X Γε κᾶστ' ἐκεῖνο τοῦπος ὀρθῶς κού κακῶς εἰρημένον, οὔτε σὺν πανωλέθροισιν οὔτ' ἄνευ πανωλέθρων.	
10 40	ἀλλὰ νυνὶ σπένδομαί σοι, καὶ τὸ λοιπὸν οὐκέτι οὔτε δράσω φλαῦρον οὐδὲν οὔθ' ὕφ' ὑμῶν πείσομαι. ἀλλὰ κοινῇ συσταλέντες τοῦ μέλους ἀρξώμεθα.	Μά τώρα πειά πού κάναμε συνθήκη και ειρήνη, από τον ένα μας κακό στον άλλο δεν θα γίνη. Και τώρα ας αρχίσουμε μαζύ να τραγουδούμε.

Τρικόρυθος: δήμος και χωρίον της εν τη Αττική Τετραπόλεως πλησίον του Μαραθώνος, ανήκον εις την Αιαντίδα φυλήν.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

Μέλος (Στάσιμο) (1043-1071)

Μετάφραση-Σημειώσεις: Πολύβιος Δημητρακόπουλος (Pol Arcas)

Χορός	Χορός Γυναικών (Αντιστροφή)
οὐ παρασκευαζόμεσθα τῶν πολιτῶν οὐδέν' ὧνδρες	Κακὸ δὲν εἶχα ἐγὼ σκοπὸν για τοὺς πολῖτες μας νὰ εἰπῶ· το ἐναντίο μάλιστα [καὶ κάτι παρὰ πάνω]
φλαῦρον εἰπεῖν οὐδὲ ἔν. ἀλλὰ πολὺ τοῦμπαλιν πάντ' ἀγαθὰ καὶ λέγειν	μόνο καλὸ ἐγὼ θὰ εἰπῶ κι' ὅλο καλὸ θὰ κάνω,
καὶ δρᾶν· ἱκανὰ γὰρ τὰ κακὰ καὶ τὰ παρακείμενα.	γιατί ἀρκετὰ εἶνε τὰ κακὰ κι' ὅλα τ' ἀποτελέσματα ποὺ φέρνουν τακτικά.
ἀλλ' ἐπαγγελλέτω πᾶς ἀνὴρ καὶ γυνή,	Καὶ ἀν θελήσῃ χρήματα κανεῖς καμμιά φορὰ,
εἴ τις ἀργυρίδιον δεῖται λαβεῖν μνᾶς ἢ δύο ἢ τρεῖς, ὥς πόλλ' ἔσω 'στὶν κᾶχομεν βαλλάντια.	γυναῖκα ἢ ἀνδρας, μιά-δυὸ μναῖς, ἀς το δηλώσῃ καθαρά, γιατί ἔχουμε περσσότερα στῆς τσέπες· κι' ὅταν γίνῃ με το καλὸ εἰρήνη,
κᾶν ποτ' εἰρήνη φανῇ, ὅστις ἂν νυνὶ δανείσῃται παρ' ἡμῶν,	εκείνος, οποῦ σήμερα ἐγὼ θὰ τοῦ δανείσω, ἀς μὴ το δώσῃ πίσω.
ἂν λάβῃ μηκέτ' ἀποδῶ. ἐστίαν δὲ μέλλομεν ξένους τινὰς Καρυστίους, ἄν- δρας καλοὺς τε κάγαθούς.	Ἔχουμ' ἀπὸ τὴν Κάρυστο κάτι ἀνθρώπους ξένους πολὺ καλοὺς καὶ <u>παστρικοὺς</u> στο σπίτι
κᾶστιν <ἔτ' ἔτνος τι· καὶ δελφάκιον ἦν τί μοι,	μας φερμένους, τραπέζι σαν τοὺς κάνουμε, ἐχ' ὅσπρια φτιασμένα.
καὶ τοῦτο τέθυχ', ὥς τὰ κρέ' ἔδεσθ' ἀπαλὰ καὶ καλά. ἦκετ' οὖν εἰς ἐμοῦ τήμερον· πρῶ	καὶ <u>γυροῦνάκι</u> ἓνα, καὶ κρεατάκι ἀπαλὸ θὰ φάνε, καὶ πολὺ καλὸ.

	δὲ χρή τοῦτο δρᾷν λελουμένους αὖ-	Λοιπὸν να ρθήτε σπίτι μου, [τραπέζι σας προσμένει]· μα πρέπει νάρθετε πρωὶ και νάσθε και λουσμένοι και σεῖς, και τα παιδάκια σας νάνε καλολουσμένα· μα δίχως και κανένα στην πόρτα να ρωτήσης, σαν νάσαι μέσ' στο σπίτι σου, γραμμή να προχώρησης, [κι' αν το τραπέζι δεν το βρής, όπως θααρρεῖς, στρωμένο,] θα βρής το μύλο σφαλιστό και το νερό κομμένο! (1)
10 65	τούς τε καὶ τὰ παιδί', εἴτ' εἴσω βαδίζειν, μηδ' ἐρέσθαι μηδένα, ἀλλὰ χωρεῖν ἄντικρυς ὥσπερ οἴκαδ' εἰς ἑαυτῶν	
10 70	γεννικῶς, ὥς ἢ θύρα κεκλήσεται.	

[παστρικούς](#): Εκωμωδούνται οι Καρύστιοι ως μοιχοί, ως και αλλαχού παρ' Αριστοφάνει.
[γουρουνάκι](#) "Δελφάκιον": εννοεῖ το χοιρίδιον και το γυναικείον αἰδοῖον.
[\(1\)](#) Επέρχεται απροόπτως δια της φράσεως "ἴσως δ' η θύρα κεκλείσεται", ἥτις, κατόπιν των προηγουμένων επαγγελιών, αντιστοιχεῖ περίπου προς την ανωτέρω σύγχρονον δημοτικὴν.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

Δύο Ιαμβικές Σκηνές με Αναπαιστική Εισαγωγή η κάθε μία (1072-1188)

Μετάφραση-Σημειώσεις: Πολύβιος Δημητρακόπουλος (Pol Arcas)

Χορός	Χορός Γερόντων
καὶ μὴν ἀπὸ τῆς Σπάρτης οἰδὶ πρέσβεις ἔλκοντες ὑπήνας χωροῦσ', ὥσπερ χοιροκομεῖον περὶ τοῖς μηροῖσιν ἔχοντες. ἄνδρες Λάκωνες πρῶτα μὲν μοι χαίρετε,	Πρέσβεις ἐρχονται ἀπ' τῆ Σπάρτῃ, πού μεγάλα γένεια σέρνουν, και μπροστά παλούκια φέρνουν στα μεριά τους τεντωμένα, σαν αὐτά όπου κρατοῦνε τα γουρούνια μας δεμένα. (Εἰσέρχεται ἀριστερόθεν χορὸς Λακεδαιμονίων). — Ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι! πρῶτα σας

10			χαιρετούμε,
75	εἴτ' εἶπαθ' ἡμῖν πῶς ἔχοντες ἦκετε.	και δεύτερα, τί πάθατε πού ἐρχεσθε,	ρωτούμε;
	Λάκων		
	τί δεῖ ποθ' ὑμέ πολλά μουσίδδεν	Τί χρεία να το μάθετε με λόγια μας	πολλά;
	ἔπη;	Τί μας συμβαίνει κ' ἡρθαμε, το	βλέπετε καλά.
	ὀρῆν γὰρ ἔξεσθ' ὡς ἔχοντες ἴκομες.		
	βαβαί· νενεύρωται μὲν ἦδε	Πάθατε μια συφορά	
	συμφορὰ	νευρωμένη τρομερά,	
Χορ	δαινῶς, τεθερμῶσθαί γε χεῖρον	κι' ἀπό του Ερμή εκείνη	πειό τρανή σας ἔχει γίνη.
	φαίνεται.		
	ἄφατα. τί κα λέγοι τις; ἀλλ' ὅπα	Δεν λέγονται, μην τα ρωτάς.	
10	σέλει	Τί κι' αν τα λέμε; δεν κυττάς;	
80	Λάκ παντᾷ τις ἐλσὼν ἀμὶν εἰράναν	Κάντε γρήγορα εἰρήνη,	κι' ὅπως θέλετε να γίνη.
	σέτω.		
	καὶ μὴν ὀρῶ καὶ τούσδε τοὺς	Δεν κυττάς και τους δικούς μας [με τα	
	αὐτόχθονας	χαλιά τα δικά τους,]	
Χορ	ὥσπερ παλαιστὰς ἄνδρας ἀπὸ τῶν	ὅπου τα φορέματα τους	
	γαστέρων	σαν τους παλαιστὰς σηκώνουν ἀπὸ	
	θαίματί' ἀποστέλλοντας· ὥστε	πάνω ἀπ' την κοιλιά;	
	φαίνεται		
10	ἀσκητικὸν τὸ χρῆμα τοῦ	εἶνε, φαίνεται' η αρρώστια της	
85	νοσήματος.	γυμναστικής δουλειά!	
	Ἀθηναῖος		
	τίς ἂν φράσεις ποῦ' σὶν ἡ	(εἰσερχόμενος)	
	Λυσιστράτη;	Ποιος θα μου πῇ πού βρίσκεται εκείν'	
	ὡς ἄνδρες ἡμεῖς οὕτοιι τοιοιτοί.	η Λυσιστράτη;	
		εἴμαστε ἄνδρες πειά εμεῖς, [ἡ σάτυροι	
		βαρβάτοι;]	
	χαῦτη ξυνάδει χήτέρα ταύτη νόσω.	Κι' αρρώστια τούτη πάλι	
Χορ	ἢ που πρὸς ὄρθρον σπασμὸς ὑμᾶς	εἶνε ὅμοια με την ἄλλη·	
	λαμβάνει;	Το πρωί, πού ξημερώνει,	
		σας τινάζει; σας τεντώνει;	
	μὰ Δί' ἀλλὰ ταυτὶ δρῶντες	Μα τον Δία! μας συμβαίνει,	
	ἐπιτετρίμμεθα.	κ' εἴμαστε κατεστραμμένοι.	
10	ἄθ' ὥστ' εἴ τις ἡμᾶς μὴ διαλλάξει ταχύ,	Κι' αν κανεῖς δεν κατορθώση	
90	οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ Κλεισθένη	για να μας συμφιλίωση,	
	βινήσομεν.	πες μου, ποιος δεν θα τολμήση	
		τον Κλεισθένη να γαμήση;	
	εἰ σωφρονεῖτε, θαίματια λήψεσθ',	Φρόνιμοι αν εἰσθε ἄνδρες, πιάστε τα	
	ὅπως	φορέματα σας,	
Χορ	τῶν Ἑρμοκοπιδῶν μή τις ὑμᾶς	[ρίχτε τα καλά μπροστά σας],	
	ὄψεται.	μήπως σας ἰδῇ κανένας [Ἀθηναῖος	
		κουενές]	

10
95 Αθη νή ταὸν Δί' εὖ μέντοι λέγεις.

ναὶ ταὼ σιῶ

Λάκ παντᾶ γα. φέρε τὸ ἔσθος
ἀμβαλώμεθα.

Αθη ὦ χαίρετ' ὦ Λάκωνες· αἰσχρά γ'
ἐπάθομεν.

ὦ Πολυχαρεΐδα δεινά κ' αὔ

Λάκ 'πεπόνθεμες,
αἱ εἶδον ἀμέ τῶνδρες
ἀμπεφλασμένως.

ἄγε δὴ Λάκωνες αὖθ' ἕκαστα χρή

Αθη λέγειν. 1100

ἐπὶ ταί πάρεστε δεῦρο;

Λάκ περὶ διαλλαγᾶν
πρέσβεις.

καλῶς δὴ λέγετε· χήμεῖς τουτογί.

Αθη τί οὐ καλοῦμεν δῆτα τὴν
Λυσιστράην,
ἥπερ διαλλάξειεν ἡμᾶς ἂν μόνη;

11
05 Λάκ ναὶ ταὼ σιῶ κἂν λῆτε τὸν
Λυσίστρατον.

ἀλλ' οὐδὲν ἡμᾶς, ὥς ἔοικε, δεῖ
καλεῖν·

Αθη αὕτη γάρ, ὥς ἤκουσεν, ἥδ'
ἐξέρχεται.

χαῖρ' ὦ πασῶν ἀνδρειοτάτη· δεῖ δὴ
νυνί σε γενέσθαι

Χορ δεινὴν <δειλὴν ἀγαθὴν φαύλην
σεμνὴν ἀγανὴν πολύπειρον·

ὥς οἱ πρῶτοι τῶν Ἑλλήνων τῇ σῇ
ληφθέντες ἴυγγι

11
10 συνεχώρησάν σοι καὶ κοινῇ
τάγκλήματα πάντ' ἐπέτρεψαν.

Λυσιστράτη

ἀλλ' οὐχὶ χαλεπὸν τοῦργον, εἰ
λάβοι γέ τις

ἀπὸ κείνους, ὅπου κόβουν τῶν [Ερμῶν](#)
τῆς μπροστινέας!

(διευθετῶν τὰ ἰμάτια τοῦ)

ὦ, μα τον Δία, βέβαια· μιλεῖς με τὰ
σωστά σου.

(ωσαύτως)

Μα τοὺς θεοὺς, σωστά· κ' ἐγὼ τὰ
κατεβάζω,—στάσου·

[καλὰ καὶ ποὺ το μάθαμε.]

Χαίρετε, ἄνδρες Λάκωνες! πολὺ κακὰ
τὴν πάθαμε!

(ο Κορυφαῖος πρὸς ἓνα ἐκ τῶν λοιπῶν)

Τι συφορά, πολύχαρε, καὶ ἀν μᾶς
εἶδαν ἔτσι
καταγδαρμένο νάχουμεν [αὐτὸ το
σκυλοπέτσι.]

Λοιπὸν ἐλάτε, Λάκωνες, νὰ μᾶς εἰπήτε
τώρα
γιατ' ἦλθατε στὴ χώρα;

Πρέσβεις γιὰ τὴν εἰρήνη.

Λαμπρά· καθ' ἓνας κι' ἀπὸ μᾶς πολὺ
σωστά τὴν κρίνει.

Γιατὶ νὰ μὴ φωνάξουμε λοιπὸν τὴ
Λυσιστράτη,
οποῦ αὕτὴ στὸ ζήτημα μπορεῖ νὰ κάνῃ
κάτι;

Μα τοὺς θεοὺς, καλέστε τὴ.

Δεν φαίνεται γιὰ νάχη
ἀνάγκη ἀπὸ προσκάλεσμα· νὰ
πουρχεταὶ μονάχη.

(Ἡ Λυσιστράτη κατέρχεται ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως
εἰς τὴν σκηνήν).

Ἀπ' τῆς γυναῖκες [τοῦτου τοῦ καιροῦ,]
γεια σοῦ, ἐσύ, ἡ πειὸ παλληκαροῦ!
γίνου σεμνὴ, ἀχρεία, τρομερὴ,
παμπόνηρη, καλὴ καὶ τρυφερὴ,
γιατὶ, κ' οἱ πρῶτοι Ἕλληνες μποστά
σοῦ

ἐγείναν δούλοι ἀπ' τὰ θέλγητρα σοῦ,
καὶ ἐρχονται σὲ σένα με χαρὰ τοὺς
νὰ λύσης κάθε μὴ διαφορά τοὺς.

Εἶν' εὐκόλον, ἀφοῦ φωτιές ἀνάφτουν
στὸ κορμὶ τοὺς

	ὀργῶντας ἀλλήλων τε μὴ 'κπειρωμένους. τάχα δ' εἴσομαι ἄγω. ποῦ ἔστιν ἡ Διαλλαγή; πρόσαγε λαβοῦσα πρῶτα τοὺς Λακωνικούς, καὶ μὴ χαλεπῇ τῇ χειρὶ μηδ' αὐθαδικῇ, 11 15 μηδ' ὥσπερ ἡμῶν ἄνδρες ἀμαθῶς τοῦτ' ἔδρων, ἀλλ' ὥς γυναῖκας εἰκός, οἰκείως πάνυ, ἦν μὴ διδῶ τὴν χεῖρα, τῆς σάθης ἄγε. ἴθι καὶ σὺ τούτους τοὺς Ἀθηναίους 11 20 ἄγε, οὐ δ' ἂν διδῶσι πρόσαγε τούτους λαβομένη.	πού να της σβήσουν δεν μπορούν το αναμεταξύ τους! Γρήγορα θα διορθωθῇ [και με καλό θα βγῇ]. Πού εἶν' ἡ Συνδιαλλαγή <i>(Προσέρχεται μία ἐκ τῶν γυναικῶν)</i> Φέρε μου συ τους Λάκωνας με χέρι τρυφερό, κι' ὄχι με τὴν αυθάδεια, — οἱ ποὺ δεν χάνουνε καιρὸ οἱ ἄνδρες μας να δείξουνε,—[και οὔτε με κακία,] μα ὅπως πρέπει, φιλικά, σε φύσι γυναικεία. Μα κι' αν κανέναν απ' αὐτοὺς τὸν βρῆς ασυγκατάβατον, απ' τὴν ψωλὴ του τράβα τον! <i>(Πρὸς ἐτέραν γυναῖκα)</i> —Φέρε τους Αθηναίους συ, κι' αν σ' αρνηθοῦν τὸ χέρι τους, πιᾶς' τους και συ και τράβα τους ἀπὸ τὰ ἴδια μέρη τους. <i>(Ἡ πρώτη γυνὴ οδηγεῖ τὸν Κορυφαῖον τοῦ Χοροῦ τῶν Λακεδαιμονίων. Ἡ δε δευτέρα τὸν Κορυφαῖον τοῦ Χοροῦ τῶν Αθηναίων, οὗς ἀκολουθοῦσιν οἱ λοιποί)</i> —Ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι! σταθῇτ' ἐδῶ κοντὰ μου· —κ' οἱ ἄλλοι σεῖς, ἀκούσατε τὰ λόγια τὰ δικά μου. Γυναῖκα εἶμαι, βλέπετε, μα 'χω γερό μυαλό, κ' ἡ κάθε μια ιδέα μου εβγήκε σε καλὸ, γιατί δεν μ' ἀναπτύξανε ὡς σήμερα κακά τὰ λόγια τὰ γεροντικά, και γνώσεις μου ἔδωκαν πολλές — ἡ πατρικὴς ἡ συμβουλές. Σαν ἔτυχε στα χέρια μου να εἰσθε μια φορὰ, θα σας μιλήσω φανερά και με χωρὶς χατήρια: Τους ἰδίους ἔχουμε βωμοὺς, τὰ ἴδια ραντιστήρια, και ὅλ' οἱ ἄνθρωποι μαζὺ μας εἶδανε σαν ἀδελφούς στὴν Ολυμπία πάντοτε,
	ἄνδρες Λάκωνες στῆτε παρ' ἐμὲ πλησίον, ἐνθένδε δ' ὑμεῖς, καὶ λόγων ἀκούσατε. ἐγὼ γυνὴ μὲν εἰμι, νοῦς δ' ἔνεστί μοι, αὐτὴ δ' ἐμαυτῆς οὐ κακῶς γνώμης ἔχω, 11 25 τοὺς δ' ἐκ πατρός τε καὶ γεραιτέρων λόγους πολλοὺς ἀκούσας· οὐ μεμούσωμαι κακῶς. λαβοῦσα δ' ὑμᾶς λοιδορῆσαι βούλομαι κοινῇ δικαίως, οἳ μιᾶς ἐκ χέρνιβος βωμοὺς περιρραίνοντες ὥσπερ ξυγγενεῖς 11 30 Ὀλυμπίαςιν, ἐν Πύλαις, Πυθοῖ (πόσους	—Ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι! σταθῇτ' ἐδῶ κοντὰ μου· —κ' οἱ ἄλλοι σεῖς, ἀκούσατε τὰ λόγια τὰ δικά μου. Γυναῖκα εἶμαι, βλέπετε, μα 'χω γερό μυαλό, κ' ἡ κάθε μια ιδέα μου εβγήκε σε καλὸ, γιατί δεν μ' ἀναπτύξανε ὡς σήμερα κακά τὰ λόγια τὰ γεροντικά, και γνώσεις μου ἔδωκαν πολλές — ἡ πατρικὴς ἡ συμβουλές. Σαν ἔτυχε στα χέρια μου να εἰσθε μια φορὰ, θα σας μιλήσω φανερά και με χωρὶς χατήρια: Τους ἰδίους ἔχουμε βωμοὺς, τὰ ἴδια ραντιστήρια, και ὅλ' οἱ ἄνθρωποι μαζὺ μας εἶδανε σαν ἀδελφούς στὴν Ολυμπία πάντοτε,

	εἵποιμ' ἂν ἄλλους, εἴ με μηκύνειν δέοι;) ἐχθρῶν παρόντων βαρβάρων στρατεύματι Ἕλληνας ἄνδρας καὶ πόλεις ἀπόλλυτε.	στης Θερμοπύλες , στους Δελφούς και 'ς ἄλλα τόσα μέρη —να μη σας τα πολυλογώ,—πού ο καθένας ξέρει. Κ' ἐνὼ βαρβαρικός στρατός συγκεντρωμένος τώρα, [πού σύμμαχο τον ἔχετε,] βρίσκεται μέσ' στη χώρα, σεῖς πάτε ἐναντίον σας τα ὅπλα σας να στρέφετε, και πόλεις καταστρέφετε! Ἔ το μισό του λόγου μου ἐτέλειωσ' ἐδὼ πέρα. Κ' ἐγὼ ἐξεψωλιάστικα, κακὴ ψυχρὴ μου μέρα! Τώρα 'ς ἐσάς, ὦ Λάκωνες, το λόγο μου θα φέρω: [ὅπως κ' ἐγὼ το ξέρω] και σεῖς το ξέρετ' ὅλοι, ο Περικλείδης μια φορά ο Λάκωνας, στην πόλι των Ἀθηνῶν πως ἐφθασεν ὡχρὸς και ικετεύοντας, και στους βωμοὺς ἐκάθησε στρατεύματα γυρεύοντας. Εἶχατε τότε πόλεμον εσεῖς με τη Μεσσήνη, μα και σεισμοὶ εἶχαν γίνῃ. Πῆρε χιλιάδες τέσσαρες ο Κίμωνας οπλίτες και ἦλθε και σας ἔσωσε και πόλι και πολίτες.
11 35	εἷς μὲν λόγος μοι δεῦρ' ἀεὶ περαίνεται. Αθη ἐγὼ δ' ἀπόλλυμαί γ' ἀπεψωλημένος.	
	εἵτ' ὦ Λάκωνες, πρὸς γὰρ ὑμᾶς τρέπομαι, Λυσ οὐκ ἴσθ' ὅτ' ἐλθὼν δεῦρο Περικλείδης ποτὲ ὁ Λάκων Ἀθηναίων ἱκέτης καθέζετο	καὶ στους βωμοὺς ἐκάθησε στρατεύματα γυρεύοντας. Εἶχατε τότε πόλεμον εσεῖς με τη Μεσσήνη, μα και σεισμοὶ εἶχαν γίνῃ. Πῆρε χιλιάδες τέσσαρες ο Κίμωνας οπλίτες και ἦλθε και σας ἔσωσε και πόλι και πολίτες.
	ἐπὶ τοῖσι βωμοῖς ὡχρὸς ἐν φοινικίδι 1140 στρατιὰν προσαιτῶν; ἡ δὲ Μεσσήνη τότε ὑμῖν ἐπέκειτο χὼ θεὸς σείων ἅμα. ἐλθὼν δὲ σὺν ὀπλίταισι τετρακισχιλίοις Κίμων ὅλην ἔσωσε τὴν Λακεδαίμονα. 1145 ταυτὶ παθόντες τῶν Ἀθηναίων ὕπο δηοῦτε χώραν, ἥς ὑπ' εὔ πεπόνθατε; Αθη ἀδικοῦσιν οὔτοι νῆ Δί' ὦ Λυσιστράτη.	Αφοῦ λοιπὸν τέτοιο καλὸ σας κάναμε, πῶς τώρα σεῖς φέρνετε καταστροφές μέσ' στη δική μας χώρα; Μα το Θεό! μας ἀδικοῦν αυτοί, ὦ Λυσιστράτη! Σας ἀδικούμε; μα και σεῖς ἐβάλατε στο μάτι έναν ωραῖον κῶλο [και θαυμαστό, και κάνατε γι' αὐτὸν τον πόλεμ' ὅλο.] (πρὸς τοὺς Ἀθηναίους) Μα και σας τοὺς Ἀθηναίους, τί
	Λάκ ἀδικίόμες· ἀλλ' ὁ πρωκτὸς ἄφατον ὡς καλός.	
	Λυσ ὑμᾶς δ' ἀφήσειν τοὺς Ἀθηναίους	

	<μ' οἶει;	θαρρεῖτε; θα θελήσω δίχως ἔλεγχο ν' αφήσω;
	οὐκ ἴσθ' ὅθ' ὑμᾶς οἱ Λάκωνες αὖθις αὖ 1150 κατωνάκας φοροῦντας ἐλθόντες δορὶ πολλοὺς μὲν ἄνδρας Θετταλῶν ἀπώλεσαν, πολλοὺς δ' ἑταίρους Ἰππίου καὶ ξυμμάχους, ξυνεκμαχοῦντες τῇ τόθ' ἡμέρᾳ μόνοι, κῆλευθέρωσαν κἀντὶ τῆς 11 κατωνάκης 55 τὸν δῆμον ὑμῶν χλαῖναν ἡμπέσχον πάλιν;	Δεν το ξέρετ' εσεῖς τάχα, πῶς οἱ Λάκωνες μια μέρα με τους δουλικούς χιτῶνας εσκοτώσαν εδώ πέρα τους εχθρούς τους Θεσσαλούς, πού τους εἶχεν ο Ἰππίας, κι' ἄλλους σύμμαχους πολλούς, κ' ἔδωκαν ελευτεριά, με τα δόρατα μονάχοι πολεμώντας τα βαρῆα;
	Λάκ οὐπα γυναῖκ' ὅπωπα χαῖωτεραν. Αθη ἐγὼ δὲ κύσθον γ' οὐδέπω καλλίονα. Λυσ τί δῆθ' υπηργμένων γε πολλῶν κάγαθῶν	Δεν εἶδα ἀγαθώτερη γυναῖκα ὡς την ώρα. Κ' ἐγὼ κομμάτι πειὸ καλὸ δεν εἶχα ἰδῆ ὡς τώρα. Αφοῦ λοιπὸν τόσα καλὰ ἐδώσατε κ' ελάβετε,
	μάχεσθε κού παύεσθε τῆς 11 μοχθηρίας; 60 τί δ' οὐ διηλλάγητε; φέρε τί τούμποδῶν;	πῶς πολεμάτε ;—και γιατί την ἐχθρα δεν την παύετε ; και πῶς δεν κατωρθώσατε να συμφιλιωθούμε; ποιό ἦταν το ἐμπόδιο λοιπὸν; για να το ἰδοῦμε.
	ἀμές γε λῶμες, αἷ τις ἀμὶν Λάκ τῶγκυκλον λῆ τοῦτ' ἀποδόμεν. Λυσ ποῖον ὦ τᾶν; τὰν Πύλον, Λάκ ἄσπερ πάλαι δεόμεθα καὶ βλιμάττομες.	Μα την εἰρήνην σήμερα κ' εμεῖς τη θέλουμ' ὅλοι, φθάνει να ξαναπάρουμε τη στρογγυλή την πόλι. Φίλε, ποιὰ πόλι στρογγυλή;
	11 μὰ τὸν Ποσειδῶ τοῦτο μὲν γ' οὐ 65 Αθη δράσετε.	Να, θέλουμε την Πύλο ὅπου την ψηλαφίζουμε τόσο καιρό.
	Λυσ ἄφετ' ὦγάθ' αὐτοῖς.	[Το φίλο!] Ἄ, μα τον Ποσειδῶν μας, αὐτὸ πού δεν θα γίνη. (πρὸς τον Αθηναῖον)
	Αθη κᾶτα τίνα κινήσομεν;	Ὅχι, καλέ μου, ἀφησε δική τους να απομείνη. Τότε λοιπὸν πού ταραχές θα κάνουμε μεγάλες;

Λυσ	ἕτερόν γ' ἀπαιτεῖτ' ἀντὶ τούτου χωρίον.	Αντὶ τῆς Πύλου πάλι σεῖς ζητεῖτε πόλεις ἄλλες.
Αθη	τὸ δεῖνα τοίνυν παράδοθ' ἡμῖν τουτονὶ πρώτιστα τὸν Ἑχινούντα καὶ τὸν Μηλιᾶ	Καλὰ, τὸν Εχινούντα κ' ἐγὼ θα τοῦ ζητήσω, τοῦ κόλπου τοῦ Μαλιακοῦ, ποῦ ἔχει, τ' ἀπὸ πίσω,
11 70	κόλπον τὸν ὀπισθεν καὶ τὰ Μεγαρικὰ σκέλη.	τα [τείχη] τα Μεγαρικά, τα σκέλη [ὅπως λένε]....
Λάκ	οὐ τὼ σιὼ οὐχὶ πάντα γ' ὧ λίσσάνιε.	Μα ὄχι πάλι κι' ὅλ' αὐτὰ ποῦ θέλεις, λυσσασμένε!
Λυσ	ἔατε, μηδὲν διαφέρου περὶ σκελοῖν.	Αφήστε, δὲν μας μέλει καὶ τόσο γιὰ τα σκέλη.
Αθη	ἤδη γεωργεῖν γυμνὸς ἀποδύς βούλομαι.	Θέλω καὶ γρήγορα τῇ γῇ γδυτός νὰ τὴν οργώσω.
Λάκ	ἐγὼ δὲ κοπραγωγεῖν γὰ πρῶτα ναὶ τὼ σιῶ.	Καὶ κοπριά προτῆτερα νὰ τὴν καταφορτώσω.
11 75	ἔπῃν διαλλαγήτε, ταῦτα δράσετε. ἀλλ' εἰ δοκεῖ δρᾶν ταῦτα, Λυσ βουλευσασθε καὶ τοῖς ξυμμάχοις ἐλθόντες ἀνακοινώσατε. ποίοισιν ὧ τᾶν ξυμμάχοις; ἔστύκαμεν.	Ἐ, ὅλα θὰ τα φτιάσετε, φιλίες ὅταν πιάσετε. Μα ὅλ' αὐτὰ κι' ἀν θέλετε νὰ γίνουνε, σκεφθῆτε, νὰ πάτε στοὺς συμμαχοὺς σας τὴ σκέψι σας νὰ πῆτε.
Αθη	οὐ ταῦτ' ἀδόξει τοῖσι συμμαχοῖσι νῶν	Βρε, ποιοὺς συμμαχοὺς, ἀδελφῇ; εμὰς μας γίνηκε καρφί! Καὶ τί ἔχεις νομίσῃ,
11 80	βινεῖν ἅπασιν;	πὼς ἐπειδ' εἶναι σύμμαχοι δὲν θέλουν τὸ γαμήσι;
Λάκ	τοῖσι γῶν ναὶ τὼ σιὼ ἀμοῖσι.	Μα τοὺς θεοὺς! [τί λες ἐκεῖ!] τὸ θέλουν φίλοι καὶ δικοί! Μα τὸ θεὸ! τὸ θέλουνε κι' αὐτοὶ ἀπὸ τὴν Κάρυστο , [ποὺ 'ναι δικοὶ μας σύμμαχοι καὶ μ' εργαλεῖον ἀρίστο.]
Αθη	καὶ γὰρ ναὶ μὰ Δία Καρυστίοις.	Πολὺ σωστά. Τώρα λοιπὸν καθαρισθῆτε ὅλοι, καὶ γρήγορα στὴν πόλιν καθεὶς θὰ φιλοξενηθῇ ἀπ' τῆς γυναῖκες, μ' ὅ,τι πεια μέσ' στὰ καλάθια μας βρεθῇ.
11 85	καλῶς λέγετε. νῦν οὖν ὅπως ἀγνεύσετε, ὅπως ἂν αἱ γυναῖκες ὑμᾶς ἐν πόλει ξενίσωμεν ὧν ἐν ταῖσι κίσταις εἴχομεν. ὄρκους δ' ἐκεῖ καὶ πίστιν ἀλλήλοις δότε. κᾶπειτα τὴν αὐτοῦ γυναῖχ' ὑμῶν λαβὼν	Καὶ πίστιν ἀφοῦ δώσετε καὶ ὄρκον υψηλὸν, πάρτε τῆς γυναικούλῆς σας νὰ πάτε στὸ καλὸ.

ἄπεισ' ἕκαστος.
Αθη ἀλλ' ἴωμεν ὥς τάχος.
Λάκ ἄγ' ὅπα τυ λῆς.

Εμπρός πηγαίνομε λοιπόν.
Πηγαίνουμε όπου αγαπᾷς.

Αθη νῆ τὸν Δί' ὥς τάχιστ' ἄγε.

ὦ, μα τον Δία! γρήγορα ὅσο μπορείς
να πᾷς.
(*Εξέρχονται ὅλοι, πλην του Χοροῦ Γερόντων
και Γυναικῶν*)

του Ερμή: Τα αγάλματα του Ερμου ἔφεραν συνήθως το αἰδοῖον τερατώδες και εντεταμένον.
εἰσερχόμενος: Χάριν του κωμικοῦ εἰρμού ο Α' Αθηναῖος δύναται να ἦνε αὐτός ο Κινησίας.
Κλεισθένης: Υἱός του Σιβυρτίου, κωμωδοῦμενος ἐπὶ θηλυπρεπείᾳ.
"Ερμοκοπίδαι". Τέσσαρα ἔτη προ της συγγραφῆς του ἔργου τούτου, κατὰ τὰς παραμονὰς του πλου εἰς Σικελίαν, ηκρωτηρίασαν δια νυκτός τους Ερμάς, τους ευρισκομένους προ των θυρῶν των οἰκιῶν.
Συνδιαλλαγή: Ἀπὸ το μέρος τοῦτο ἡ κωμωδία ονομάζεται και "Διαλλαγαί".
"Ἐν Πύλαις": ἐννοεῖ τας Θερμοπύλας, ὅπου ἔπεμπαν τους λεγομένους ἱερομνήμονας.
Περικλείδας: Πρεσβευτῆς των Λακεδαιμονίων, ἐλθὼν εἰς Αθήνας δια να ζήτηση στρατὸν κατὰ των ειλώτων, ἀποστατησάντων εἰς την Ἰθώμην.
Ὠραῖο κῶλο: "Ἄλλ' ο πρωκτός ἀφατος και καλός": κατὰ την γνώμην του σοφοῦ διδασκάλου του γένους Νεοφύτου Δούκα, ο Ἀρ. υπονοεῖ ἐδὼ την Ἀσπασίαν, χάριν της ὁποίας ἐγένετο το ψήφισμα των Μεγαρέων ἐκ τούτου ἐξερράγη ο πόλεμος, του ὁποίου αἴτιος ἦτο ο Περικλῆς, ἐραστής της Ἀσπασίας· ἐννοεῖ δ' ο Λάκων: "Ἡδίκησαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ και σεῖς ἠδίκησατε χάριν του θαυμαστοῦ πρωκτοῦ της Ἀσπασίας".
Εχινούς, πόλις θεσσαλική παρὰ τον Μαλιακὸν κόλπον.
Κάρυστο: "Ἐλέγετο μοιχοὺς εἶναι τους Καρυστίους..." (Σχολιαστής).

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

Μέλος (αντίστοιχο του 1043-71)

(1189-1215)

Μετάφραση-Σημειώσεις: Πολύβιος Δημητρακόπουλος (Pol Arcas)

Χορός

στρωμάτων δὲ ποικίλων καὶ
χλανιδίων καὶ ξυστίδων καὶ
χρυσίων, ὅσ' ἐστὶ μοι,
οὐ φθόνος ἔνεστί μοι πᾶσι παρέχειν
φέρειν
τοῖς παισίν, ὁπότεν τε θυγάτηρ τινὶ
κανηφορῇ.
πᾶσιν ὑμῖν λέγω λαμβάνειν τῶν
ἐμῶν

Χορός Γυναικῶν

Στρώματα διάφορα κ' ἐπανωφοράκια
και χρυσὰ κοσμήματα και
φορεματάκια,
μ' ευχαρίστησι πολὺ τα δωρῶ στην
αφεντιά σας
να τα πάτε στα παιδιὰ σας
και στην κάθε μια σας κόρη,
ὅταν πεια θα μεγαλώσουν και θα
γίνουν κανηφόροι.
Μπήτε μέσ' το σπίτι μου σας

11 95	χρημάτων νῦν ἔνδοθεν, καὶ μηδὲν οὕτως εὖ σεσημάν- θαι τὸ μὴ οὐχὶ τοὺς ῥύπους ἀνασπάσαι, χᾶπτ' <ἄν ἔνδον ἦ φορεῖν.	παρακαλῶ, κι' ὅτι πραγματάκι μου βρίσκετε καλὸ πάρτε το, θα σας το δώσω· τίποτα δεν βρίσκεται σφραγισμένο τόσο, πού να μη μπορέσετε, ἐτσι δα να πιάσετε, κι' ὅλες της σφραγίδες του να της κομματιάσετε κι' ὅποιος τα ματάκια του τάχει ανοιγμένα πειὸ καλὰ ἀπὸ μένα, ας φορέση ὅ,τι τύχη— [κι' ἀπὸ σβέρκο θα πιτύχη!] (1) Κί' αν κανένας ἀπὸ σας δεν ἔχει σιτάρι, και ἔχει δούλους και παιδιὰ, ας ερθῇ να πάρη,
12 00	ὄψεται δ' οὐδὲν σκοπῶν, εἰ μή τις ὑμῶν ὀξύτερον ἔμοῦ βλέπει.	
12 05	εἰ δέ τῳ μὴ σῖτος ὑμῶν ἔστι, βόσκει δ' οἰκέτας καὶ σ μικρὰ πολλὰ παιδιὰ, ἔστι παρ' ἔμοῦ λαβεῖν πυρίδια λεπτὰ μέν, ὁ δ' ἄρτος ἀπὸ χοίνικος ἰδεῖν μάλα νεανίας. ὅστις οὖν βούλεται τῶν πενήτων ἵτω εἰς ἔμοῦ σάκκους ἔχων καὶ κωρύκους, ὡς λήψεται πυ- ρούς· ὁ Μανῆς δ' οὐμὸς αὐτοῖς ἐμβαλεῖ. πρὸς γε μέντοι τὴν θύραν προαγορεύω μὴ βαδίζειν τὴν ἐμήν, ἀλλ' εὐλαβεῖσθαι τὴν κύνα.	ὅλα θα τα βρῇ εμένα, και ψωμί μεγάλο νέο, και μικρὰ [καλοψημένα]. Κί' ὅποιος ἀπὸ τοὺς φτωχοὺς στο φαί ἔχει τὴν ἐννοια, ας ερθῇ στο σπίτι μου, φέρνοντας σακκιά πετσένια, κι' ο Μανῆς μου θα του βάλῃ το σιτάρι στο τσουβάλι. Μα σας λέγω καθαρὰ: μὴ στὴν πόρτα προχωρήτε κι ἀπ' τὴ σκύλλα φυλαχθήτε. <i>Εἰσέρχεται ὁ Αθηναῖος ὅστις κτυπᾷ θύραν οἴκου τινὸς πλουσίου</i>

[\(1\)](#) Επέρχεται απροόπτως ἡ ἀρνησις κατόπιν τῶν επαγγελιῶν, ὡς και ἐν προηγουμένῳ χορικῶ τῶν
Γυναικῶν, πρὸς ἐντονώτερον χαρακτηρισμὸν ἴσως τοῦ φιλοπαίγμονος και τοῦ ἀπατηλοῦ χαρακτήρα
αὐτῶν.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ
ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

Ιαμβική Σκηνή

(1216-1241)

Μετάφραση-Σημειώσεις: Πολύβιος Δημητρακόπουλος (Pol Arcas)

Ἀθηναῖος Α
ἄνοιγε τὴν θύραν·

122
0

παραχωρεῖν οὐ θέλεις;
ὕμεῖς τί κάθησθε; μῶν ἐγὼ τῇ λαμπάδι
ὕμᾱς κατακαύσω; φορτικὸν τὸ χωρίον.
οὐκ ἂν ποιήσαιμ'. εἰ δὲ πάνυ δεῖ τοῦτο δρᾶν,
ὕμῃν χαρίσασθαι, προσταλαιπωρήσομεν.

Ἀθηναῖος Β
χήμεῖς γε μετὰ σοῦ ξυνταλαιπωρήσομεν.

Ἀθηναῖος Α

οὐκ ἄπιτε; κωκύσεσθε τὰς τρίχας μακρά.
οὐκ ἄπιθ', ὅπως ἂν οἱ Λάκωνες ἔνδοθεν
καθ' ἡσυχίαν ἀπίωσιν εὐωχημένοι;

Ἀθηναῖος Β

122
5

οὕπω τοιοῦτον συμπόσιον ὅπωπ' ἐγώ.

ἦ καὶ χαρίεντες ἦσαν οἱ Λακωνικοί·
ἡμεῖς δ' ἐν οἴνῳ συμπόται σοφώτατοι.

Ἀθηναῖος Α

ὀρθῶς γ', ὅτι νήφοντες οὐχ ὑγιαίνομεν·
ἦν τοὺς Ἀθηναίους ἐγὼ πείσω λέγων,
μεθύοντες ἀεὶ πανταχοῖ πρεσβεύσομεν.
123
0

νῦν μὲν γὰρ ὅταν ἔλθωμεν ἐς Λακεδαίμονα
νήφοντες, εὐθὺς βλέπομεν ὅ τι ταραξόμεν·
ὥσθ' ὅ τι μὲν ἂν λέγωσιν οὐκ ἀκούομεν,
ἃ δ' οὐ λέγουσι, ταῦθ' ὑπονενοήκαμεν,
123
5

ἀγγέλλομεν δ' οὐ ταῦτὰ τῶν αὐτῶν πέρι.
νυνὶ δ' ἅπαντ' ἥρεσκεν· ὥστ' εἰ μὲν γέ τις

Εἰσέρχεται ὁ Αθηναῖος ὅστις κτυπά

Α' Αθηναῖος *(κρούων τὴν θύραν)*
Ἀνοίξετε τὴν πόρτα σεῖς!

Η Θυρωρὸς *(ἐξερχομένη καὶ κρ*

ἔ, συ! τραβήξου πίσω!
Θ' ἀπλώσω τὴ λαμπάδα μου καὶ
θα εἶνε κ' ενοχλητικὸ [να βγαῖ
με τὴ λαμπάδα που κρατῶ καὶ
—μ' ἂν το θελήσετε ποτὲ
ἐ, θα το κάνουμε κι' αὐτὸ γιὰ

Χορὸς Γυναικῶν

Το υποφέρνουμε κ' εμεῖς.

Η Θυρωρὸς *(πρὸς τὸν Α' Αθηναῖο)*

Θα φύγετε; θα πάψετε;
φευγάτε, γιατί γρήγορα τῆς τ
(ἀπειλεῖ διὰ τῆς δαδός)
φευγάτε, γιατί οἱ Λάκωνες πρὶ
κ' ὕστερα στῆς πατρίδος τοὺς
(Εἰσέρχονται οἱ Β' καὶ Γ' Αθηναῖοι)

Τέτοιο τραπέζι σαν κι' αὐτό, ἔ
σε τούτη μας τὴ χώρα.

Γ' Αθηναῖος

Ἦσαν πολὺ ευχάριστοι οἱ Λάκ
κι' ἐγώ, κι' ὅλοι εμεῖς σοφοί, σ

Β' Αθηναῖος

Χέμ, φυσικά, με τὸ κρασί σοφ
σαν εἴμαστε ἀνόητοι τῆς ὥρῃς
Οἱ Αθηναῖοι ἂν πεισθούν, θα ῖ
τοὺς πρέσβεις μεθυσμένους·
γιατί ἂν στὴν Λακεδαίμονα μα
πάλι καυγά θα στήσουμε ἂν
μ' ἂν εἴμαστε πιωμένοι,
κανεῖς τὰ ὅσα θα μας πουν δε
κι' ἂν δὲν θα λένε τίποτε, θα ῖ
καὶ ἀλλ' ἀντ' ἄλλων.

Κ' ἔτσι πειὰ ὅλα θα πάν καλά.

ἄδοι Τελαμῶνος, Κλειταγώρας ἄδειν δέον,
ἐπηνέσαμεν ἄν καὶ προσεπιωρκήσαμεν.
ἀλλ' οὔτοιι γὰρ αὔθις ἔρχονται πάλιν
ἐς ταυτόν. οὐκ ἐρρήσεται ὧς μαστιγίαι;
Ἀθηναῖος Β
νῆ τὸν Δί' ὥς ἤδη γε χωροῦσ' ἔνδοθεν.

Μα κι' αν από τον Αϊαντα του
[με την πολεμική ωδή] κανείς
ας πούμε ότι τραγουδεί της Κ
και το παραδεχόμαστε [και π
Η Θυρωρός (ή Α' Αθηναῖος
Να τοι, πού έρχονται μαζί.

(1) Το χωρίον τούτο εν τω κειμένω εἶνε ασαφές δια τον σημερινόν αναγνώστην, άνευ αναλύσεως και επεξηγήσεως· ο Αρ. υπονοεί ενταύθα θούριον στροφὴν εκ του Τελαμωνίου Αϊαντος, ακατάλληλον δια συμπόσιον ειρήνης, η δε Κλειταγόρα ήτο ποιήτρια εκ Λακωνίας ή εκ Θεσσαλίας.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

Ἑξοδος (1242-1320)

Μετάφραση-Σημειώσεις: Πολύβιος Δημητρακόπουλος (Pol Arcas)

Λάκων

ὦ Πολυχαρείδα λαβὲ τὰ
φυσатήρια,
ἴν' ἐγὼ διποδιάξω τε καείσω καλὸν
ἐς τὼς Ἀσαναίως τε καὶ ἐς ἡμᾶς
ἅμα.

Ἀθηναῖος

λαβὲ δῆτα τὰς φυσαλλίδας πρὸς
τῶν θεῶν,
ὥς ἡδομαί γ' ὑμᾶς ὁρῶν

(Η Θυρωρός πρὸς τους Αθηναίους, οι οποίοι
σπεύδουν να παρατηρήσουν δια της θύρας)

— Βρε μάγκες! δεν τραβάτε
στο δρόμο σας να πάτε;

Β' Αθηναῖος

Να, έρχονται.

(Εξέρχονται εκ της οικίας οί Λακεδαιμόνιοι
μετά των γυναικῶν των και η Λυσιστράτη)

Λαικεδαιμόνιος (ο κορυφαίος του Χορού
προς ένα των λοιπών)

Πολύχαρε, θέλω να τραγουδήσω
εδώ γιά όλους ὠμορφα, και να
χοροπηδήσω.
πάρε το [φυσητήρι](#) σου.

Β' Αθηναῖος

Ναί, πάρ' το φυσητήρι,
και του δικού σας του χορού, ὦ
Λάκωνες, οι γύροι
αμέσως ας αρχίσουνε

	ὄρχουμένους.	να μάς ευχαριστήσουνε. <i>(Εἷς ἐκ τῶν Λακῶνων συνοδεύει πρὸς αὐλὸν τὴν ἀπαγγελίαν τοῦ Κορυφαίου.)</i>
	Χορὸς Λακεδαιμονίων	Χορὸς Λακεδαιμονίων
	ὄρμαον	Μνημοσύνη! δὸς στους νέους
	τῶς κυρσανίως ὦ Μναμοῦνα	[Σπαρτιάτας κι' Ἀθηναίους]
	τάν τ' ἐμὰν Μῶαν, ἅτις	κίνησι γιὰ το χορὸ,
12	οἶδεν ἀμὲ τῶς τ' Ἀσαναίως,	που μάς ξέρει ἀπὸ καιρὸ,—
50	ὅκα τοὶ μὲν ἐπ' Ἄρταμιτίῳ	ὅταν μ' ἀθανάτους ἴσοι
	πρῶκροον σιοεῖκελοι	με τὰ πλοῖα εἶχαν ορμήσῃ
	ποττὰ κᾶλα τῶς Μήδως τ' ἐνίκων,	καὶ τοὺς Μήδους πολεμοῦσαν
	ἀμὲ δ' αὖ Λεωνίδας	στο Ἀρτεμίσιο καὶ νικοῦσαν.
	ἄγεν περ τῶς κάπρως	Ὁ Λεωνίδας μου μ' ἐμένα,
	θάγοντας οἶῶ τὸν ὀδόντα·	
12	πολὺς δ' ἀμφὶ τὰς γένυας ἀφρὸς	με τὰ δόντια ἀκονισμένα,
55	ἦνσει,	σαν τὸν κάπρο, ἐφθασε πρῶτα,
	πολὺς δ' ἀμᾶ καττῶν σκελῶν	κι' ὁ ἀφρὸς ἀπ' τὸν ἰδρώτα
	ἀφρὸς ἴετο.	στὰ σαγόνια μας ἀνθούσε
	ἦν γὰρ τῶνδρες οὐκ ἐλάσσως	κι' ὡς τὰ σκέληα μας κυλούσε.
	τᾶς ψάμμας τοὶ Πέρσαι.	
12	ἀγροτέρα σηροκτόνε	Καὶ οἱ Πέρσαι ἦσαν μπροστὰ μου
60	μόλε δεῦρο παρσένε σιὰ	ἀπειροί, ὡς εἶδος ἄμμου.
	ποττὰς σπονδάς,	Ἐλα τώρα ἐσὺ μ' ἐμένα
		Ἄρτεμις, θεὰ παρθένα,
	ὥς συνέχῃς πολὺν ἀμὲ χρόνον.	που σκοτώνεις τὰ θηρία,—
	νῦν δ' αὖ φιλία τ' αἰῆς εὖπορος εἶη	τῆς σπουδῆς καὶ τῇ Φιλίᾳ,
12	ταῖς συνθήκαις,	μα καὶ τὴν εἰρήνῃ ἐπίσης,
65	καὶ τᾶν αἰμυλᾶν ἀλωπέκων	γιὰ καιρὸ νὰ τὴν κράτησης.
	παυσαίμεθα.	Ἀς γενῇ φιλία τώρα
		ὅλο καὶ με πλοῦσια δῶρα,
	ὦ δεῦρ' ἴθι δεῦρ' ὦ	κι' ὅχι λόγια πειὰ περίσσια
12	κυναγὲ παρσένε.	τρυφερά κι' ἀλεπουδίσια!
70		Ἐλα, ἐλα συ μ' ἐμένα,
	Ἀθηναῖος	κυνηγέ, θεὰ παρθένα!
	ἄγε νυν ἐπειδὴ τᾶλλα πεποιήται	Λυσιστράτη
	καλῶς,	Ε, ὅλα τώρα πάν' καλὰ. Ὁ κάθε Λάκων
	ἀπάγεσθε ταύτας ὦ Λάκωνες,	ἀς ἐρθῇ,
	τάσδε τε	νὰ πάρῃ τὴ γυναῖκα τοῦ κοντὰ τῆς νὰ
		σταθῇ,
	ὕμεῖς· ἀνὴρ δὲ παρὰ γυναῖκα καὶ	κι' αὐτὴ κοντὰ στὸν ἄνδρα τῆς, κι'
12	γυνὴ	αφοῦ χοροὺς θὰ στήσουμε
75	στήτω παρ' ἄνδρα, κᾶτ' ἐπ'	γι' αὐτὴ τὴν καλορροϊζικὴ συνθήκῃ
	ἀγαθαῖς συμφοραῖς	που θὰ κλείσουμε,
		ἐ, τότε στοὺς θεοὺς μαζὺ ὄρκο μεγάλο
		πιάνουμε,

	ὀρχησάμενοι θεοῖσιν εὐλαβώμεθα τὸ λοιπὸν αὖθις μὴ ἔξαμαρτάνειν ἔτι.	αὐτὴν τὴν αμαρτία πειὰ να μὴ τὴν ξανακάνουμε.
	Χορὸς Ἀθηναίων πρόσαγε χορόν, ἔπαγε <δὲ Χάριτας,	Χορὸς Ἀθηναίων - Κορυφαῖος Σύρε το χορὸ,—τῆς Χάρες κάλεσε μαζύ,—ευχήσου
12 80	ἐπὶ δὲ κάλεσον Ἄρτεμιν, ἐπὶ δὲ δίδυμον ἀγέχορον Ἴήιον εὖφρον', ἐπὶ δὲ Νύσιον, ὅς μετὰ μαινάσι Βάκχιος ὄμμασι δαίεται,	στ' ὄνομα τοῦ Διονύσου. πού με τῆς Μαινάδες τρέχει καὶ φωτιές στα μάτια τοῦ ἔχει,—
12 85	Δία τε πυρὶ φλεγόμενον, ἐπὶ τε πότνιαν ἄλοχον ὀλβίαν· εἶτα δὲ δαίμονας, οἷς ἐπιμάρτυσι χρησόμεθ' οὐκ ἐπιλήσμοσιν Ἥσυχίας πέρι τῆς ἀγανόφρονος,	στον Απόλλωνα ευχήσου τῶν χορῶν τον ἀρχηγό,— στὴ Θεά τὴν κυνηγό, καὶ στον Δία ποῦ ἀνάφτει, καὶ βροντᾷ καὶ ἀστράφτει,— μὰ καὶ στὴ συντρόφισσα τοῦ τῆ Θεά τὴν ευτυχή,— καὶ 'ς τοὺς δαίμονας ευχή, ὅπου δὲν ξεχνοῦν ἐκεῖνοι, καὶ γιὰ μάρτυρες σταθῆκαν στὴ μεγάλῃ τὴν εἰρήνῃ,
12 90	ἦν ἐποίησε θεὰ Κύπρις. ἀλαλαὶ ἰῆ παιήων· αἶρεσθ' ἄνω ἰαί, ὥς ἐπὶ νίκη ἰαί. εὐοῖ εὐοῖ, εὐαί εὐαί.	πού ἔχει γίνῃ στερεά ἀπ' τῆς Κύπρου τῇ θεᾷ. Τραλαλαλά! ἐμπρός! παιάν! νίκη! εὐοῖ! εὐαί,! εὐάν!
12 95	Ἀθηναῖος πρόφαινε δὴ σὺ Μοῦσαν ἐπὶ νέᾳ νέαν.	Λυσιστράτη Ἐλα τώρα, Σπαρτιάτῃ, να μὰς ξαναψάλης κάτῃ.
	Χορὸς Λακεδαιμονίων Ταῦγέτον αὖτ' ἔραννὸν ἐκλιπῶ Μῶα μόλε Λάκαινα πρεπτόν ἀμὶν κλέωα τὸν Ἀμύκλαις σιὸν	Χορὸς Λακεδαιμονίων Ὡ μούσα ἐσύ Λακωνικὴ! ἀφ' τὸν Ταῦγέτον ἐκεῖ, ποῦ εἶνε τόσο ευχάριστος, κ' ἔλα νὰ ψάλης πρῶτα Απόλλωνα καὶ Αθηνά,
13 00	καὶ χαλκίοικον Ἀσάναν, Τυνδαρίδας τ' ἀγασώς, τοὶ δὴ παρ' Εὐρώταν ψιάδδοντι. εἶα μάλ' ἔμβῃ ὦ εἶα κοῦφα πάλλων, ὥς Σπάρταν ὑμνίωμες,	καὶ τοῦ Τυνδάρου τὰ παιδιὰ, πού παίζουνε παντοτινὰ στῆς ὀχθες τοῦ Ευρώτα. Ἐλα καὶ πῆδα ελαφρὰ μ' ἐμὰς νὰ τραγουδήσουμε, τὴ Σπάρτῃ νὰ υμνήσουμε,
13		

05	τᾷ σιῶν χοροὶ μέλοντι καὶ ποδῶν κτύπος, τε πῶλοι ταὶ κόραι παρ τὸν Εὐρωταν	πού τόσο την ευφραίνουνε οι θεϊκοὶ χοροί, και τα ποδοκτυπήματα, όταν η κόρ' η τρυφερή κοντὰ κοντὰ τα πόδια της κτυπά, σαν το πουλάρι, πηδώντας στοῦ Ευρώτα μας το πράσινο χορτάρι, και τα μαλλιά της αρχινά ο άνεμος να τα κινά, ὅπως όταν χοροπηδούν κισσοστεφανωμένες η Βάκχες μεθυσμένες. Και πρώτη πρώτη στο [χορό από της άλλες χώρια η κόρη μπαίν' η πάναγνη της Λήδας η πανώρηα. Εμπρός! περόνη πέρασε και κάρφωσ' την πλεξίδα, και κτύπησε τα χέρια σου, και σάν το λάφι πήδα! Εμπρός! και τώρα του χορού ας ακουσθούν οι κρότοι, και ψάλε [απ' όλες πρώτη] την Αθηνά, πούνε θεά ανίκητη και κραταιά!...
13 10	ἀμπάλλοντι πυκνὰ ποδοῖν ἀγκονίωαι, ταὶ δὲ κόμαι σείονθ' περ Βακχᾶν θυρσαδδωᾶν καὶ παιδδωᾶν. ἀγεῖται δ' ἅ Λήδας παῖς	
13 15	ἀγνὰ χοραγὸς εὐπρεπής. ἀλλ' ἄγε κόμαν παραμπύκιδδε χερί, ποδοῖν τε πάδη τις ἔλαφος· κρότον δ' ἀμᾶ ποίει χορωφελήταν.	
13 20	καὶ τὰν σιὰν δ' αὔ τὰν κρατίσταν Χαλκίοικον ὕμνει τὰν πάμμαχον.	

[φουσητήρι](#): Εννοεῖ τον αυλόν.

[Μαινάδες](#) και Βάκχαι, εις τας οποίας απεδίδετο η λάμψις των βλεμμάτων του Διονύσου.

[συντρόφισσα](#): Την Ήραν.

[Τυνδάρεως](#): Βασιλεὺς της Σπάρτη σύζυγος της Λήδας και πατήρ των Κάστορος, Πολυδεύκους, Ελένης και Κλυταιμνήστρας.

[η κόρη της Λήδας](#): Η Ελένη.

για λάθη, σχόλια, παρατηρήσεις: [A. Περδικούρης](mailto:aper@otenet.gr) **aper@otenet.gr**